

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

LIBEREC | ZITTAU/GÖRLITZ | WROCŁAW/JELEŃ GÓRA

ACC JOURNAL
XXVIII
3/2022

Issue C

Social Sciences

Internationales
Hochschulinstitut
ZITTAU
der TU Dresden

Uniwersytet Ekonomiczny
we Wrocławiu

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

HOCHSCHULE ZITTAU/GÖRLITZ

INTERNATIONALES HOCHSCHULINSTITUT ZITTAU DER TU DRESDEN

UNIwersYTET EKONOMICZNY WE WROCŁAWIU

WYDZIAŁ EKONOMII, ZARZĄDZANIA I TURYSTYKI W JELEŃ GÓRZE

Indexed in:

INDEX COPERNICUS

I N T E R N A T I O N A L

ERIH

EUROPEAN REFERENCE INDEX FOR THE
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Liberec – Zittau/Görlitz – Wrocław/Jelenia Góra

© **Technická univerzita v Liberci 2022**

ISSN 1803-9782 (Print)

ISSN 2571-0613 (Online)

ACC JOURNAL je mezinárodní vědecký časopis, jehož vydavatelem je Technická univerzita v Liberci. Na jeho tvorbě se podílí čtyři vysoké školy sdružené v Akademickém koordinačním středisku v Euroregionu Nisa (ACC). Ročně vycházejí zpravidla tři čísla.

ACC JOURNAL je periodikum publikující původní recenzované vědecké práce, vědecké studie, příspěvky ke konferencím a výzkumným projektům. První číslo obsahuje příspěvky zaměřené na oblast přírodních věd a techniky, druhé číslo je zaměřeno na oblast ekonomie, třetí číslo pojednává o tématech ze společenských věd. ACC JOURNAL má charakter recenzovaného časopisu. Jeho vydání navazuje na sborník „Vědecká pojednání“, který vycházel v letech 1995-2008.

ACC JOURNAL is an international scientific journal. It is published by the Technical University of Liberec. Four universities united in the Academic Coordination Centre in the Euroregion Nisa participate in its production. There are usually three issues of the journal annually.

ACC JOURNAL is a periodical publishing original reviewed scientific papers, scientific studies, papers presented at conferences, and findings of research projects. The first issue focuses on natural sciences and technology, the second issue deals with the science of economics, and the third issue contains findings from the area of social sciences. ACC JOURNAL is a reviewed one. It is building upon the tradition of the “Scientific Treatises” published between 1995 and 2008.

Hlavní recenzenti (major reviewers):

Mgr. Petra Kowaliková, Ph.D. University of Ostrava
Faculty of Arts
Department of Sociology
Czech Republic

PaedDr. Irena Vlčková, Ph.D. Technical University of Liberec
Faculty of Economics
Department Foreign Languages
Czech Republic

Contents

Research Articles

Glomming to Gloom: The Raging Peril of Drug Abuse and Trafficking in Nigeria.....	7
Babatope Matthew Ajiboye, M.Sc.	
Reflexe americké občanské války Sever proti Jihu v prvních českých imigrantských periodikách v USA.....	20
prof. PhDr. Alena Jaklová, CSc.	
Metoda převrácené třídy ve výuce odborné obchodní angličtiny	29
Ing. Stanislava Pavlíková, Ph.D.	
Jak učit tanec on-line?.....	37
Mgr. Aneta Prchalová; PaedDr. Jana Hájková; Mgr. Šárka Panská, Ph.D.; prof. PhDr. Soňa Jandová, Ph.D.	
Interpretace výzkumných otázek reliability jazykových testů.....	47
PhDr. Mgr. Hana Romová, Ph.D.; Mgr. Tomáš Římský	
Die Rolle der Lehrkraft als Moderatorin lernender Gemeinschaften in virtuellen, binationalen Austauschprojekten – Anforderungen an die Gestaltung von Aufgaben und Gruppenprozessen	60
Karin Schöne, Ph.D.	
Crisis Management in Residential Care for the Elderly	76
PhDr. Kateřina Thelenová, Ph.D.	

Essay

Tvorba výukových materiálů pro stavební obory a truhláře na příkladu odborného cizího jazyka – němčiny	86
Mgr. Blanka Blažková; Mgr. Eva Kahounová	
Zobrazování moderní ženy a motiv sebeobětování v nové vietnamské literatuře	92
Mgr. Julie Lien Vrbková; Mgr. Michal Schwarz, Ph.D.	
List of Authors	99
Guidelines for Contributors	100
Editorial Board	101

Research Articles

GLOMMING TO GLOOM: THE RAGING PERIL OF DRUG ABUSE AND TRAFFICKING IN NIGERIA

Babatope Matthew Ajiboye

Federal University Oye-Ekiti, Faculty of Social Sciences,
Department of Peace and Conflict Studies,
P.M.B 373, Km 3 Oye-Afao Road, Ekiti State, Nigeria
e-mail: babatope.ajiboye@fuoye.edu.ng

Abstract

Drug abuse has long taken center stage among youths, adults, and the aged in Nigeria. However, rising apprehension is built on the mammoth surge of cartel groups, organised syndicates, and modish brokers, who are utterly engrossed in or specialised in drug trafficking, within and outside the country. According to logical assessment, revenue from drug trafficking is not only an incentive for existing subscribers, but also an incentive for new entrants into this business. In addition to the danger this practice poses to the continued existence of the country, a multiplier effect will reverberate through society in the near future. Hence, this article interrogates the characters, trends, techniques, and drives responsible for the surge in drug trafficking practices in the country, using Albert Bandura's social learning theory as the substratum of rationalisation. The article submits that, if concerted efforts are not made to reduce drug abuse, discourage trafficking trends, and halt the flow, Nigeria may well be on the verge of unprecedented crime, ultra-catch-22, and epic violence that have never been experienced.

Keywords

Drug; Abuse; Youth; Barons; Trafficking; Nigeria.

Introduction

Drug abuse and trafficking are clearly a global threat, upsetting both developed and developing countries in no small measure. According to the World Drug Report from the United Nations Office on Drugs and Crime [1], more than 35 million people, globally, suffer from substance abuse disorders, and needing treatment. The consumption rate is predominantly high amongst youths worldwide, and this is a major problem that has elicited concern from different individuals and groups [2]. Drug abuse and trafficking are not only stern health issues but also have social implications for almost all countries, both openly and circuitously. Ghada Walay, the Executive Director, United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), affirms that 'the world's drug epidemic disproportionately affects vulnerable and marginalized populations, such as youth, women, and the impoverished. When our health and social institutions have been pushed to the breaking point and our society is trying to cope, the COVID-19 issue and economic depression threaten to aggravate drug hazards even more' [3]. Lately, the drug abuse and trafficking scenario in Nigeria has assumed a multi-dimensional trend, cutting across all age groups (youths, adults, and the elderly), educational strata and climes. It has culminated to a serious social problem, with hazardous impacts or consequences on all segments of society. The effects can be seen in the health and well-being of persons, spousal/domestic violence, and relationship collapse, among others [1]. These growing concerns have snowballed in patterned proportions in society.

Cases of drug abuse among youths have continued to be on a meteoric rise. During a recent public campaign ‘War Against Drug Abuse with Students as Positive Agents of Change at the Zamfara State College of Health Science and Technology’. Mr. Landan Hashim, who doubles as the Deputy Commander of Narcotics and Assistant State Commander, Drug Demand Reduction of the National Drug Law Enforcement Agency (NDLEA) in Zamfara State, released a report stating that 172 youths have developed psychiatric problems owing to drug abuse in Zamfara State in the last six years, [4]. The breakdown also reveals that between January and September 2021, the NDLEA arrested 221 people in connection with drugs, 211 of whom were males and 10 females. In addition, 152 people were interrogated. In 2020, however, 14 psychiatric patients’ mental disorders were reported to have been caused by drug abuse [4]. The violent attitudes, habitually exhibited by youths, who have recently replaced food with drugs, have continued to be a course of concern for all and sundry. For instance, one case that agitates the mind in this regard is that of the 21-year-old undergraduate student of Mass Communication at the University of Lagos. After taking Rohypnol (refnol), Chindima Ojukwu stabbed her partner to death following a violent argument that escalated after taking the substance. Also added to the series of consequences of drug abuse is the death of Francis Chibuike, a 400-level Optometry student at Abia State University Uturu (ABSU), who, after taking the hard drug codenamed “Colorado”, went into a frenzy and jumped off a three-storey building [5].

Drug trafficking and distribution has catapulted Nigeria not only to the forefront of sub-Saharan Africa, but also around the world. This is not because Nigeria is making exemplary progress or breakthroughs in curbing this phenomenon, but on the contrary, because many notorious Nigerian individuals, gangs and syndicates are more often intercepted or arrested upon arrival than departure with illicit substances. As a result, the country has since become known as a “transit route” for all types of illicit drugs to the outside world. This explains why Nigeria is considered a transit/trafficking point for Category A drugs such as cocaine, heroin, and other illicit substances destined for the European, East Asian, and North American markets [6]. The rapid succession of events related to drug trafficking has shown that we are regularly confronted with a spate of news stories about young Nigerians being arrested for attempting to traffic hard drugs such as cocaine and heroin inside and outside the country [7].

In what appears to be a crusade against drug trafficking, in less than twenty-four hours, at the Murtala Muhammed International Airport (MMIA), on July 27, 2021, two Nigerians, Egbon Osarodion and Echendu Jerry Maduakolam, were intercepted by officers of the National Drug Law Enforcement Agency (NDLEA). They had attempted to traffic drugs to various destinations in Italy and Turkey. Egbon Osarodion was arrested with large quantities of 225mg of Tramadol and Rohypnol, concealed in foil papers wrapped in a polythene bag [8]. Echendu Jerry Maduakolam was caught with 78 grams of cannabis mixed with dried bitter leaves during outward clearance of Egypt Airway to Istanbul, Turkey. As if the two cases were not enough, NDLEA operatives on the same day recovered 35 wraps of cocaine from the underwear of a woman, Okafor Ebere Edith, during the outward clearance of passengers on Air Côte d'Ivoire, to Monrovia, Liberia, from MMIA, Ikeja, and Lagos [8].

Ostensibly, concerns about drug trafficking and abuse are worrisome. For instance, Klantschnig tagged Nigeria as one of West Africa most notorious “drug hubs” that attracted attention long before the current concerns with cocaine trafficking in the sub-region. The problem of drug abuse and trafficking is truly damaging since it is a social evil taking on a new and dangerous dimension with implications for the security of lives and property across Nigeria [9]. President Muhammadu Buhari stated that “drug trafficking and abuse pose a greater threat to the stability of the nation than banditry and insurgency which are prevalent in some parts of Nigeria” [10]. The National Drug Law Enforcement Agency (NDLEA) has

provided statistics that confirm this: “In the last five months, no fewer than 2,180 suspected drug traffickers, including five drug lords, arrested nationwide” [10].

Correspondingly, the Nigeria Drug Law Enforcement Agency reported that most of the cocaine smuggled from South America into Europe and North America passes through Nigeria [11]. The passage or leeway Nigeria provides to other nations in terms of drug trafficking has further affected the country’s standing in the community of nations as it is a vulnerability to these nations. Therefore, this article examines the individuals, trends, artists, techniques, and drives responsible for the recent rise in drug abuse and trafficking in Nigeria. It is intended to help increase vigilance to combat this growing scourge of drug abuse and trafficking in Nigeria. The recommendations contained therein should be practical for government, policy makers, civil society groups, non-governmental organizations, community leaders and other key stakeholders in the fight against the common enemy.

1 Conceptualising Drug Abuse and Trafficking

Prior to bringing up details about or conceptualising the term drug abuse and trafficking, it is proper to establish the bedrock of connotation for drug, as a substance, first. A drug is any elemental stimulant that sways or changes the reaction of the body’s systems, altering either the brain or function of the body. In this case, it triggers the brain or the body towards a speedy or slow reaction, depending on the substance and the body chemistry. A drug is any psychoactive substance that can alter the way the mind or body works, regardless of its legal status or medical approval. It can be synthetic or produced from natural sources; it can be used for varieties of reasons, including medicinal, recreational, and spiritual [12]. Again, for the purpose of emphasis, drug is a substance that modifies perceptions, cognition, mood, behaviour, and general body functions [13]. However, it must be stressed that there are two main categories of drugs. The first class involves drugs that are medically approved psychoactive substances. These are primarily used for clinical purposes and controlled or backed by State law. The second types of drugs are grouped as *quasi-legal*, illicit, and outlawed drugs. The use of such drugs amounts to contravention, which subsequently attracts punishment.

Drug abuse refers to any act that is contrary to the medical or cultural application or prescription of use. In other words, it is a deliberate abrasion of the function a drug is medically meant to perform. The patterned habit is what constitutes an offence interpreted as misuse or abuse of drugs. Drug abuse depicts utilisation of hard drugs. These could include any of the following substances: Marijuana (cannabis), psilocybin, Rohypnol (flunitrazepam), mescaline (peyote), ketamine, codeine, tramadol, cocaine (blow, coke, crack), heroin (big H, black tar, dell dust, smack, and thunder), among other narcotic and psychedelic drugs. Drug abuse is defined as a chronic, relapsing brain disease that is characterized by compulsive drug seeking and use, despite its harmful consequences [14]. On the other hand, drug trafficking is a transnational activity that centres on shipping and peddling illegal substances across local and international boundaries. In the same vein, drug trafficking can be said to be a global chain of trade that involves cultivating, manufacturing, distributing, and selling substances that are prohibited by law [15].

1.1 Theoretical Perspective

The study applies the social learning theory. Julian Rotter, Robert Sears, Walter Mischel, and Ronald Akers are early proponents of this theory. However, in 1977, Albert Bandura advanced a radical departure from the erstwhile proponents through his work, branded ‘the study of modelling (vicarious learning) as a form of social learning’ [16]. The major postulation of the theory is that individuals learn some manners through observing, copying,

and imitating other people's behaviours. These forms of behaviours are learned from parents, teachers, peers, and relatives, friends/associates, and others they regard as their mentors or role models. Social learning theory affirms that young individuals maintain the connection with mentors who are habitually glued to the abuse and trafficking of drugs. In other words, they are more likely to be influenced or co-opted into drug abuse and trafficking by those they love or follow closely.

Bandura, additionally, believes that a young person learns about things in life by observing what others are doing [16]. In essence, the individual then adopts the behaviour of others. A person becomes a drug addict or trafficker when the majority of the ideas they are exposed are pro-drugs. Meanwhile, it can be stated, expressly, that learning, exhibition, and replication of drug-related behaviour (abuse and trafficking), by new entrants of a syndicate group, is as a result of first-hand experience gotten from a methodical guide or mentorship by hardened forebears from whom they have steadily picked up and formed their own habit. The relevance of the theory lies in its affirmation that teenagers and young people learn to abuse and traffic drugs by way of assiduous learning, copying, and internalizing.

2 Synopses of Drug Abuse and Trafficking in Nigeria

Nigeria's image has been battered due to notorious crime rate and various cases of drug abuse. Unsurprisingly, it is averred that the annual prevalence rate of cannabis abuse among the African population, aged 15–64, is estimated at 7.8 percent (range: 3.8–10.4 percent), which is higher than the global average of 3.8 percent (range: 2.8–4.5 percent). West and Central Africa are the sub-regions with the highest rates of occurrence. This is estimated at 12.4 percent (range: 5.2 - 13.5 percent). Within that sub-region, the highest annual national rate of cannabis abuse is in Nigeria, with 14.3 percent of the entire population, aged 15–64 [17]. In 2019, the United Nations Office on Drugs and Crime reported that Drug use is common among those between the ages of 25 and 39 years, while Cannabis is the most used drug [1].

Apart from the fact that cannabis consumption has become a common occurrence, and that, generally, drug abuse is not as rare as it ought to be in the country, Nigeria is well known for its louche and rakish routes for all manners of drug trafficking. According to one of the officials of the Indian Narcotics Control Bureau (NCB), in a magazine published in 2015, more than ninety percent of persons arrested in the year 2014 for involvement in various cases of drug trafficking, in the country, are of African descent, particularly from Nigeria [18]. This report is not too dissimilar to the 2012 report of the International Narcotics Control Board (INCB) that tipped Nigeria as the highest trafficking and drug use nation in West Africa. The report further indicates that, in the last 15 years, West Africa has become the new transit hub for cocaine coming from Latin America but destined for Europe. In Nigeria, Lagos is not only seen as the commercial capital but also noted as the most active centre for the air trafficking of cocaine. The report shows that close to 50% of Africa's drug couriers arrested in Europe in 2011 were citizens of Nigeria. The nation also topped the list of major transit routes of heroin to Europe [17].

A typical motivation for drug trafficking in Nigeria is the prevalent poverty rate and stunted economic sustainability of citizens. To this end, drug trafficking has continued to play the role of auxiliary/alternative vocation, or a lucrative business venture, not only to serve their daily living but also as a surreptitious conduit for eking out surreal cash. This trend has continued to thrive because the prospect is lucrative. This, of course, comes at the detriment of the country's image as average Nigerian travellers to other countries. They are subjected to detailed search because they are suspected to be budding peddlers of drugs. Oftentimes, planes that arrive or stopover at Nigerian airports are usually thoroughly searched, and many

Nigerian travellers are subjected to very humiliating and embarrassing search [19]. Because of the battered image of the country, there are usually red alerts in most international airports whenever Nigerians are on board an incoming flight [19]. However, the way innocent Nigerians embarking on voyages are treated with disdain elsewhere, is disturbing and ridiculing. They are profiled or judged by the crime committed by their fellow citizens (syndicates) who are involved in drug trafficking.

Additionally, it must be emphasized that drug trafficking is one of the world's biggest money-spinning businesses. As such, it is fastened to a well thought out strategy capable of breaking barriers set out to counteract its execution. After undergoing the rigmarole involved, and masterfully digesting the plans, the recruits are hypnotized and must take an oath before high priests in shrines, exchanging blood to seal the vow. This is to prevent the initiates from committing treason. Again, ad hoc recruitment takes the form of frequent recruitment of vulnerable individuals as mules, often at great risk to their lives and welfare. However, those involved in such arrangements include recruiting agents, native doctors who often perform initiation to control the recruits who would master the art within a short period, agents who help to launder the proceeds of trafficking through real estate or other transactions, and travel agents who arrange the deal with the foreign agents who receive substances from the assigned peddler on arrival. They also foot their bills by providing required services such as shelters, security, clothes, food, etc.

Drug abuse and trafficking are dangerous to both individuals and society. They spur crime; act as catalysts for violence, and presents distinguishable threats to community security. Most pressing is the violence associated with street-level drug dealing, particularly crack cocaine [20]. Moreover, it is consequential, robbing the society of future leaders (youths) who are psychologically and physically warped. In the global context, as established by the Vienna Conference, 26 June 2019, with the caption 'Improved research and more precise data', it is indicated that the negative effects of drug use are far more severe and widespread than health [1]. The result of recent survey suggested that no fewer than 36 million people suffer from drug use disorders around the world. UNODC's International Day against Drug Abuse and Illicit Trafficking, with the theme "Share facts on drugs, Save lives" [21], underscored the importance of strengthening the evidence base, and raising public awareness, so that the international community, governments, civil society, families, and youth can make informed decisions, target their efforts at preventing and treating drug use, and tackle world drug challenges [21]. This again reaffirms the earlier position that "no country alone can stem the drug trade within its borders". The implication here is that no country or individual is completely immune [2]. Though the Nigeria Drug Law Enforcement Agency (NDLEA) was established, in Nigeria, to fight every form of cultivation and trafficking of drugs, there are also formalized laws promulgated against drug trafficking. However, these have not yielded the expected results, in terms of deterring people from engaging in trafficking.

2.1 Drug Trafficking in Nigeria: Scope and Methods

The trend of drug trafficking is evolving. In fact, one can say that it has culminated to be one of the many lucrative, morally wrong businesses in Nigeria, dovetailing dexterously masterful dealers and clients. Numerous facets are noticeable in the perpetration of drug trafficking in Nigeria. One of such crafty schemes is the extremely stylish and predesigned manner, which, of course, involves hiding under registered pharmaceutical companies to smuggle narcotic substances and prohibited drugs inside and outside the country. Recently, how drug traffickers exploited pharmaceuticals as disguise strategy to traffic drugs were uncovered between and among Nigerian and Ghanaian syndicates. It has been reported that tramadol exchanges for cannabis are frequent between the two nations. This was realized through operational seizures

of tramadol, codeine, diazepam, and other products all cunningly packaged together in warehouses in Nigeria and Ghana. In the same vein, there are established connection between pharmaceutical product traffickers and drug dealers. Part of the finding is that there is a trafficking route connecting Nigeria and Ghana, which is consistently used to smuggle both illegal tramadol and Ghanaian skunk (cannabis). Traffickers, who return to Ghana with illegal tramadol [21], import skunk into Nigeria. In short, it is not uncharacteristic, nor does it require a rocket scientist to aver that some of the pharmaceutical agents hide under legal certificates, issued to them, or under the pretence of using such drugs for the production of useful medical psychoactive drugs. In other words, such substances are concealed within legitimate products for onward delivery to designated places or persons.

The next crafty means is through diplomatic immunities and privileges. This technique is based on immunity clauses enjoyed by foreign envoys and consular officers. It is important to note that they do not directly carry out the act of trafficking drugs under the umbrella of diplomatic envoys, ambassadors, and consular officers but by a traveling entourage, comprising family members of diplomatic envoys, their official or domestic staff, or family members of their official staff, who also benefit from the immunity, by extension. In addition, it should be noted that many of the ambassadors were politicians in their homeland before their appointment. In a bid to emerge victorious at the polls, many may have associated and fantasized with traffickers for sponsorship of their candidates, who later appointed them as emissaries in foreign countries as a compensation. Obviously, elected candidates either tend to “own” political parties through privately funding or enlisting the support of friends, regional allies, and ethnic base, which may include traffickers. According to a report published by the West African Commission on Drugs in 2014, ‘traffickers appear to easily connect with people of influence and are able to establish and operate informal social networks, allowing them to avoid detection by the formal security apparatus or co-opt it when necessary’ [22].

Another channel open for drug traffickers is through courier services meant for postal deliveries (the post and fast parcels). For instance, on December 3, 2014, agents from the Narcotics Control Bureau (NCB), in Chennai, apprehended a Nigerian national who was attempting to traffic 2 kg of pseudoephedrine and 100 grams of heroin through the Indian postal system to South Africa and Guinea [18]. Again, as the online provides an alternative for marketing on daily basis, it has created an avenue for customers using online services to buy varieties of commodities, including drugs, counterfeit and contraband tobacco products, among other illegal commodities, there are other electronic means to traffic these substances to their destinations [23]. Another method is through container shipping, via haulage companies used to transport drugs on land and via ferries to ROI and NI ports [23]. It is necessary to emphasize that the trafficking/shipment process is often facilitated by cooperation between the employees of various shipping companies and the staff of the ports. According to one of the officials of the Narcotics Control Bureau, it is an organized process ensuring the sender’s secrecy, and consignment rip-offs at destinations prior to Customs clearance or involvement of courier Company personnel; the conclusion here is that trafficking via couriers is a less risky alternative [18].

Connectedly, a Nigerian woman was arrested by Saudi authorities in Medina in December 2018. She was accused of illegally transporting 2,000 tramadol packs in a bag, which was labelled in her name and left at the airport. Ensuing investigations led to the arrest of six airport employees of Mallam Aminu Kano International Airport, Nigeria, who had planted illegal drugs in one of the passengers’ luggage [24].

There are various module-operandi devised to hide drugs away from customs officers and other security agencies saddled with clearing of both export and import goods. Some of the

tricks frequently used for trafficking drugs are hiding them in low-value items such as hardbound books, files, photo frames, talcum powder boxes, sculptures, women's handbags, shoes, and even cricketers' thigh pads, water purifiers, machines, soaked textiles, among others. For instance, on January 8th 2022, the NDLEA Lagos Command foiled the efforts of some illicit drug merchants/traffickers from exporting 73 parcels of cannabis (34.05 kg) concealed in food containers to the United Kingdom, via the NAHCO export shed of the Murtala Mohammed International Airport, MMIA, Ikeja Lagos [25]. The same mode was used to intercept 50 parcels of cannabis consignment (27.25 kg) destined for the United States on Tuesday 11th January 2022; three suspects were apprehended [24]. However, it should be reiterated that drug trafficking is not solely focused on exportation or shipment outside the country. It also includes drug importation into the country. Essentially, the process is a complex network-like operation. For the purpose of comparison, on 13th January 2022, NDLEA operatives intercepted 94 parcels of cannabis indica (Colorado) weighing 43.4 kg, being trafficked into the country through the Tincan seaport in Lagos, were intercepted in a 40ft container from Canada. The drugs were cleverly hidden inside a Toyota Camry. Similarly, another 59 parcels of Colorado (17.3 kg), concealed in a Mercedes Benz vehicle, being imported from Canada, were discovered on January 11th, 2022 at the same seaport [25].

The most embarrassing channel of drug trafficking/networking is the involvement of security agents. This happens within and outside the country. Naturally, when an allegation of this magnitude is made against those charged with combating drug trafficking, it is readily met with a significant number of sceptics. There is evidence to refute the scepticism among the public. One of the unusual scenarios that easily debunks the adherence to the view that such allegations about the involvement of security officials and agencies are mere speculation is the recent blockbuster – the drug trafficking saga of the country's Commander of Intelligence Response Team (IRT) at the Force Intelligence Bureau of the Nigeria Police Force, DCP Abba Kyari, nicknamed 'super cop', alongside his team members: ACP Sunday Ubua, ASP Bawa James, Inspector Simon Agrigba and Inspector John Nuhu's. They were said to have had ties with drug barons and courier groups in Brazil and Ethiopia. According to the National Drug Law Enforcement Agency's (NDLEA) spokesperson, Mr. Femi Babafemi, 'investigation has revealed that the celebrated Kyari is a member of a drug syndicate operating across the globe' [26]. To further show how drug trafficking has become enmeshed with security agencies in Nigeria, barely 48 hours after the unfolding of Kyari's escapades, serving military personnel attached to the 145 Battalion of the Nigerian Army formation in Abia State, Yusuf Gongpolai Adams was apprehended by the Nigeria Police Force in possession of 81 parcels of cannabis in Bauchi State. According to the Bauchi State Commissioner of Police Umar Sanda [27]:

"On 06/02/2022 at about 1200hrs, our Safer Highway Patrol along Bauchi-Darazo Road, Bauchi State while on routine Stop and Search intercepted a Toyota Highlander vehicle driven by one Yusuf Gongpolai Adams attached to the 145 Battalion, Abia State and presently on Development course at the Nigerian Army School of Environmental and Science Technology Benue State. He further revealed that in the course of interrogation, the suspect confessed to the crime."

With the current spate of engagement of the security forces in drug trafficking, as evidenced by the involvement of high-ranking police officers, and military personnel of different agencies, it is logical to conclude that this is a practice among the rank and file (both senior and junior) officers of these major security outfits.

2.2 Drive Responsible for Rise in Drug Abuse and Trafficking

There are numerous factors responsible for the rise in drug abuse and trafficking in the country. One of such motivators is divorce or break-up of marriages and relationships frequently experienced. Excessive drug use is another significant factor. For instance, disproportionate consumption of drugs is considered as a healing or coping strategy by some people who suffer heartbreak arising from divorce or break-up with their partner. Break-up in a relationship is extremely painful; that is why many people end their lives with heroin, meth, cocaine, and other drugs, in order to put the experience behind them quickly [28].

Massive youth unemployment is another factor responsible for the rise in drug trafficking in the country. It is a well-known fact that Nigeria annually turns out graduates without provision of means of engagement upon completion of their studies or youth service. This hopeless situation has led to an increased interest in drug trafficking. The frustration caused by failure to find adequate employment also encourages drug consumption, thus creating a vicious circle [29]. Drug trafficking is a source of income for many unemployed people. Therefore, financial fulfilment is a huge inducement for engagement in drug trafficking [7]. For instance, a March 2014 CNN World story reported that Mexican drug cartels alone made between \$19 and \$29 billion dollars in sales per year. This huge amount means that people are willing to take massive risks to perpetuate their drug trade [30].

Widespread poverty among Nigerians has also been tipped as a catalyst or drive for the meteoric rise of drug trafficking. The National Bureau of Statistics (NBS) stated that a stunning 82.9 million Nigerians, that is, or 4 out of 10 individuals, have real per capita expenditures of less than 137,430 Naira (\$381.75) per year, an amount that is below the country's poverty line [31]. By implication, many citizens are unable to feed themselves three square meals a day. This makes them easy targets for induction into or recruitment to the drug trade by traffickers. Furthermore, societal pressure, arising from the desire to live a frugal life, or the urge for material possessions, serves as another factor, giving rise to drug trafficking in Nigeria. As a matter of truth, of course, in Nigerian parlance, 'a man's worth or importance in society is measured by his material possessions' [32]. To fulfil this urge, many people are daily drafted into drug trafficking because of its multibillion-dollar nature. Thus, the substantial financial incentive in the trade serves as an inducement for engagement in drug trafficking [7].

The lack of synergy among security agencies is another factor contributing to the rise of drug trafficking in the country. It is obvious that intelligence gathering, within the security circle in Nigeria, is weak, and more alarming is the intelligence sharing and cooperation among the various security outfits. The failure of Security agencies fail to track the activities of drug barons and traffickers efficiently, thus giving rise to trafficking of drugs within and outside the country. Not too dissimilar to the foregoing is the fact that when some the drug barons are apprehended, they are shielded from facing the full wrath of the law. This boils down to connivance with law enforcers, and the weak justice system that the country currently operates as regards punishment for drug trafficking and related abuses. As a result, arresting drug traffickers, prosecuting those arrested, and securing convictions have been made cumbersome.

3 Steps Required in Curtailing Drug Abuse and Trafficking

While it is easy to argue that the need for broader internal cohesion among security operatives to advance balanced and integrated criminal justice responses to drug abuse and trafficking underscores a readiness to combat the menace, it is also deserving and appropriate to advocate for concrete and practical steps to be taken in curbing drug abuse in the country. Therefore, to

curtail drug abuse in the country, genuine steps must be geared toward addressing complications that often spring up due to divorce and break-ups in marital and social relationships. The government can hire therapists, and relationship experts to help people who have recently experienced a break-up or a divorce.

In addition, there is a need for the introduction of psychotherapy as a therapeutic alternative to attending to the mental and emotional well-being of those who have long been addicted to drugs. This will help the addicts develop mental stability and awareness of the need to eschew drug abuse. In this regard, psychologists and psychiatrists could be saddled with higher responsibilities, which should include meeting the specific needs that got the drug addiction victims into it. It has been argued that these groups of individuals deserve our collective empathy, understanding, and support to promote timely intervention and recovery through treatment, care, and social integration [4]. Doing this will certainly help a great deal, in addressing victims who have taken solace in drug abuse as the only way to get their problems off their minds.

In addition, efforts must be tailored towards addressing the growing unemployment peril, which, of course, has become the major driving force behind the debacles of drug abuse and trafficking that Nigeria is currently dealing with. It is also important for the government to introduce meaningful social welfare intervention programmes capable of drastically reducing poverty in the country. There is also the need for sound education at homes, schools, churches, and mosques aimed at instilling virtues, values, and the right orientation in teenagers, young people, and adults of the overriding importance, as well as the need to stay away from drug abuse and trafficking. It is also suggestible that civil society groups and non-governmental organizations should raise the bar of the public campaign against drug abuse and trafficking. Doing this will certainly serve as a wake-up call for the government to reposition the National Drug Law Enforcement Agency (NDLEA) and, more importantly, work on the psyche of drug abusers and traffickers. This effort is required to meet the new dynamics of curtailing drug abuse and trafficking.

Moreover, it appears that the life-cord of Nigerian security agencies depends more on rivalry than the application of better ideas, or workable solutions to issues. Such can come in form of synergy and collaboration among various state actors/security agencies. This can be expressed particularly in terms of intelligence sharing and tactics that can guarantee the burst of activities of drug traffickers. In essence, they must work as a united force in combating the syndicates involved in the business. Adopting this *modus operandi* will, in no doubt, contribute to checking the illicit activities carried out by these groups; it will, indirectly, cut off the supply chain which will then translate to a reduction in the cases of drug abuse and trafficking in the country. Similarly, there is a need for intense training of the enforcement officials in appropriate investigative techniques to better uncover the dynamics of drug trafficking. There is also a need for the judicial system to be strengthened. The government can do this by improving the working conditions of judicial officers, and by providing an enabling environment akin to quick and fair dispensation of the law without interference and protection of sacred cows. There should be equity in the punishment for drug traffickers in the country.

Conclusion

Following the extensive interrogation of the phenomena of drug abuse and trafficking, this article contributes to a growing body of knowledge on the aforementioned phenomena. It thus concludes that the phenomena have taken the most dangerous dimensions in the country. They have become the most dangerous factors befuddling the nation's serenity, peace, and reputation than insurgency in the north and militancy in the Niger Delta. This statement is

based on the fact that a significant number of citizens in the six geopolitical zones are affected. Even more worrying is the fact that the country is daily cornered by social ills such as violence, crime, and harassment caused by drug users. The country's image is being affected by the activities of drug traffickers and pushers and is being cast in a bad light in the eyes of the world. If concerted efforts are not made to contain the fast-spreading tentacles, discourage the players and tackle the business head-on, the proceeds (profits) from the trade will continue to rise and more hard-core players may be lured to join, expanding the cultivation of drug abuse and trafficking and turning the scenario in the nation from "grim to gloomy".

Literature

- [1] UNODC: *World Drug Report 2019: 35 million people worldwide suffer from drug use disorders while only 1 in 7 people receive treatment*. [online]. 2019. [accessed 2021-06-17]. Available from WWW: https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2019/June/world-drug-report-2019_-35-million-people-worldwide-suffer-from-drug-use-disorders-while-only-1-in-7-people-receive-treatment.html
- [2] OLIHA, J. A.: Adolescent and Drug Abuse in Tertiary Institution Implication for Counselling. *British Journal of Education*. [online]. 2014, Vol. 2, Issue 1, pp. 1–9. [accessed 2021-08-12]. Available from WWW: <https://www.eajournals.org/wp-content/uploads/Adolescent-and-Drug-Abuse-in-Tertiary-Institution-Implication-for-Counselling.pdf>
- [3] UNODC: *World Drug Report 2021: pandemic effects ramp up drug risks, as youth underestimate cannabis dangers*. [online]. 2021. [accessed 2021-09-14]. Available from WWW: https://www.unodc.org/nigeria/en/unodc-world-drug-report-2021_-pandemic-effects-ramp-up-drug-risks--as-youth-underestimate-cannabis-dangers.html
- [4] SHEHU UMAR: *Drug Abuse: 172 Zamfara Youths Ran Mad within 6 Years – NDLEA*. [online]. 2021. [accessed 2022-01-22]. Available from WWW: <https://dailytrust.com/172-zamfara-youths-went-mad-in-6-years-ndlea/>
- [5] AKOMOLAFE, J.: *ABSU undergraduate jumps from three-storey building, dies*. [online]. 2021. [accessed 2022-01-19]. Available from WWW: <https://guardian.ng/news/absu-undergraduate-jumps-from-three-storey-building-dies/>
- [6] DEUDNEY, D.: The Case Against Linking Environmental Degradation and National Security. *Millennium: Journal of International Studies*. 1990, Vol. 19, Issue 3, pp. 461–476. DOI: [10.1177/03058298900190031001](https://doi.org/10.1177/03058298900190031001)
- [7] NWANNENNAYA, C.; ABIODUN, T. F.: Illicit Drug Trafficking in Nigeria: Obstacle to National Development and Security. *Journal of Political Sciences & Public Affairs*. 2017, Vol. 5, Issue 1, pp. 1–6. DOI: [10.4172/2332-0761.1000230](https://doi.org/10.4172/2332-0761.1000230)
- [8] SOONEST NATHANIEL: *NDLEA Intercepts Drugs Going To Italy And Turkey, Arrests Suspects*. [online]. 2021. [accessed 2021-10-20]. Available from WWW: <https://www.channelstv.com/2021/08/01/ndlea-intercepts-drugs-going-to-italy-and-turkey-arrest-suspects/>
- [9] KLANTSCHNIG, G.: The politics of drug control in Nigeria: Exclusion, repression and obstacles to policy change. *International Journal of Drug Policy*. 2016, Vol. 30, pp. 132–139. DOI: [10.1016/j.drugpo.2015.10.012](https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2015.10.012)

- [10] DEJI ELUMOYE; LALEYE DIPO: *Nigeria: Drug Trafficking, Abuse Pose More Threat Than Insurgency, Banditry - Buhari*. [online]. 2021. [accessed 2021-08-15]. Available from WWW: <https://allafrica.com/stories/202106270049.html>
- [11] OKPA, J. T.; UKWAYI, J. K.: Drug Suspects Perception of Factors Responsible For Illicit Drug Trade in Cross River State, Nigeria. *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)*. 2017, Vol. 22, Issue 5, pp. 80–87. DOI: [10.9790/0837-2205048087](https://doi.org/10.9790/0837-2205048087)
- [12] COOMBER, R.; McELRATH, K.; MEASHAM, K.; MOORE, K.: *Key Concepts in Drugs and Society*. 1st ed. SAGE Publications Ltd, 2013.
- [13] KOLAWOLE BALOGUN SHYNGLE: Chronic Intake of Separate and Combined Alcohol and Nicotine on Body Maintenance Among Albino Rats. *Journal of Human Ecology*. 2006, Vol. 19, Issue 1, pp. 21–24. DOI: [10.1080/09709274.2006.11905852](https://doi.org/10.1080/09709274.2006.11905852)
- [14] BARERAH, S.: Forms of Drug Abuse and Their Effects. *Alcoholism & Drug Abuse Weekly*. 2018, Vol. 1, Issue 1, pp. 13–19. ISSN 1042-1394. eISSN 1556-7591.
- [15] UNODC: *Economic and Social Consequences of Drug Abuse and Illicit Trafficking*. [online]. 1998. [accessed 2021-09-21]. Available from WWW: https://unodc.org/pdf/technical_series_1998-01-01_1.pdf
- [16] BANDURA, A.: *Social Learning Theory*. [online]. General Learning Press, New York, 1971. [accessed 2021-12-08]. Available from WWW: https://web.archive.org/web/20131024214846/http://www.jku.at/org/content/e54521/e54528/e54529/e178059/Bandura_SocialLearningTheory_ger.pdf
- [17] INCB: *Report of the International Narcotics Control Board for 2012*. Chapter III: Analysis of the world situation. [online]. 2013. [accessed 2020-01-17]. Available from WWW: https://incb.org/documents/Publications/AnnualReports/AR2012/AR_2012_E.pdf
- [18] ATHUL LAL A G: *Courier, Postal Services Used for Drug Trafficking*. [online]. 2015. [accessed 2020-10-17]. Available from WWW: <https://www.newindianexpress.com/states/kerala/2015/mar/07/Courier-Postal-Services-Used-for-Drug-Trafficking-725615.html>
- [19] ADEWALE, R.: Drug trafficking and penal policy in Nigeria. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*. 1998, Vol. 22, Issue 2, pp. 311–327. DOI: [10.1080/01924036.1998.9678626](https://doi.org/10.1080/01924036.1998.9678626)
- [20] MOORE, M. H.; KLEIMAN, M. A. R.: The Police and Drugs. *Perspectives on Policing*. [online]. 1989, Issue 11, pp. 1–14. Available from WWW: https://scholar.harvard.edu/files/markmoore/files/the_police_and_drugs_0989.pdf
- [21] UNODC: *At the Crossroads of Licit and Illicit: Tramadol and other pharmaceutical opioids trafficking in West Africa*. [online]. 2021. [accessed 2022-02-07]. Available from WWW: https://www.unodc.org/documents/nigeria/Tramadol_Trafficking_in_West_Africa.pdf
- [22] IDPC: *Not just in transit: Drugs, the State and society in West Africa*. [online]. 2014. [accessed 2020-11-23]. Available from WWW: <https://idpc.net/publications/2014/06/not-just-in-transit-drugs-the-state-and-society-in-west-africa>

- [23] NCA: *National Strategic Assessment of Serious and Organised Crime*. [online]. 2018. [accessed 2020-06-15]. Available from WWW: <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/173-national-strategic-assessment-of-serious-and-organised-crime-2018/file>
- [24] BBC: *Nigeria student arrested for 'drug trafficking' in Saudi Arabia freed*. [online]. 2019. [accessed 2021-08-22]. Available from WWW: <https://bbc.com/news/world-africa-48107591>
- [25] SOONEST NATHANIEL: *NDLEA Intercepts 1.5 Million Tramadol Tablets In Edo*. [online]. 2022. [accessed 2022-07-21]. Available from WWW: <https://channelstv.com/2022/01/16/ndlea-intercepts-1-5-million-tramadol-tablets-in-edo/>
- [26] ABBAS JIMOH: *NDLEA Declares DCP Abba Kyari Wanted For Drug Trafficking*. [online]. 2022. [accessed 2022-06-18]. Available from WWW: <https://dailytrust.com/breaking-ndlea-declares-dcp-abba-kyari-wanted-for-drug-trafficking>
- [27] SAHARA REPORTERS: *Nigerian Army Personnel Arrested For Drugs' Offence, Caught With 81 Parcels In Bauchi*. [online]. 2022. [accessed 2022-06-28]. Available from WWW: <https://saharareporters.com/2022/02/15/nigerian-army-personnel-arrested-drugs-offence-caught-81-parcels-bauchi>
- [28] IKPONMWOSA AIKHIONBARE: *Drugs Trafficking in Nigeria: It's Effects and How to Stop it Once and For All*. [online]. 2015 [accessed 2020-05-27]. Available from WWW: <https://infoguidenigeria.com/drugs-trafficking-nigeria-effects-stop/>
- [29] UNODC: *World Drug Report 2010*. [online] 2010. [accessed 2020-04-19]. Available from WWW: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/world-drug-report-2010>
- [30] ETHELBERT OKEY LAWRENCE: *Nigeria and the Incidences of Homicide*. *American International Journal of Social Science*. [online]. 2015. Vol. 4, Issue 5, pp. 103–114. [accessed 2020-06-20]. Available from WWW: http://www.aijssnet.com/journals/Vol_4_No_5_October_2015/11.pdf
- [31] NBS: *2019 Poverty and Inequality in Nigeria: Executive Summary*. [online]. 2020. [accessed 2021-09-19]. Available from WWW: <https://nigerianstat.gov.ng/download/1092>
- [32] SIRGY, M. J.; YU, G. B.; LEE, D.-J.; JOSHANLOO, M.; BOSNJAK, M.; JIAO, J.; EKICI, A.; ATAY, E. G.; GRZESKOWIAK, S.: *The Dual Model of Materialism: Success Versus Happiness Materialism on Present and Future Life Satisfaction*. *Applied Research in Quality of Life*. 2021, Vol. 16, pp. 201–220. DOI: [10.1007/s11482-019-09763-8](https://doi.org/10.1007/s11482-019-09763-8)

ROSTOUCÍ NEBEZPEČÍ OBCHODOVÁNÍ S DROGAMI A JEJICH ZNEUŽÍVÁNÍ V NIGÉRII

Tento článek zkoumá osoby, trendy, techniky a pohnutky, které jsou zodpovědné za nedávný nárůst zneužívání drog a obchodování s nimi v Nigérii. Jeho cílem je přispět ke zvýšení ostražitosti v boji proti této rostoucí tendenci zneužívání drog a obchodování s nimi v Nigérii. Doporučení v něm obsažená by měla být praktická pro vládu, politiky, občanské iniciativy, nevládní organizace, vedoucí představitele komunit a další klíčové zúčastněné strany v boji proti tomuto společnému nepříteli.

Pokud nebude vyvinuto společné úsilí o omezení zneužívání drog, odrazení od trendů obchodování s nimi a zastavení jejich toku, může se Nigérie ocitnout na pokraji bezprecedentní kriminality, ultra zločinů a násilí, jaké dosud tato země nezažila.

DIE WACHSENDE GEFAHR DES DROGENHANDELS UND DEREN MISSBRAUCH IN NIGERIA

Dieser Artikel befasst sich mit Personen, Trends, Techniken und Beweggründen, welche für den neuerlichen Anstieg des Drogenmissbrauchs und –handels in Nigeria verantwortlich zeichnen. Sein Ziel besteht darin, einen Beitrag zur Wachsamkeit im Kampf gegen diese wachsende Tendenz des Drogenmissbrauchs und –handels in Nigeria zu leisten. Die hierin enthaltenen Empfehlungen sollen der Regierung, den Politikern den Bürgerinitiativen, privaten Organisationen, leitenden Vorständen von Gemeinschaften und anderen wichtigen beteiligten Parteien im Kampf gegen diesen gemeinsamen Feind als Handreichung dienen.

Wenn keine gemeinsame Anstrengung um Einschränkung des Drogenmissbrauchs, Abkehr von den Trends des Drogenhandels und deren Fluss entwickelt wird, wird Nigeria an den Rand einer nie erlebten Kriminalität, schwerster Verbrechen und Gewalt driften, wie sie das Land noch nie erlebt hat.

ROSNĄCE ZAGROŻENIE HANDLEM I NADUŻYWANIEM NARKOTYKÓW W NIGERII

Niniejszy artykuł poświęcony jest badaniom osób, trendów, technik i motywów, odpowiedzialnych za niedawny wzrost nadużywania i handlu narkotykami w Nigerii. Ma on się przyczynić do zwiększenia czujności w walce z tym rosnącym trendem nadużywania i handlu narkotykami w Nigerii. Zalecenia zawarte w opracowaniu powinny być praktyczne dla rządu, polityków, inicjatyw obywatelskich, organizacji pozarządowych, liderów społeczności i innych kluczowych interesariuszy w walce z tym wspólnym wrogiem.

Jeśli nie zostaną podjęte wspólne wysiłki w celu ograniczenia nadużywania narkotyków, odwrócenia trendów handlu i powstrzymania ich przepływu, Nigeria może znaleźć się na skraju bezprecedensowej przestępczości, ultra zbrodni i przemocy, jakich kraj ten nigdy wcześniej nie doświadczył.

REFLEXE AMERICKÉ OBČANSKÉ VÁLKY SEVER PROTI JIHU V PRVNÍCH ČESKÝCH IMIGRANTSKÝCH PERIODIKÁCH V USA

Alena Jaklová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Filozofická fakulta, Ústav česko-německých areálových studií a germanistiky,
Branišovská 31a, 370 05 České Budějovice, Česká republika
e-mail: jaklova@ff.jcu.cz

Abstrakt

Tématem článku je obraz americké občanské války Sever proti Jihu v prvních periodikách, jež vydávali čeští imigranti v USA. Článek v úvodu stručně popisuje masovou emigraci z Čech a Moravy do USA v letech 1848 – 1914, uvádí metodologii aplikovanou v článku a materiálový korpus, z něhož vycházely analýzy, jež byly východiskem tohoto textu. Dále je uveden přehled prvních česky tištěných periodik/novin, vycházejících v šedesátých letech 19. století v USA. Následují ukázky z novinových textů dokládající reflexi občanské války Severu proti Jihu v tisku českých imigrantů. Z doložených ukázek je zřejmé, že Češi se o americkou občanskou válku průběžně zajímali, a protože ve staré vlasti sami prošli těžkou zkušeností útisku, odmítali otroctví. Proto po vypuknutí občanské války v roce 1861 sympatizovali s Unií. Odtržení Konfederace naopak vnímali jako ohrožení svobody a demokracie, tedy hodnot, jichž si v Americe cenili nejvíce.

Keywords

Czech immigrants in the USA; The first Czech-printed immigrant periodicals; The American Civil War North versus South; The image of the war in Czech periodicals.

Úvod

Masová emigrace¹ z Čech a Moravy do USA probíhala zejména v letech 1848-1914. V české historii šlo o zcela jedinečný jev, a to jak svou početností, tak i tím, že jeho důsledkem byl vznik a formování nového etnického společenství. V dalších letech sice zaoceánské vystěhovalectví pokračovalo, svou početností však bylo už daleko méně významné. [1]

Češi se do Spojených států amerických vystěhovávali zejména z důvodů ekonomických, a to i přesto, že mnozí čeští občané emigrovali i z důvodů politických. To platí především pro období po roce 1848, kdy dochází k emigraci politických vůdců a účastníků revoluce.² Stejně tak i v přelomových letech 20. století, konkrétně v roce 1938, 1948 a 1968, odcházeli lidé z Čech a Moravy převážně z důvodů politických, které však mohly obsahovat i aspekt ekonomický.

Celkový počet Čechů, kteří za jeden a půl století trvání české emigrace odešli do USA, představovalo 450 000 až 500 000 osob. Dnes žije podle sčítání lidu ve Spojených státech amerických asi 1,5 milionu občanů, kteří se hlásí k českému původu.

¹ Pojem *migrace* užíváme v tomto článku ve smyslu „stěhování“, *emigrace* „vystěhovalectví“ a *imigrace* „přistěhovalectví“. Ne zcela jednoznačně je vymezován pojem *exil*. Znamená vynucenou emigraci, ale někdy také pouze emigraci. *Exulanti*, *vyhnanci*, *psanci* a *uprchlíci* jsou jedinci, kteří musí žít mimo svou vlast, aniž by měli možnost se opět vrátit.

² Nejvýznamnějším z nich byl Vojta Náprstek, pobývající v USA v letech 1848-1858.

Češi se po příchodu do Ameriky nacházeli ve složité životní situaci. Spojené státy americké byly v té době multietnickým a vícejazyčným společenstvím, které bylo vůči přistěhovalcům vyhraněně anglokonformní. Anglokonformita vyžadovala od imigrantů úplné vzdání se původní kultury ve prospěch modelu chování a hodnotových postojů anglosaského jádra [2: 66]. Češi však byli formováni kulturou starého světa, neuměli anglicky a angličtině ani nerozuměli. Z domova ale ovládali němčinu, a proto tuto komplikovanou interkulturní situaci řešili tak, že se často usazovali v blízkosti německých přistěhovalců. Ti emigrovali do Spojených států amerických již od roku 1815,³ a měli tudíž se životem v nové zemi bohaté zkušenosti.

1 Cíl výzkumu, předmět zkoumání

Tento článek obsahově souvisí s tématem, jímž jsme se zabývali více než deset let na přelomu tisíciletí a po roce 2000. Bylo to téma čechoamerických periodik, tedy tiskovin, jež vydávali čeští imigranti v USA v době masové emigrace z Čech a Moravy. Byly to převážně noviny. Jejich vývoj, periodicitu, obsahovou i formální stránku, funkci i politickou či odbornou orientaci jsme sledovali od počátku jejich existence, tzn. od roku 1860, do počátku 21. století. Tehdy ustává produkce imigrantských tiskovin tištěných česky. V současnosti vychází zbývající krajanská periodika jenom v angličtině.

Původním cílem našeho výzkumu bylo zachytit podobu češtiny a její postupný vývoj ve vícejazyčném prostředí Ameriky, projevující se v oficiální psané podobě jazyka, kterou reprezentovala právě čechoamerická periodika. S postupným pronikáním do široké problematiky zkoumaného tématu jsme však zjišťovali, že na texty analyzovaných periodik nestačí aplikovat pouze přístup úzce lingvistický, ale že chceme-li postihnout a rekonstruovat i myšlenkový vývoj přistěhovalců a jejich postupnou asimilaci v nové zemi, musíme při zkoumání imigrantských novin a časopisů uplatnit také interdisciplinárně založený přístup komunikativní. Na základě studia historie, etnologie, žurnalistiky, sociologie a psychologie jsme se pak orientovali i na tematickou a sémantickou stránku textů a na její výklad.

Vlastní téma tohoto článku je součástí výzkumu zaměřeného na sledování etnické a kulturní identity českých přistěhovalců v USA a na její proměny. Změny identity byly sledovány od poloviny 19. století, kdy se Češi v USA usadili, až po současnost. Detailněji byly charakterizovány ve třech historických etapách: v šedesátých a sedmdesátých letech 19. století, v období od devadesátých let 19. století do konce druhé světové války a v období od padesátých let 20. století po současnost. Obsahově-sémantické analýzy textů čechoamerických periodik zasazené do širokého historického a sociálního kontextu a ve vzájemné konfrontaci česko-americké a americko-české umožnily sledovat významné etapy života Čechů v USA a mezi jiným například i hodnocení americké občanské války z hlediska českých imigrantů.

2 Aplikovaná metodologie, materiálový korpus

Česká imigrantská žurnalistika je objektivní reflexí historie české emigrace ve Spojených státech amerických. Interdisciplinární analýzy zkoumaného korpusu žurnalistických textů prováděné na základě vymezení rámcových podmínek celkové životní situace emigrantů a charakteristiky interferencí domácí a cizí kultury mohou umožnit identifikovat formy a projevy různých typů sebereflexe české enklávy v USA. Sem patří i reakce přistěhovalců na občanskou válku Sever proti Jihu, její chápání a prezentace v imigrantském tisku.

³ Celkově se od roku 1815 až 1914 z Evropy do Ameriky vystěhovalo 40 milionů obyvatel, z toho sedm milionů Němců [3: 7, 11]

Náš materiálový korpus byl velmi obsáhlý. V průběhu více než deseti let studia českého imigrantského tisku v USA jsme zjistili, že Češi vydali ve Spojených státech amerických celkem 703 periodických titulů tištěných česky a 116 titulů tištěných anglicky. Pro tento článek jsme však vycházeli z analýz pouze těch tiskovin, jež přistěhovalci vydávali v šedesátých letech 19. století. Šlo především o různá čísla těchto novinových titulů: *Slovan amerikánský*, *Národní noviny*, *Slávie*, *Pozor*, *Pokrok*, *Slovan amerikánský (II)* a *Národní noviny (II)*.

Čechoamerická periodika jsou archivována v Národní knihovně v Praze, v oddělení časopisů Knihovny Národního muzea v Praze, jednotlivá čísla a ročníky pocházející z 19. století, hlavně ale periodika z 20. století obsahují i fondy knihovny samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti v Praze. Ojedinelá čísla tiskovin vydávaných v současnosti Čechoameričany vlastní i některé vědecké a krajské knihovny.⁴ Největší a nejúplnější fond čechoamerických novin a časopisů v České republice je však uložen v Krajské sbírce Knihovny Náprstkova muzea v Praze.

3 První česká imigrantská periodika v USA

Periodický tisk začali čeští imigranti ve Spojených státech amerických vydávat na samém počátku šedesátých let 19. století. Bylo to zhruba už po deseti letech od doby, kdy se v USA začali usazovat první čeští přistěhovalci.

Prvním z těchto periodik byl týdeník *Slovan amerikánský*, který začal vycházet v roce 1860 v Racine ve státě Wisconsin. Byl tištěn švabachem a jeho rozsah byly čtyři strany. O tři týdny později, 21. ledna 1860, vyšlo 1. číslo *Národních novin*. *Národní noviny*, rovněž týdeník, vycházely v St. Louisu ve státě Missouri, měly čtyři strany a byly tištěny latinkou. V létě roku 1861 se oba tyto týdeníky spojily a vzniklo nové periodikum - týdeník *Slávie* (zpočátku vycházela v Racine, později v Chicagu). *Slávie* byla tištěna latinkou, ale „aby čtenářstvo „Slovana“, které jen „švábachů“ přivyklé jest, újmu neutrpělo“⁵, jsou zpravidla dvě stránky z celkového rozsahu osmi stran vysázeny švabachem. Dva roky po založení *Slávie* vznikl její suplement, měsíčník *Zvony*. Byl věnován zábavě a poučení, ale do půl roku zanikl. *Slávie* byla demokraticky orientovaný list, který se brzy po svém vzniku stal nejvlivnějším českým periodikem v Americe.

Jako konkurenční list *Slávie* byl v říjnu 1863 založen v St. Louisu týdeník *Pozor*, označený v záhlaví podtitulem *Nové občanské noviny*. V letech 1865-1867 se nazýval *Pozor americký*. *Pozor* vycházel v rozsahu čtyř stran.

V roce 1867 začala katolická strana vydávat v Chicagu týdeník *Katolické noviny*. Tyto první katolické noviny vycházely jen krátce, v květnu roku 1868 byly zastaveny pro nedostatek odběratelů.

Důležité místo v dějinách české imigrantské žurnalistiky zaujímá týdeník *Pokrok* založený v září roku 1867 v Chicagu. Šlo o vyhraněně svobodomyšlný list.

Ke konci šedesátých let 19. století začali Češi v Americe vydávat ještě dvě další periodika: *Národní noviny (II)* v Chicagu (1868-1871) a *Slovan amerikánský*⁶ v Iowa City, později Cedar Rapids (1869-1920). [4]

⁴ Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích archivuje například řadu čísel *Nedělního Hlasatele* z posledního desetiletí minulého století a z přelomu století.

⁵ *Slávie* 1, 1861, č. 1 (30. 10.), s. 3.

⁶ Nespojovat s listem *Slovan amerikánský*, v tomto případě odlišný pravopis ve slově *Slovan*.

4 Americká občanská válka Sever proti Jihu v prvních českých imigrantských novinách

V tematice textů českého imigrantského tisku ze začátku druhé poloviny 19. století se zrcadlí komplikovaný duchovní svět českých imigrantů v nové zemi. Mnoho žurnalistických textů na jedné straně upevňuje národní identitu přistěhovalců tím, že píše o významných událostech české historie, velkých českých osobnostech či o kráse české krajiny s cílem podpořit jejich národní hrdost. Zároveň se ale na týchž stránkách od samého počátku objevují i texty vyjadřující loajální vztah k Americe a přesvědčení o správnosti volby amerického občanství.

Jedním z příznaků měnící se národní identity českých přistěhovalců v Americe byl jejich značný zájem o americkou občanskou válku (1861-1865), označovanou jako válka Severu proti Jihu. Češi, kteří ve staré vlasti sami prošli těžkou zkušeností útisku, odmítali otroctví. Proto po vypuknutí občanské války v roce 1861 sympatizovali s Uníí. Přestože mnozí utekli z Rakouska hlavně proto, aby se vyhnuli vojenské službě, v USA dobrovolně vstupovali do vojsk Severu.

Důvody, které české krajany vedly ke vstupu do armády, byly různé. Někteří jako důvod uváděli vznešené patriotické ideály („*Nechtěli jsme zůstat nečinnými, aby na náš národ nepadlo podezření ze zbabělosti a nelásky k svobodě.*“), pro jiné byl nástup do armády způsobem řešení obtížné finanční situace.

Z textů v krajanských periodikách se dozvídáme, že Češi bojovali na straně Severu proto, že odtržení Konfederace vnímali jako ohrožení svobody a demokracie, tedy hodnot, jichž si v Americe cenili nejvíce. Ti z českých imigrantů, kteří žili ve státech Konfederace, museli být do armády odváděni násilím a i poté mnozí přebíhali k Unii anebo se skrývali. Mezi prvními Čechy, kteří vstoupili do armády Unie, byl Jan Borecký (1828-1908).⁷ [6]

Všechny krajanské listy o americké občanské válce pravidelně informovaly a věnovaly jí značnou pozornost. Komentovaly i veškeré, především politické a ekonomické dění spojené s válkou, otiskována byla i válečná soukromá korespondence. A tak se začal rychle měnit i poměr mezi četností zpráv o Evropě, zejména o Čechách, a zpráv o Americe.

Týdeník Národní noviny vydávaný v St. Louisu vysvětloval krajanům již v únoru roku 1861 význam slova Unie a situaci ve Státech před vypuknutím občanské války. Přitom apeloval na Čechy s výzvou o podporu Unie a jejích ideálů ve jménu spravedlnosti a budoucí svobody všech občanů americké společnosti. Článek, z něhož citujeme, je zároveň dokladem dvojí identity⁸ českých přistěhovalců a jejich pokračující integrace:

„Unie

jest nyní to slovo které od tisíců našich⁹ občanů tisíckrát slyšíme, však rozličně si jej mnohý vykládá, ačkoliv všeci pro jedno a to samé pracují totiž pro udržení jednoty před zbůjníky jižními, přec zásada jakou mnohý pro udržení svazku na jevo dává, jesti rozmanitá a rozdílná. [...]

Ačkoliv každý poněkud mravný a rozšafný pozorovatel nahlednouti musí že tento spolek mezi Severem a Jihem dosti neupřímný neli nepravý jest; každý přirozeny

⁷ Jan Borecký byl jednou z nejznámějších postav staré imigrace. Byl krejčím, ale často přispíval do novin zajímavými a jasnými články. Pracoval v krajanských spolcích v Milwaukee, St. Louisu a Chicagu. [5]

⁸ Dvojí identita je projevem složitých psychických stavů českých přistěhovalců na počátku jejich asimilace. Přistěhovalci se stále ještě považovali za Čechy, zároveň se však postupně vnitřně ztotožňovali s novou zemí. Na stránkách periodik se dvojí identita projevuje především v šedesátých letech 19. století.

⁹ V citacích dokladů převzatých z žurnalistických textů zachováváme ve shodě s originálním tiskem původní pravopis a původní interpunkci včetně dobových zvláštností, nedůsledností, kolísání i chyb.

rozum nahledne že *S v o b o d a* a *O t r o c t v i* nikdy sobě ruce podati nemohou – leč by obě v jedno splynouti musely. Že takový spolek tedy za nepřimný a nepřirožený uznáváme jesti na blední a žeby tedy roztržen a zničen býti měl uzná každý mravů – a cituplný občan.

Však nás časem opanovala jiná moc, a my co p r a v é r e p u b l i k a n é t. j. co svobodný svrchovaný národ musíme naše nejvznešenější co máme, totiž, přesvědčení v oběť dáti, a když nám zákon velí my se mu podrobiti musíme, neboť jesti toto ta největší povinnost co každý svobodný občan vykovati má totiž zákon, svá konstituční práva hájeti! Tato doba nám nyní nastává a nam káže, že: Chcemeli naše práva a spolu naši konstituční ústavu hájeti – m u s í m e n a š i U n i i (jednotu) u d r ž e t i a chcemeli naši Unii udržeti, musíme naši konstituci hájeti.

Ale nehledme na to přátelé, abychom jednotu udržovali jen z pouhé cti – nebo penězochtivosti aneb jiných nectností, nikoliv. My musíme býti pamětliví v e l k ý c h p ř e d k ů této republiky, jejich humanitní duch nas musí ovívati a pak s nimi praviti můžeme:

‘Aby se úplná jednota uzavřela aby se spravedlnost a vnitřní pokoj utvrdily, aby se společná obrana opatřila, všeobecné blaho prospívalo a nám i našem potomkům požehnání svobody se pojistilo. - ‘

Ano nám i našem potomkům a doložme i našem zámorním sousedům aby tato konstituce požehnání svobody pojistila, ano proto my tuto jednotu chceme a musíme hájeti, neboť vezme, že rozpadnutím této unie zlomí se síla svobody a evropští tyrané budou jásati a Národové hlouběji do otroctví klesati.“ (Národní noviny 2, 1861, č. 4, s. 2.)

Zájem českých imigrantů o americkou občanskou válku dokládá i další ukázka. Vyšla 13. dubna roku 1861, tedy jeden den poté, kdy byl zahájen útok jižanských jednotek na federální pevnost Fort Sumter u Charlestonu (12. dubna 1861). Oficiálním začátkem války byl 15. duben 1861. Text, z něhož citujeme, je uvozen mottem z české lidové písně:

„Bude vojna bude

A kdo na ni pujde.’

Nár. píseň.

Tento týden jesti plný válečného křiku, a kdyby měl jeden věřit co se v telegrafických officech a po ulicích mluví a plodí musel by se domýšleti, že se v Jihu již páli, seká a vraždí. Arcit kdyby to přišlo jen na vojáky a na novináře, ti jsou hned po ruce a válka je hotová, ale tady se to nejedná jen o toho kdo umí nejvíce křičet aneb kdo největším práčem je, aby nám svojí sílu ukázal, tuto se spíše jedná o stát aneb více států dohromady, o jich obyvatelstvo, jejich rozkvět nebo jejich zahynutí.“ (Národní noviny, 2, 1861, č. 13, s. 2.)

V květnu roku 1861 přináší *Slowan* americký v rubrice s názvem *Amerika* článek s titulkem **Příští válka**. Uvádí se zde:

Má-li příští válka ku prospěchu národního blahobytu sloužiti; tedy vedení její na skutečných zájmech a vyhodách sspočívati musí: ssrdnatosst, lásska k čłowěčensstwu k wlassti a k Jednotě nessmi sslábnouti.

Občansstwo sswoobodnych Obcí jesst pro ússtawu a Jednotu múžně nadšene, a pro zachowání tohoto draheho dědictwí po sslawnych předkách sswych, proti jižnim odbojnikum jmění i žiwoty sswe obětowati odhodlane.

Máme tedy nádeji, že Jednota i usstawa zachowaná bude, a naši sseverní bojownicy sslawnym wítězsstwím owěnceni zpět z boje sse nawrátěji.“ (Slowan Amerikánský 2, 1861, č. 21, s. 3.)

Z citované ukázky je zřejmé, že Češi sympatizovali ve válce Severu proti Jihu s Uníí a že odsuzovali snahy Konfederace o její odtržení.

Největší pozornost občanské válce a jejímu vývoji věnoval týdeník *Slávie*. Jeho texty popisovaly průběh války, komentovaly ho a dílčí výsledky bilancovaly. Například v roce 1861 následují bezprostředně za sebou texty: *Otroctví a svoboda*; *Z bojiště*; *Veliké změny ve vedení války*; *Příští velká bitva*; *Nutnost zachránění Unie*.

V roce 1864 jsou to texty s titulky: *Co když dostanou Richmond?*; *Pokrok války*; *Ukrutnosti rebelů*; *První veliké sražení naší armády s rebely*; *Ze života gen. Granta*; *Co se stalo za týden na bojišti?*; *K historii americké války*; *Události - Konec války se blíží*; *Odtáhli jsme*; *Pokroky svobody v naší republice*; *Poslední zprávy*; *Přehled událostí*; *Veleslavné zprávy*; *Richmond padnul*; *Zprávy předcházející kapitulaci Lee-ovu*; *Bitva u Burkesville*; *Šest jenerálů zajato*; *Jenerál Lee vzdal se s celým vojskem!!* atd.

České imigrantské listy přinášejí rovněž zprávy o atentátu na prezidenta A. Lincolna, který se udál 14. dubna 1865. Prezident svému zranění o den později podlehl.

Slávie tehdy v horní části titulní stránky přináší obsáhlou zprávu, z níž pochází tento úryvek:

„Zavraždění

Prezidenta

AB. LINCOLNA,

A sekretáře pro zahra-

niční záležitosti

SEWARDA.

Zámysl rebelských

desperátů, povraždit ú-

kladně všechny údy vlády naší.

President Lincoln s manželkou byli

ve Fordovu divadle v pátek večer, když

představovala se hra „American Con-

sin“; nacházeli se ve své lóži zrovna

nad jevištěm ve druhém pořadí, a po-

bočník Cuthbert byl při prezidentu.

Ku konci třetího jednání vstoupil do

lóže jakýsi chlap. Drže v jedné ruce

nůž a v druhé revolver; president dával pilný pozor na hru divadelní a nepozoroval člověka; Cuthbert však po všimnul si ho a vstav, tázal se proč tam přišel.

*Vrah ale neodpověděl a střelil presidenta od zadu do hlavy [...].*¹⁰ (Slávie IV, 1865, č. 186, s. 1.)

Další obsáhlá zpráva je uvozena nápadným titulkem s řadou podtitulků:

„SMRT PREZIDENTA

SEWARD ještě žije!

10,000 doll. vysazeno na

vraha presidentova.

Booth chycen.

Johnson nastoupil úřad

presidenta.

Pohřeb Lincolnův má býti ve

středu.“ (Slávie IV, 1865, č. 186, s. 1.)

Závěr

Konec americké občanské války oslavují všechny české imigrantské listy. Zdůrazňují obrodu svobody, demokracie a zejména odstranění otroctví. Dokládá to i následující úryvek:

„Unie zbavena otroctví.

Sekretář státní vydal prohlášení, že oprava ústav, otroctví se týkající přijata jest od třech čtvrtin veškerých států, a tedy od této chvíle nabývá platnosti. Otroctví jest navždy ze Spojených Státův vyloučeno.“ (Slávie V, 1865, č. 241, s. 1.)

Válečná tematika byla v prvních českých imigrantských novinách v souvislosti s americkou občanskou válkou Sever proti Jihu velice frekventovaná. Nebyla to však tematika jediná. Ve všech česky tištěných novinách převažovala v šedesátých letech 19. století tematika národně a vlastenecky poučná, která podporovala národní život české krajanské enklávy a propagovala obrozenecké ideály i v nové vlasti přistěhovalců. Častá byla také tematika vzdělávací. Tyto texty seznamovaly imigranty s novým domovem, s jeho historií, zeměpisem a zákony, anebo měly charakter čistě praktický: uváděly, kde je možno koupit kvalitní půdu, kde jsou volná pracovní místa, na co je třeba dávat si v nových podmínkách pozor a čeho je nutno se vyvarovat. Tematiku informační představovalo hlavně zpravodajství. Byly to zprávy

¹⁰ V citaci úryvku respektujeme rovněž grafické rozvržení původního textu.

z Ameriky, Evropy, Čech a patřilo sem i zpravodajství lokální. Tematika kulturní byla zastoupena ve všech českých imigrantských novinách. Nejčastěji šlo o čtení na pokračování. Noviny dále uveřejňovaly hodnocení krajanských divadelních představení a některá čísla prvních českých periodik již obsahovala také původní uměleckou tvorbu; byly to většinou básně. V imigrantských periodických listech byla zastoupena rovněž tematika politická a tematika senzační a zábavná. Texty s touto tematikou byly oblíbeny od samého počátku existence imigrantského tisku a jednotlivá periodika je také pravidelně přinášela.

Literatura

- [1] ŠATAVA, L.: *Migrační procesy a české vystěhovalectví 19. století do USA*. Univerzita Karlova, Praha, 1989. ISBN neuvedeno.
- [2] ŠATAVA, L.: České etnikum v jinonárodním prostředí. In: *Češi v cizině 4*. [online]. Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV a Československý ústav zahraniční, Praha, 1989, pp. 63–74. ISBN 80-85010-00-3. Available from WWW: http://cvc.eu.cas.cz/CVC_004_069.html
- [3] BRUNNER, B.: *Nach Amerika. Die Geschichte der deutschen Auswanderung*. C. H. Beck, München, 2017. ISBN 978-3-406-71149-7.
- [4] JAKLOVÁ, A.: *Čechoamerická periodika 19. a 20. století*. Academia, Praha, 2010. ISBN 978-80-200-1810-6.
- [5] ČAPEK, T.: *Naše Amerika*. Národní rada československá, Praha, 1926.
- [6] DUBOVICKÝ, I.: *Češi v Americe*. Pražská edice, Praha, 2003. ISBN 978-80-7557-165-6.

REFLECTION OF THE AMERICAN CIVIL WAR IN THE FIRST CZECH IMMIGRANT PERIODICALS IN THE USA

The topic of the paper is the image of the American Civil War North versus South in the first periodicals published by Czech immigrants in the USA. The paper begins with a brief description of the mass emigration from Bohemia and Moravia to the USA between 1848 and 1914, and outlines the methodology applied in the paper and the corpus of material that formed the basis of the analysis that informed the text. It also provides an overview of the first Czech-language periodicals/newspapers published in the USA in the 1860s. This is followed by excerpts from newspaper texts illustrating the reflection of the North versus South Civil War in the Czech immigrant press. From the documented excerpts, it is clear that Czechs were continually interested in the American Civil War and, having gone through a difficult experience of oppression themselves in their old homeland, rejected slavery. Therefore, after the outbreak of the Civil War in 1861, they sympathized with the Union. In contrast, they saw Confederate secession as a threat to freedom and democracy, the values they valued most in America.

REFLEXION DES AMERIKANISCHEN BÜRGERKRIEGES IN DEN ERSTEN TSCHJECHISCHEN EINWANDERER-PERIODIKA IN DEN USA

Dieser Beitrag beschäftigt sich mit dem medialen Bild des amerikanischen Bürgerkrieges der Nordstaaten gegen die Südstaaten, vermittelt durch die ersten Periodika tschechischer Einwanderer in den USA. Einleitend wird kurz die Geschichte der massenhaften Einwanderung aus Böhmen und Mähren in die Vereinigten Staaten zwischen 1848 und 1914 skizziert, die angewandte Methodologie vorgestellt und das als Grundlage für die Analysen dienende Materialkorpus charakterisiert. Der Beitrag liefert weiterhin eine Übersicht zu den ersten gedruckten Zeitungen und Zeitschriften, die von den tschechischen Einwanderern in den 1860er Jahren herausgegeben wurden. Anhand von konkreten, diesen Quellen entnommenen Textbelegen lässt sich das mediale Bild des Bürgerkriegs zeichnen. Auffällig sind insbesondere das konstante Interesse der Tschechen am Kriegsgeschehen und ihre Ablehnung der Sklaverei, die sich wohl auf ihre eigene Erfahrung von Unterdrückung in der alten Heimat zurückführen lässt. Aus diesem Grund sympathisierten sie nach dem Kriegsausbruch 1861 mit der Union und sahen im Austritt der in der Konföderation zusammengeschlossenen Südstaaten eine Bedrohung für Freiheit und Demokratie, d. h. diejenigen Werte, die sie an Amerika am meisten schätzten.

ODZWIERCIEDLENIE AMERYKAŃSKIEJ WOJNY SECESYJNEJ W PIERWSZYCH CZASOPISMACH CZESKICH IMIGRANTÓW W USA

Tematem artykułu jest wizerunek amerykańskiej wojny secesyjnej Północ - Południe w pierwszych czasopismach wydawanych przez czeskich imigrantów w USA. Na wstępie opracowania krótko opisano masową emigrację z Czech i Moraw do USA w latach 1848-1914, przedstawiono metodologię zastosowaną w artykule oraz materiały, który stanowiły podstawę analiz będących punktem wyjścia dla niniejszego opracowania. W dalszej części zaprezentowano przegląd pierwszych czeskojęzycznych czasopism/gazet wydawanych w USA w latach 60. XIX wieku. Następnie przytoczono fragmenty tekstów prasowych ilustrujące odzwierciedlenie wojny secesyjnej w prasie czeskich imigrantów. Z przedstawionych fragmentów wynika, że Czesi na bieżąco interesowali się amerykańską wojną secesyjną, a także we własnej ojczyźnie sami doświadczali ciężkiego życia, nie zgadzali się na niewolnictwo. Dlatego po wybuchu wojny secesyjnej w 1861 roku sympatyzowali z Unią. Natomiast secesję Konfederacji postrzegali jako zagrożenie dla wolności i demokracji, czyli wartości, które najbardziej cenili w Ameryce.

METODA PŘEVŘÁCENÉ TŘÍDY VE VÝUCE ODBORNÉ OBCHODNÍ ANGLIČTINY

Stanislava Pavlíková

Technická univerzita v Liberci, Ekonomická fakulta, Katedra cizích jazyků,
Studentská 1402/2, 461 17 Liberec 1, Česká republika
e-mail: stanislava.pavlikova@tul.cz

Abstrakt

Článek se zabývá jednou z mnoha možností využití online studijních materiálů v kombinaci s prezenční výukou, kterou je metoda převrácené třídy. Historicky vznikala tato metoda postupně na základě pedagogických principů posílení autonomního učení, aktivizace studentů a efektivního využití času prezenční výuky. K jejímu rozšíření přispěla dostupnost různých typů výukových materiálů v digitální formě a vznik vhodné softwarové podpory. V praktické části článku je popsán konkrétní příklad aplikace metody převrácené třídy ve výuce obchodní angličtiny v bakalářském programu na vysoké škole. Vytvořený výukový materiál byl ověřen ve výuce a vyhodnocen vyučujícím i studenty jako vhodné obohacení výuky.

Keywords

Business English; Flipped classroom; Moodle; Interactive activities.

Úvod

V rámci projektu CroBo Learn reg.č. 100526125 [1] zaměřeného na spolupráci mezi Technickou univerzitou Liberec a Technickou univerzitou Dresden byli pedagogové obou institucí proškoleni v oblasti využívání inovativních metod online vzdělávání zahrnujících metodu převrácené třídy, využití výukových aplikací a posilování interkulturních kompetencí. Byla vytvořena databáze modelových kurzů určených k výuce češtiny, němčiny a angličtiny. V tomto článku je uveden příklad výukového materiálu vzniklého v rámci projektu - popis lekce obchodní angličtiny vyučované metodou převrácené třídy.

1 Koncept převrácené třídy

Převrácená třída je někdy definována jako aktivní učení/vyučování a vychází z myšlenky co nejlepšího využití času kontaktních hodin výuky [2]. Místo frontální výuky předávání informací v hodině se studenti seznámí s potřebným obsahem před hodinou a tím se vytvoří více prostoru pro aktivní zapojení studentů, párovou nebo skupinovou práci, ve které aplikují nabyté znalosti. Tento přístup k vyučování vznikl postupně na základě rozvoje technologií a se zohledněním současných pedagogických přístupů.

1.1 Podmínky vzniku převrácené třídy

Byl to právě rozvoj technologií, možnost tvorby a šíření výukových materiálů online, které postupně vedly k vytvoření tohoto konceptu. Nejprve vyučující například pořizovali nahrávky svých přednášek. Jedním z průkopníků byl Američan indického původu Salman Khan, zakladatel platformy Khan Academy, poskytující tisíce videí zaměřených na výuku matematiky a dalších předmětů [3], [4]. Misí Khan Academy je poskytování kvalitního vzdělávání komukoli kdekoli na světě.

Dalšími příklady kvalitního a často bezplatného online vzdělávání jsou MOOC (Massive Open Online Course). Tyto kurzy obsahují videomateriály, interaktivní úkoly, textové

materiály a umožňují interakci s tutorý i mezi ostatními účastníky kurzů. Jsou poskytovány mnoha univerzitami z celého světa (např. Harvard, Oxford, Cambridge, Stanford, Yale) a jsou otevřené profesně zaměřeným účastníkům i laické veřejnosti. Nejznámějšími platformami jsou Coursera, Udemy, edX [6] a Futurelearn. Těchto kurzů se účastní velké množství studujících, ale dokončí je jen velmi malá část. Dle některých zdrojů pouze 4 % [6]. Důvodem malého procenta úspěšnosti může být pocit izolovanosti, protože výuka probíhá výlučně online bez přímého kontaktu s vyučujícím a ostatními účastníky kurzů. Převrácená třída patří do skupiny výukových přístupů označovaných jako blended learning – kombinace online a kontaktní výuky.

1.2 Charakteristika a výhody převrácené třídy

Základem definice převrácené třídy je přesunutí některých aktivit, které tradičně probíhaly v kontaktní výuce ve třídě, na domácí přípravu studentů. V některých výzkumných pracích se do přípravy na hodinu zahrnuje sledování videí, čtení textů nebo i interaktivní cvičení se zpětnou vazbou např. [4], v jiných jsou základem přípravy na hodinu pouze videa např. [5].

Převrácená třída vychází z myšlenky co nejefektivnějšího využití limitovaného času kontaktní výuky. Příprava na hodinu probíhá autonomně, studenti postupují tempem, které jim vyhovuje, mají možnost obtížné pasáže procházet i opakovaně. Motivačním prvkem by měla být také skutečnost, že studenti přebírají zodpovědnost za své vzdělávání. Nespornou výhodou je právě flexibilita, protože studenti se mohou připravovat v čase i místě dle vlastních potřeb. Teoretickým základem konceptu převrácené třídy je učení, v jehož centru je student. Aktivita v hodinách se zaměřují na interakci mezi vyučujícím a studenty a zejména na skupinovou nebo párovou práci, ve které studenti aplikují nové poznatky. Při interakci s ostatními studenty, například ve skupinové práci, dochází k hlubšímu a trvalejšímu osvojení látky.

Pro vyučujícího je nejdůležitějším krokem při plánování výuky obsah prezenční výuky. Aktivita probíhající na hodině musí korespondovat se studijními materiály tvořícími přípravu na hodinu [2]. Pokud studenti neuvidí přínos práce a času věnovaného samostudiu, ztrácejí motivaci a je větší pravděpodobnost, že na výuku přijdou nepřipraveni. Prvním krokem při plánování výuky by tedy mělo být rozhodnutí, jaké aktivity vycházející ze samostatně nastudovaných materiálů budou probíhat v kontaktní výuce. Až poté je možné přistoupit k vyhledání, tvorbě či adaptaci těchto materiálů. Úspěch metody převrácené třídy závisí také znalosti studentů, jak s materiály mimo kontaktní výuku pracovat. I když předpokládáme vysokou digitální gramotnost mladé generace, měli bychom ověřit, že zadanou samostatnou práci studenti zvládnou i po technické stránce.

V následující části článku je popsáno šetření zaměřené na praktické využití metody převrácené třídy zohledňující výše popsané principy.

2 Předmět zkoumání

Metoda převrácené třídy je aplikována ve výuce již řadu let. Nejčastěji ovšem v oborech přírodních věd a samostatná práce studentů před kontaktní hodinou bývá ve formě sledování videí nebo čtení zadaných textů [4], [5]. Popisované šetření se zabývá využitím metody převrácené třídy ve výuce cizího jazyka a studenti se připravují na hodinu mimo materiálů ve formě textu a videa také za pomoci interaktivních cvičení, jež vycházejí ze zadaných studijních materiálů. Tato interaktivní cvičení obohacují zkoumanou metodu ve dvou směrech. Jednak poskytováním zpětné vazby studentům při přípravě na hodinu, a také možností kontroly, zda studenti zadané úlohy vypracovali.

3 Metoda zkoumání

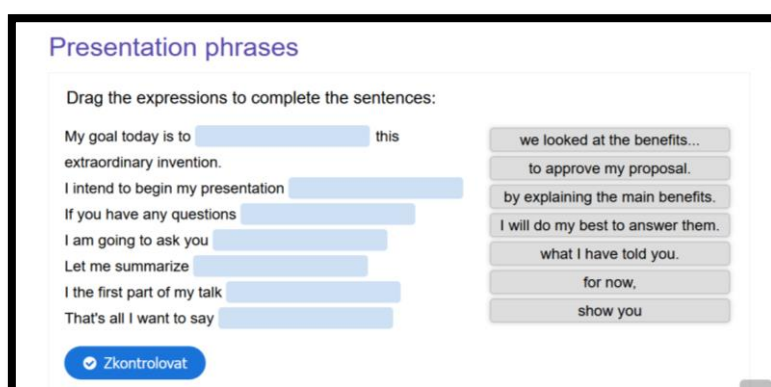
Ověření vhodnosti a úspěšnosti tohoto výukového postupu je provedeno pomocí hodnocení práce studentů v systému Moodle, pozorováním aktivit probíhajících přímo ve třídě a krátkého dotazníku, ve kterém vyjádří svůj názor studenti. V platformě Moodle je veden přehled známek dosažených v jednotlivých cvičeních, proto je možné zjistit, zda zadané úlohy byly vypracovány a jak v nich byli studenti úspěšní. Během kontaktní hodiny jsou naplánovány aktivity, ve kterých studenti aplikují vědomosti načerpané z domácích úloh, a tyto aktivity jsou navrženy tak, aby se v nich mohla účastnit celá třída. Jsou ve formě diskuzí a interaktivní aktivity v aplikaci Slido.

4 Převrácená třída v hodinách obchodní angličtiny

Materiál, který je v následující části článku popsán, je vytvořen pro studenty prvního ročníku bakalářského studia odborné obchodní angličtiny úrovně B1 dle Společného evropského referenčního rámce. Cílem navržené převrácené hodiny je připravit studenty na prezentace, které jsou konkrétně zaměřené na nové výrobky zaváděné na trh. Studenti se seznámí se strukturou prezentace, základními frázemi a slovní zásobou dané oblasti. Úkoly plněné samostatně před hodinou jsou zadané prostřednictvím platformy Moodle, kde je pro studenty vytvořen online předmět doplňující kontaktní výuku. Výhodou prostředí Moodle je možnost kontroly, zda studenti opravdu přípravu na hodinu vypracovali.

4.1 Výběr vhodných materiálů a příprava aktivit

S ohledem na obsah kontaktních hodin byl pro práci před hodinou vybrán autentický text popisující důležitost přípravy prezentace nového výrobku, protože mnoho výrobků na trhu neuspěje [7]. Tento text byl úvodem do probíraného tématu a prezentován formou strukturovaného textu ve formátu H5P. Dále bylo použito video [8] „Tajemství prezentací Steva Jobse“ (The Presentation Secrets of Steve Jobs) o délce sedmi minut. Video obsahuje části prezentací Steva Jobse s odborným komentářem zdůrazňujícím hlavní rysy inspirativního projevu jednoho z nejlepších řečníků v oblasti prezentování nových výrobků budoucím zákazníkům. Video je součástí interaktivního cvičení H5P, ve kterém studenti doplní text popisující základní techniky tohoto výborného prezentujícího. Další aktivita v rámci přípravy na hodinu je cvičení H5P obsahující klíčové fráze použité ve shlédnutém videu. Zde si studenti zopakují důležitá slovní spojení jazyka prezentací. Grafické znázornění tohoto interaktivního cvičení je uvedeno na obrázku č. 1 (Fig. 1).

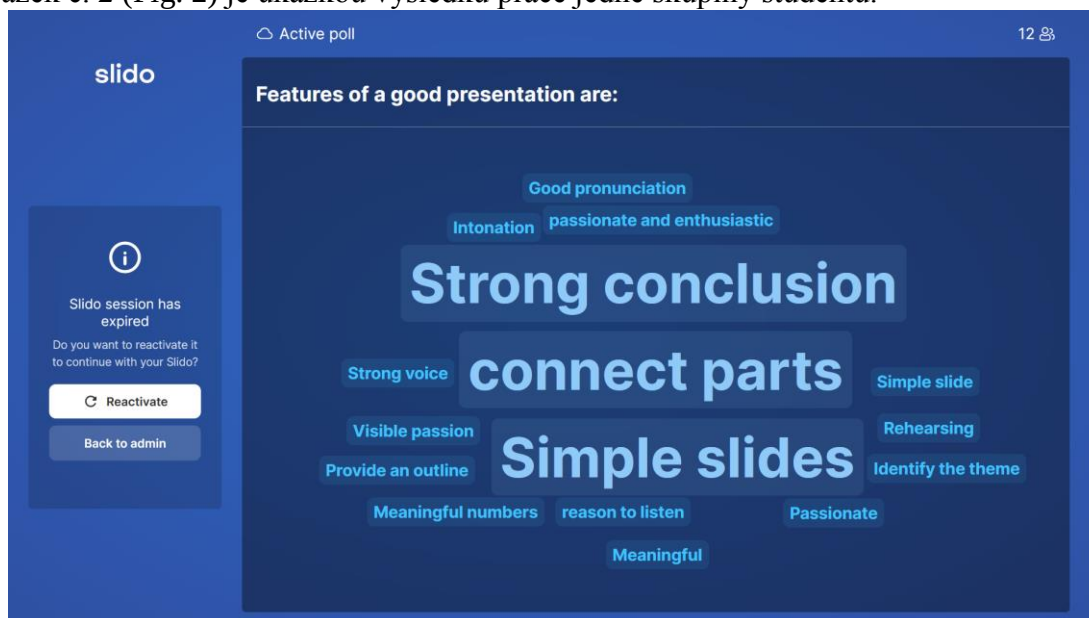
Zdroj: Cvičení vytvořené v H5P

Fig. 1: Fráze pro prezentování

Při přípravě materiálů k samostudiu byl zvažován jejich obsah, forma i časová náročnost. V tomto případě bylo odhadnuto, že potřebná doba na vypracování nepřesáhne 25 minut.

4.2 Aktivity v kontaktní výuce

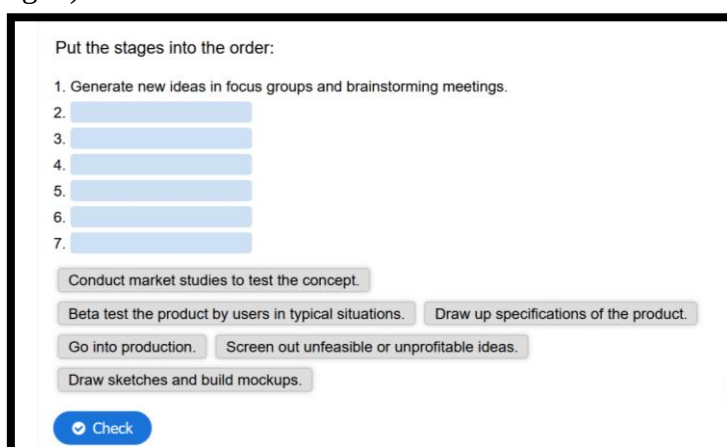
V návaznosti na domácí přípravu bylo prvním úkolem studentů na hodině sepsat hlavní rysy dobře navržené prezentace dle informací z videa „Tajemství prezentací Steva Jobse“. Pro tuto aktivitu byla použita aplikace Slido, v níž se zapojí všichni studenti a vytvářejí slovní mrak. Obrázek č. 2 (Fig. 2) je ukázkou výsledku práce jedné skupiny studentů.

Zdroj: Slovní mrak vytvořený studenty v aplikaci Slido

Fig. 2: Charakteristika dobré prezentace

Sdílením informací získaných samostudiem lze nejen ověřit, zda se studenti opravdu na hodinu připravili, ale také zopakovat klíčové informace, a tím podpořit jejich zapamatování. Následuje diskuze zaměřená na další charakteristiky správně vytvořených a provedených prezentací, protože ne všechny byly v uvedeném videu zmíněny. Součástí vyučovací hodiny je také práce s materiály v učebnici The Business Intermediate [9]. Další aktivity vedou k rozšíření slovní zásoby v oblasti zavádění nových výrobků na trh a jejich popis. K tomu bylo vytvořeno interaktivní cvičení H5P, ve kterém studenti řadí fáze vývoje nového výrobku, viz obrázek č. 3 (Fig. 3).

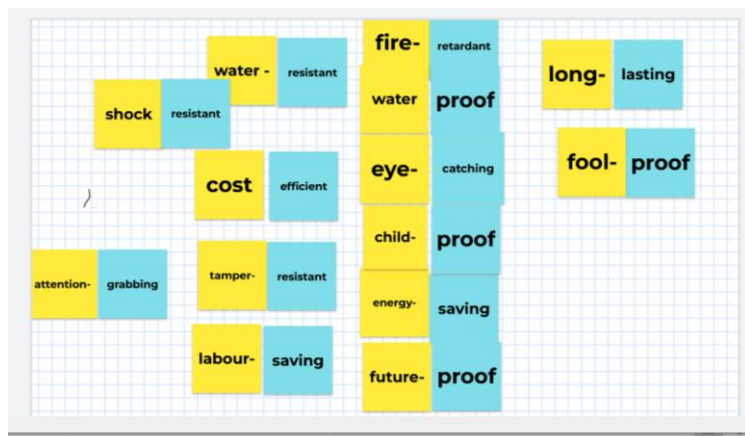

Zdroj: Adaptace materiálu z učebnice [9] ve formě H5P cvičení

Fig. 3: Fáze vývoje výrobku

Následuje diskuze ve dvojicích nebo menších skupinách o tom, jak se fáze liší v závislosti na druhu výrobku (např. mobil nebo počítačový program) a zda mají studenti zkušenosti s testováním nových výrobků (beta testy).

V další aktivitě si studenti rozšiřují slovní zásobu vhodnou k popisu výrobků. Seznamují se se složenými přídavnými jmény, která jsou při popisu výrobku v angličtině často používána. Nejprve v připravené Jamboard aktivitě vytvářejí vhodná spojení adjektiv a ta posléze přiřazují ke konkrétnímu výrobku. Obrázek č. 4 (Fig. 4) zobrazuje úlohu ve formátu Jamboard.

Zdroj: Výsledek Jamboard aktivity studentů

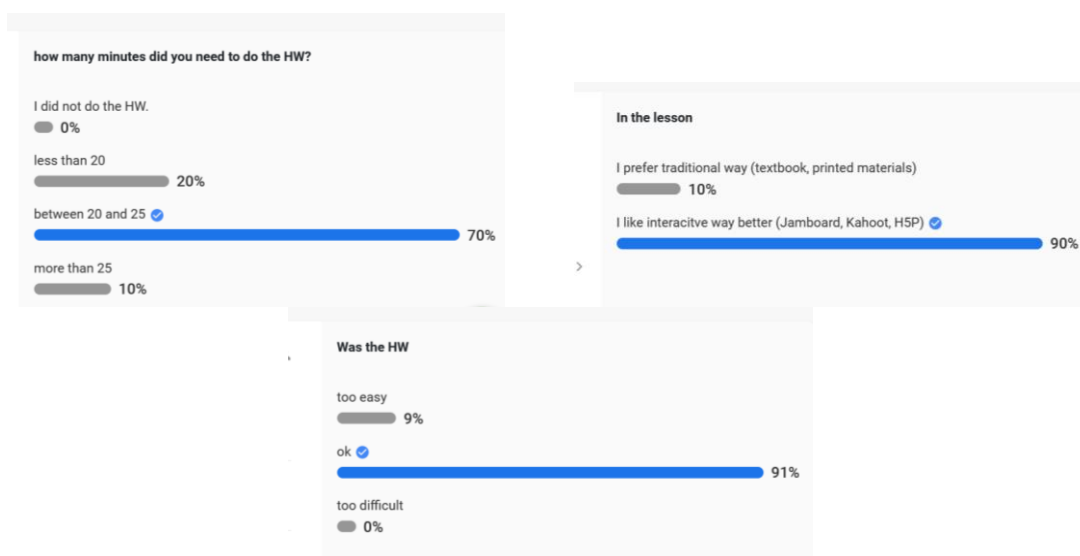
Fig. 4: Složená přídavná jména

V závěrečné části hodiny studenti poslouchají modelový příklad efektivně provedené prezentace nového výrobku. Nahrávka je součástí doplňkových materiálů učebnice The Business intermediate [9], obsahuje probíranou slovní zásobu a fráze. Úkolem studentů je sledovat, jak řečník popisuje benefity a charakteristiky prezentovaného výrobku. Následuje diskuze, v níž studenti porovnají přístupy prezentujících, se kterými byli seznámeni ve videu o Stevovi Jobsovi a v modelovém příkladu prezentace, jež právě vyslechli. Práce v této hodině je přípravou na následující samostatnou kreativní práci studentů. Jejich úkolem bude připravit v menších skupinách prezentaci fiktivního výrobku, který by dle jejich názoru mohl na trhu uspět.

4.3 Hodnocení použité metody

Na základě průběhu vyučovací hodiny lze hodnotit metodu převrácené třídy jako přínosnou. Studenti zadanou domácí přípravu nezanedbali, což bylo ověřeno v systému Moodle i během vyučovací hodiny. Vzhledem k přesunutí sledování videa a vypracování dvou interaktivních cvičení do času před hodinou, vznikl prostor pro aktivní spolupráci na společných úkolech v aplikacích Slido a Jamboard i na následné diskuzi.

Zajímavý je také názor studentů na použitou metodu výuky. Proto byl vytvořen v aplikaci Slido jednoduchý dotazník obsahující tři otázky. Na obrázku č. 5 (Fig. 5) je uvedeno grafické znázornění výsledků dotazníku.

Zdroj: Odpovědi studentů získané v aplikaci Slido

Fig. 5: Grafické znázornění dotazníkového šetření

Z odpovědí studentů je zřejmé, že zadaná příprava na hodinu byla navržena vhodně z hlediska obtížnosti i časové náročnosti. 91 % studentů považovalo domácí úlohy za přiměřeně náročné a 90 % studentů zvládlo práci za maximálně 25 minut. Z odpovědí na další otázku zaměřenou na preference forem výuky vyplývá, že 10 % studentů dává přednost tradičním tištěným materiálům ve výuce, proto je výhodná kombinace digitální formy a učebnice.

Závěr

Po aplikaci metody převrácené třídy v hodině obchodní angličtiny lze konstatovat, že navržený postup je pro studenty vysoké školy vhodný. Pokud se vyučující řídí obecnými principy, které již byly praxí ověřeny, pak je metoda převrácené třídy přínosná z hlediska podpory autonomie studentů, možnosti využití širší škály studijních materiálů a vytvoření většího prostoru pro interakci studentů během kontaktní hodiny. Ze zpětné vazby získané formou dotazníku je zřejmý i kladný přístup studentů k této metodě.

Poděkování

Článek vznikl na díky šetření uskutečněného v rámci aktivit projektu CroBo Learn reg. č. 100526125. Zvláštní poděkování patří lektorce paní Karin Schöne, Ph.D. za její profesionální přístup ke školení účastníků projektu.

Literatura

- [1] TECHNICAL UNIVERSITY OF LIBEREC: *CroBoLearn*. [online]. [accessed 2022-11-11]. Available from WWW: <https://crobolearn.tul.cz/>
- [2] MAZUR, E.: Farewell, Lecture? *Science*. 2009, Vol. 323, Issue 5910, pp. 50–51. ISSN 0036-8075. DOI: [10.1126/science.1168927](https://doi.org/10.1126/science.1168927)
- [3] THE HEINZ AWARDS: *Salman Khan. Human Condition*. [online]. 2014. [accessed 2022-11-04]. Available from WWW: <https://www.heinzawards.org/pages/salman-khan>
- [4] ČERVENKOVÁ, M.: Převrácená třída: Způsob efektivního využití času ve výuce cizího jazyka. *CASALC Review*. 2017, Vol. 7, Issue 2, pp. 104–112. ISSN 1804-9435.

- [5] BISHOP, J. L.; VERLEGER, M. A.: The Flipped Classroom: A Survey of the Research. In: *20th ASEE Annual Conference & Exposition*. American Society for Engineering Education, Atlanta, Georgia, USA, 2013. ISSN 2153-5965. Available from WWW: <https://peer.asee.org/the-flipped-classroom-a-survey-of-the-research>
- [6] KOPECKÝ, K.; SZOTKOWSKI, R.; KUBALA, L.; KREJČÍ, V.; HAVELKA, M.: *Moderní technologie ve výuce*. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-5925-7. ISBN online 978-80-244-5926-4. DOI: [10.5507/pdf.21.24459257](https://doi.org/10.5507/pdf.21.24459257)
- [7] GUTHRIE, G.: 95% of new products fail — Here's how to succeed. *Nulab*. 2021. [accessed 2022-11-11]. Available from WWW: <https://nulab.com/learn/project-management/95-new-products-fail-heres-succeed/>
- [8] GALLO, C.: The Presentation Secrets of Steve Jobs. In: *YouTube*. [online]. 2009. [accessed 2022-11-11]. Available from WWW: <https://www.youtube.com/watch?v=k-zMRPZpvcw>
- [9] ALLISON, J.; EMMERSON, P.: *The Business 2.0 Intermediate B1+: Student's Book*. Macmillan Education, Oxford, 2013. ISBN 978-0-230-43788-3.

FLIPPED CLASSROOM IN BUSINESS ENGLISH

The article deals with one of many possibilities for implementing online study materials in combination with face-to-face teaching, the flipped classroom method. This method was gradually created based on the pedagogical principles of strengthening autonomous learning, student activation, and the efficient use of limited lesson time. The availability of various types of teaching materials in digital form and the emergence of appropriate software support contributed to its expansion. The practical part of the paper describes a concrete example of the application of the flipped classroom method in teaching business English as part of a bachelor's program at a university. The designed study material and lesson plan was verified in the teaching and evaluated by both the teacher and the students as a suitable method for the enrichment of teaching.

METHODE DER UMGEKEHRTEN KLASSE IM UNTERRICHT DER FACHSPRACHE WIRTSCHAFTSENGLISCH

Der Artikel beschäftigt sich mit einer der vielen Möglichkeiten der Nutzung von Online-Studienmaterialien in Kombination mit dem Präsenzunterricht. Darin besteht die Methode der umgekehrten Klasse. Historisch gesehen entstand diese Methode schrittweise auf der Grundlage der pädagogischen Prinzipien der Stärkung des autonomen Lernens, der Aktivierung der Studenten und der effektiven Nutzung der Zeit im Präsenzunterricht. Deren Verbreitung wurde unterstützt durch die Zugänglichkeit verschiedener Typen von in digitaler Form erstellten Lehrmaterialien und durch die Entstehung einer dafür geeigneten Software. Im praktischen Teil dieses Beitrages wird ein konkretes Beispiel der Applikation der Methode der umgekehrten Klasse im Unterricht der Fachsprache Wirtschaftsenglisch im Bachelor-Programm an der Hochschule beschrieben. Das erstellte Lehrmaterial wurde im Unterricht einer Überprüfung unterzogen und sowohl von der Lehrkraft als auch von den Studenten als geeignete Bereicherung des Unterrichts bewertet.

METODA ODWRÓCONEJ KLASY W NAUCZANIU SPECJALISTYCZNEGO BIZNESOWEGO JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Artykuł dotyczy jednej z wielu możliwości wykorzystania materiałów dydaktycznych online w połączeniu z zajęciami stacjonarnymi, jaką jest metoda odwróconej klasy. Historycznie metoda ta była rozwijana stopniowo w oparciu o pedagogiczne zasady wzmocnienia autonomicznego uczenia się, aktywizowania uczniów i efektywnego wykorzystania czasu zajęć stacjonarnych. Do jej rozpowszechnienia przyczyniła się dostępność różnego rodzaju materiałów dydaktycznych w formie cyfrowej oraz pojawienie się odpowiedniego oprogramowania. W części praktycznej artykułu opisano konkretny przykład zastosowania metody odwróconej klasy w nauczaniu biznesowego języka angielskiego na studiach licencjackich na uczelni wyższej. Opracowany materiał dydaktyczny został sprawdzony na zajęciach i oceniony przez prowadzącego i studentów jako odpowiednie wzbogacenie zajęć.

JAK UČIT TANEC ON-LINE?

Aneta Prchalová¹; Jana Hájková²; Šárka Panská³; Soňa Jandová⁴

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy,

Magdalény Rettigové 4, 110 00 Praha 1, Česká republika

e-mail: ¹aneta.prchalova@pedf.cuni.cz; ²jana.hajkova@pedf.cuni.cz;

³sarka.panska@pedf.cuni.cz; ⁴sona.jandova@pedf.cuni.cz

Abstrakt

Článek se zabývá alternativním způsobem výuky pohybu, který si vyžádaly coronavirové restriktce. Autorky se snaží ostatním učitelům, cvičitelům, lektorům, trenérům a dalším aj. přiblížit online výuku na příkladu výuky tanečních technik. Cílem výzkumu bylo zjistit, zda lektoři tance využívali během coronavirové epidemie online výuku a pokud ano, které aplikace se jim nejvíce osvědčily. Kvalitativní výzkum byl proveden na základě dotazníkového šetření provedeného u skupiny 13 lektorů a 10 žáků v době coronavirových restrikcí a následné analýzy odpovědí. Z dostupných aplikací taneční lektoři využívali nejvíce aplikaci Zoom. Na základě výsledků pak byla zpracována metodika, jak učit obecně pohyb online přes aplikaci Zoom, která byla ověřena více než roční praktickou výukou online.

Keywords

Dance; Coronavirus restriction; On-line education; Zoom application.

Úvod

Předložený článek vznikl na základě obhájené diplomové práce studentky pedagogiky a zároveň profesionální lektorky tance v renomované škole Dance Academy of Prague by Yemi A.D., kde učí dětské i dospělé tanečnický.

Tanec patří mezi pohybové aktivity, o kterou má v posledních letech zájem stále více lidí všech věkových kategorií. Zejména mladší generace, díky televizi a sociálním sítím, vyhledává tanec čím dál častěji. Vzniká obrovské množství audiovizuálních děl, a tak můžeme tanec vidět už nejen v divadle, ale také ve filmech, televizních show, videoklipech nebo na sociálních sítích, jako jsou Instagram, Facebook nebo TikTok, který zájem mladé generace o tanec výrazně zvyšuje. Po celém světě vzniká velké množství tanečních škol a ani v České republice tomu není jinak. Díky „coronavirové“ situaci, která nastala, byly všechny taneční školy nuceny svá studia zavřít. Některé školy, kroužky, studia čekaly na zlepšení situace a jiné se snažily okamžitě reagovat a vymyslet způsob, jak v tanci či jiné pohybové aktivitě a výuce pokračovat dál. Situace v tanečním ale i sportovním prostředí byla leckde vyřešena online výukou, na kterou však nikdo nebyl připraven, a tak byli všichni nuceni rychle vymyslet efektivní způsob výuky nebo tréninku prostřednictvím obrazovky.

Struktura taneční hodiny odpovídá stavbě tréninkových lekcí všech pohybových aktivit. Tvoří ji úvodní, hlavní a závěrečná část. Délka lekcí se pohybuje v rozmezí 60 až 90 minut [1].

Úvodní část připravuje tanečnický po stránce tělesné i psychické na hlavní část hodiny a vytváří předpoklady pro splnění zadaných cílů. Cílem je připravit pohybový systém na následující zátěž tak, aby mohl plnit náročné úkoly v další části lekce a zabránit možnému zranění z nedostatečného nebo nadměrného zatížení.

Cílem hlavní části hodiny je splnění stanovených záměrů a úkolů hodiny tance, kdy žák dosahuje nejvyšší efektivity. Struktura hlavní části vychází z posloupnosti pohybových činností, jejichž pořadí se může měnit na základě záměru lektora [2].

Mezi tyto pohybové činnosti patří koordinační cvičení, která spočívají ve vysvětlení a nácviku nových tanečních prvků. Tato část hodiny je náročná na udržení pozornosti a délka zatížení by tento fakt měla zohledňovat. Po nácviku nového prvku následuje spojení pohybu s hudbou a zdokonalování technického základu pohybu. Rychlé části tance se silovými nároky jsou střídány s činnostmi mírnější intenzity. V závěru hlavní části se zařazuje opakování pohybových dovedností, ale i různé variace již nacvičených pohybových vazeb včetně tanečních sestav. Mohou být zařazeny i aerobní činnosti, různé hry, cvičení s hudebním doprovodem nebo kruhový trénink.

V závěrečné části lekce je postupně snižována intenzita zatížení, obvykle se zařazují strečinková cvičení zaměřená na nejvíce zatížené svalové skupiny a kompenzační cvičení, která odstraňují projevy celkové únavy hybného ústrojí tanečníků.

Všichni lektori tanečních lekcí se snaží respektovat osvědčené autory a fakt, že zejména tanečníkům street dance je třeba poskytnout svobodu, ale zároveň i řád k rozvoji své tvořivosti, aby všichni členové skupiny pracovali co nejefektivněji, ale zároveň, aby si nikdo nepřipadal omezován [3].

Lektor motivuje tanečníky jak ke spolupráci, tak k samostatnosti, aby byli schopni pracovat individuálně i skupinově. Zároveň by měl ostatní členy motivovat především vlastní disciplinovaností [4]. Žáci by měli dostávat přiměřené úkoly, které je motivují a posouvají dále. Lektor by je měl motivovat oceňováním jejich výsledků, ale i za snahu. Při konstruktivní kritice by měla chvála vždy převažovat nad napomínáním [3].

1 Cíl výzkumu

Cílem studie bylo zjistit a zhodnotit možnosti online výuky tance zejména pro děti školního věku. K dosažení cíle jsme si položili několik výzkumných otázek, se kterými korespondují dílčí problémové otázky z rozhovorů s respondenty výzkumného šetření.

1. Jaké softwarové platformy lektori nejvíce využívali při online výuce?
2. Jaké výhody a nevýhody online výuky tance lektori spatřují pro sebe i pro svoje žáky?
3. Využívali lektori při online výuce zpětnou vazbu a sebereflexi?
4. Pomohla lektorům online výuka v profesním a osobním rozvoji?
5. Shodují se názory lektorů na online výuku s názory jejich žáků?

Další otázky se týkaly efektivity, motivace, zpětné vazby, sebereflexe a profesního i osobního rozvoje lektorů.

2 Metoda výzkumu

Studie je založena na kvalitativním výzkumu.

2.1 Sledovaný soubor

Pro sběr dat v předkládané studii byla použita metoda polostrukturovaného rozhovoru s lektory ($n_{\text{žena}} = 9$; $n_{\text{muž}} = 4$) street dance a 10 žáky ($n_{\text{žák}} = 10$) v rozmezí 3 měsíců. Věk lektorů byl $25,3 \pm 1,18$ let, věk žáků byl $13,7 \pm 2,02$.

2.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnili všichni žáci i lektori a návratnost dotazníku byla 100 %. V rozhovorech byly zjišťovány odpovědi na 12 dílčích otázek. Zapsané rozhovory byly analyzovány a poté kódovány. Podle Hendla [5, s. 198] se kódováním rozumí stálé srovnávání fenoménů, případů, pojmů atd. a formulací otázek ohledně textu (proces nepřetržitého srovnávání). Přitom se k částem empirického materiálu přiřazují označení neboli kódy, které jsou nejdříve pojmově velmi blízké textu a později se stávají stále abstraktnější.

K jednotlivým problémovým otázkám byly přiřazeny kategorie, které se vztahují k hlavnímu výzkumnému šetření (Tabulka 1). V rámci těchto kategorií byly stanoveny podkategorie, které sloužily k rozkódování výpovědí respondentů, lektorů i žáků, a k jejich analýze.

Tab. 1: *Výsledky odpovědí lektorů street dance*

Dílčí otázka	Kategorie	Podkategorie	Absolutní četnost
1. Jaké programy lektori zvolili k online výuce?	Programy	Zoom Teams Skype Jiné	93 % 7 % 7 % 7 %
2. Jaké podmínky měli lektori pro online výuku?	Podmínky	Technika vyhovující špatná horší Prostor vyhovující špatný horší	60 % 20 % 27 % 47 % 33 % 27 %
3. V čem lektori spatřují výhody a nevýhody online výuky?	Výhody x Nevýhody	Výhody žádné úspora času méně stresu svoboda projevu lepší komunikace kreativita záznam Nevýhody ztráta pozornosti neovládá PC ztráta motivace prostorové omezení 0 fyzický kontakt 0 kontrola absence žáků nefunkčnost PC	33 % 20 % 13 % 27 % 13 % 27 % 13 % 27 % 7 % 47 % 20 % 40 % 20 % 20 % 60 %
4. Je online výuka stejně efektivní jako výuka „na živo“?	Efektivita	Nižší efektivita Vyšší efektivita	100 % 13 %

Dílčí otázka	Kategorie	Podkategorie	Absolutní četnost
5. V čem se lišily online lekce od lekcí „na živo“?	Online x Offline	Online – lektor kreativnější 20 % tolerantnější 20 % zpomalení tempa 40 % více povídání 27 % 0 energie 7 % problém s PC 20 % 0 fyz. kontakt 7 % jiná struktura 20 % příprava 20 % Offline – nelišila se 33 %	
6. Jaká struktura lekce při online výuce se lektorům nejvíce osvědčila?	Struktura lekce	Stejná 40 % Odlišná 60 %	
7. Jakým způsobem lektori hodnotili kvalitu práce?	Hodnocení kvality	Vlastní rozbor lekce 66 % Hodnocení od žáků 27 % Hodnocení od rodičů 7 % Jiné 13 %	
8. Jakým způsobem probíhala zpětná vazba?	Zpětná vazba	Slovní 60 % Videá 40 % Písemná 33 % Jiná 20 %	
9. Prováděli lektori sebereflexi?	Sebereflexe	Vlastní 27 % Od žáků 40 % Od známých 7 % Od rodičů 33 % Od majitelů studií 13 % Jiná 13 %	
10. Jak byli žáci a lektori motivováni při online výuce?	Motivace	Radost z tance 13 % Vlastní energie 7 % Nové nápady 33 % Taneční výzvy 20 % Hudba od dětí 7 % Bodový systém 13 % Ztráta motivace 7 %	
11. Pomohla lektorům online výuka v profesním i osobním rozvoji?	Profesní a osobní růst	Trpělivost 33 % Komunikace 20 % Zdokonalení v technice 20 % Žádný 33 %	
12. Budou lektori pokračovat v online výuce i nadále?	Pokračování online výuky	Probíhá 7 % Neprobíhá 27 % Někdy 13 % Nikdy 53 %	

Zdroj: Vlastní

3 Výsledky výzkumu a diskuse

3.1 Výsledky dotazníkového šetření

Na základě provedeného dotazníkového šetření jsme sestavili tabulky, které demonstrují odpovědi na problémové otázky včetně přiřazených kategorií. V Tabulce 1 jsou uvedeny odpovědi na předem definované problémové otázky ze strany lektorů.

V Tabulce 2 jsou uvedeny odpovědi na předem definované problémové otázky ze strany žáků.

Tab. 2: *Výsledky odpovědí žáků street dance*

Dílčí otázka	Kategorie	Podkategorie	Absolutní četnost
1. Jak jsi byla spokojená s online výukou?	Spokojenost	Spokojená Téměř spokojená Nespokojená	20 % 40 % 40 %
2. Jaká pozitiva jsi viděla na online výuce?	Výhody	Úspora času Soustředění Jiné styly Zdokonalení práce s PC	60 % 20 % 20 % 10 %
3. Jaké zápory jsi viděla na online výuce?	Nevýhody	Nedostatek soukromí Prostor Technika Zrcadlové tancování Osobní přístup Ztráta motivace Zpětná vazba	20 % 40 % 50 % 30 % 10 % 10 % 20 %
4. Jaké jsi měla podmínky?	Podmínky	Špatné Dobré Výborné	70 % 20 % 10 %
5. Chtěla bys ještě něco sama říci?	Reflexe	Náročnost Spokojenost Zkušenost Taneční růst Konec s tancem Modřiny Osobní kontakty	10 % 20 % 20 % 30 % 10 % 10 % 0 %

Zdroj: Vlastní, 2021

Výzkumem bylo zjištěno, že 93 % respondentů z řad lektorů používalo k online výuce street dance program Zoom. Obdobně i většina žáků 90 % byla s aplikací Zoom spokojena. Ostatní programy např. Teams, Skype a jiné se příliš neosvědčily.

Z hlediska výhod a nevýhod online výuky bylo zjištěno, že 33 % respondentů z řad lektorů nespátřují v online výuce žádné výhody. V průměru 19 % lektorů uvedlo šest výhod, které online výuka přinášela. Mezi uvedené výhody patřila větší vlastní kreativita při přípravě i během lekce a svoboda projevu (27 %), úspora času bez cestování (20 %), méně stresu při nácviku, zlepšení komunikace a možnost využití záznamu (13 %). Naopak v průměru 43 % respondentů z řad žáků uvedlo čtyři výhody, které online výuka přinášela pro ně. Mezi uvedené výhody patřila především úspora času, poněvadž nemuseli na lekce dojíždět (60 %), větší soustředění a poznání nových stylů street dance (20 %) a zdokonalení svých schopností v práci s počítačem (10 %). Výzkumem bylo rovněž zjištěno, že v průměru 30 % lektorů uvedlo osm nevýhod, které online výuka street dance přinášela jim. Mezi uvedené nevýhody

patřila nefunkčnost připojení (60 %), ztráta motivace u lektorů i žáků (47 %), nedostatek osobního kontaktu (40 %), ztráta pozornosti u žáků (27 %), prostorové omezení u žáků i lektorů, špatná kontrola provedených cviků a zvýšená absence žáků (20 %) a neznalost ovládání počítače ze strany žáků (7 %).

Celkově 63 % respondentů z řad lektorů nevidělo žádné výhody v online výuce nebo spatřovalo více nevýhod než výhod. V průměru 26 % žáků uvedlo sedm nevýhod, které online výuka pro ně přinášela. Mezi uvedené nevýhody patřil nedostatečný prostor (40 %), zrcadlový trénink (30 %), nedostatek soukromí doma, nedostatečná zpětná vazba od lektorů (20 %) a chybějící osobní přístup i ztráta motivace (10 %).

Všichni lektori využívali zpětnou vazbu. 60 % respondentů předávalo svým žákům zpětnou vazbu pravidelně slovně, 40 % posílalo videa, 33 % hodnotilo žáky písemně pomocí SMS nebo chatů v aplikaci Zoom a 20 % uvedlo i jiné možnosti, např. zadávání různých úkolů. 66 % lektorů uvedlo, že provádělo vlastní rozbor jednotlivých online hodin, 27 % využívalo zpětné vazby od žáků, 7 % od rodičů žáků a 13 % uvedlo i jiné možnosti, např. zpětnou vazbu od přátel, majitelů tanečních škol a vlastních rodinných příslušníků. Výzkumem bylo dále zjištěno, že 93 % lektorů provádělo sebereflexi. 47 % respondentů provádělo sebereflexi na základě vlastního hodnocení lekce, 34 % vycházelo při sebereflexi z hodnocení žáků, 20 % využívalo hodnocení od rodičů žáků a 13 % od majitelů studií nebo od známých.

Na základě výsledků výzkumu můžeme konstatovat, že většina (67 %) respondentů z řad lektorů uvedlo, že jim online výuka pomohla v profesním růstu, a to hlavně ve zlepšení komunikačních dovedností a v ovládání techniky, ale i v osobním růstu, zejména v získání větší trpělivosti.

Výzkumem bylo zjištěno, že respondenti z řad lektorů (20 %) a z řad žáků (60 %) se shodli, že online výuka přinesla úsporu času, 27 % lektorů a 20 % žáků se shodlo na nedostatečné pozornosti ze strany žáků hlavně z důvodu nedodržování soukromí ze strany rodiny, v nefunkčnosti techniky (32 % lektorů a 50 % žáků), ve ztrátě motivace (47 % lektorů a 10 % žáků), v prostorovém omezení (20 % lektorů a 40 % žáků), v chybějícím osobním kontaktu (40 % lektorů a 50 % žáků), v nedostatečné zpětné vazbě 70 (20 % lektorů a 20 % žáků), v absenci žáků (20 % lektorů a 10 % žáků), v náročnosti nácviku (40 % lektorů a 40 % žáků) a v tanečním růstu (27 % lektorů a 30 % žáků).

Na základě výsledků výzkumu můžeme konstatovat, že shoda na online výuku mezi respondenty z řad lektorů a žáků byla v kategorii výhody a nevýhody online výuky a v problematice motivace. Lektori a žáci se však neshodli v podmínkách online výuky. 54 % lektorů mělo vyhovující podmínky, ale u žáků to bylo jen 10 %.

3.2 Diskuse a doporučení pro praxi

Výsledky výzkumu, a hlavně ověřování online výuky tance v praxi, ukázaly, jak je důležité mít pečlivě promyšlenou přípravu online lekce a rozpoznat své silné i slabé stránky.

Pro kvalitní online lekci v aplikaci Zoom je potřeba dodržovat základní pravidla:

Vždy si před lekcí zkontrolujte svoji kameru, sluchátka, telefon. Vše by mělo být nabitě, aby se při lekci nic nevypnulo.

Vykliďte si prostor kvůli eliminaci úrazu, ale také estetice celé lekce. Vykližený prostor uzpůsobený přímo pro lekci působí na účastníky lekce lépe a příjemněji.

Pokud nemáte kvalitní kameru (například GoPro), je lepší streamovat z telefonu přes zadní kameru než z počítače. Telefony mají v dnešní době lepší kamery než počítače, notebooky.

Kameru si dávejte vždy po směru světla, nikdy ne proti světlu. Kvalita obrazu je pak lepší. Lektorovi je dobře vidět do obličeje. Pokud by byla kamera proti světlu, bude vidět pouze obrys, kontura. Kamera se snaží automaticky vyrovnávat světlo a obraz „bliká“ a je rozostřený.

Na začátku každé lekce požádejte účastníky, aby si zapnuli kameru a ukázali se vám. Eliminujete tak možnost toho, že se na lekci nachází nepovolané osoby.

Je vhodné použít funkci „Spotlight“, která zajistí, že ať bude mluvit kdokoli, obraz zůstane vždy na vás a budete přes celou obrazovku. Zároveň se dá funkce použít i jinak. Například když chcete tanečníky rozdělit na skupinky, aby se na sebe žáci vzájemně podívali. „Spotlight“ může mít i více lidí najednou a jejich okna se pak ukazují větší.

Vždy požádejte účastníky lekce, aby si vypnuli své mikrofony. Jakýkoliv zvuk, bez použité již zmíněné funkce „spotlight“, bude všem účastníkům přehazovat obraz na obraz toho, kdo mluví nebo má v pokoji výrazné zvuky. Zároveň se vyhnete ozvěně zvuku, který bývá vždy trochu opožděný. Tanečníci mohou při dotazech nebo v pauzách mluvit snadno zrušením ztišení mikrofону (mute/unmute), nebo stačí podržet mezerník během toho, co chce daný žák mluvit.

Pravidelně komunikujte s účastníky lekce. Je důležité dát každému najevo, že o něm víte, zjišťovat, co žáci chtějí a zároveň je také důležité si stále udržovat jejich pozornost. Je možné si s žáky vytvořit znakovou řeč, pomocí které lze komunikovat. Palec nahoru, dolů a jiné způsoby, jak si dát rychle vědět, zda chtějí tanečníci choreografii zopakovat na počítání, kdy na hudbu, jestli chtějí pomalejší nebo rychlejší tempo, jestli všemu rozumí, zda mají dotazy apod. Žáci si znakovou řeč rychle zapamatují a komunikace je pak mnohem rychlejší a lekce je tak efektivnější.

Pokud učíte z počítače, tak je na Zoomu možnost sdílet audio přímo z počítače přes tlačítko „share screen“, které je uprostřed spodní lišty, „Advanced – Computer sounds only“. Studentům pak půjde hudba přímo z vašeho do jejich přístroje a nebude přenášena přes mikrofon. Kvalita zvuku tak bude celkově lepší.

V případě, že streamujete z telefonu, je lepší mít sluchátka s mikrofonom, aby vám bylo lépe rozumět i ve chvíli, kdy vysvětľujete kroky z dálky.

3.3 Návrh metodiky, jak učit tanec přes aplikaci Zoom

Na základě výsledků výzkumu a vlastních více než ročních zkušeností autorek s výukou tance online byl sestaven návrh metodiky, jak učit tanec online.

Délka lekcí je kratší, ale intenzivnější, odpadají prostoje, ke kterým dochází při běžné výuce „na živo“. Ideální délka se pohybuje v rozmezí 60-75 minut.

Struktura lekce by měla mít vždy stejné části, jak již bylo řečeno v úvodu článku, a to část úvodní, hlavní a závěrečnou.

V úvodní části je vždy důležité se pozdravit s tanečníky a seznámit je s tím, jak bude lekce probíhat, zda je potřeba si připravit nějaké speciální pomůcky aj. Je dobré si s žáky rychle říct, zda vás dobře vidí, slyší a zkontrolovat, zda nemají kolem sebe nic, o co by se mohli zranit.

Do hlavní části je třeba zařadit zejména:

- důkladné rozcvičení (zahřívací, mobilizační a protahovací cvičení),
- různé druhy poskoků, běhů na místě, zahřátí pomocí improvizace, základních kroků nebo roztančení pomocí choreografie, kterou žáci znají,

- společné nebo individuální protahování (strečink) – Při individuálním protahování je nutné kontrolovat správnost prováděných cvičení.
- případně děti upozornit, že je vidíte. Pozornost během online hodin snadno upadá, a proto je potřeba neustále žáky vhodně a zejména pozitivně motivovat.
- výuka choreografií, taneční improvizace nebo taneční battle, viz kapitoly 3.3.1 až 3.3.3.

V závěrečné části lekce by nemělo chybět protažení namáhaných svalových skupin. Lektor také může zadat úkoly nebo výzvy do další hodiny. Je vhodné žáky požádat o natočení a zaslání videa, díky kterému je možné zpětně vyhodnotit úspěšnost žáků případně vyhodnotit i úspěšnost lektora. Díky videozáznamu se dává žákům zpětná vazba lépe, protože se lektor na video může podívat víckrát a bez jakéhokoliv zrnění, sekání obrazu nebo posunutí hudby. Zpětnou vazbu pak může lektor podat každému individuálně buď hlasovou zprávou nebo videem, aby byla zpráva osobnější a pro žáka motivující.

3.3.1 Výuka choreografií

Co je při výuce choreografií online důležité?

- Učíme pomalu na počítání a poté s hudbou.
- Poskytneme pečlivý slovní popis.
- Učíme čelem k žákům nebo zády ke kameře a čelem k zrcadlu.
- Při učení čelem ke kameře je nutné zrcadlové předvádění jednotlivých pohybů.

Aplikace Zoom disponuje funkcí zrcadlení, která umí obraz automaticky otočit tak, aby pohyb lektora byl prováděn stejnostranně jako pohyb žáků. Je několik možností, jak pojmout lekci, kde se tvoří choreografie. Žáci se buď učí choreografii přímo od lektora, vymýšlí si vlastní choreografii na zadanou hudbu nebo hudbu, kterou si sami vyberou, nebo se naučí choreografii z internetu. Pokud si žáci tvoří svoji choreografii, tak je možné je rozdělit na skupiny a „vedoucí“ skupiny vytvoří vlastní Zoom místnost, kde společně s ostatními tvoří. Je dobré kontrolovat práci všech skupin např. přes notebook, telefon nebo tablet, aby měl lektor jistotu, že všichni žáci pracují. Pokud tuto možnost lektor nemá, tak je dobré se přepojovat do všech místností. Žáci při společné práci většinou opravdu pracují, protože vědí, že se následně bude společný výstup ukazovat ostatním. Na konci lekce se všichni vrátí do jedné místnosti a lektor dává skupinám prostor přes „spotlight“, aby ukázaly ostatním, co společně vytvořily a nacvičily. Je nutné počítat se zpožděním zvuku a obrazu, proto je vhodné nechat žáky choreografii natočit a poslat video.

3.3.2 Taneční improvizace

Žáci se často při „živém“ projevu stydí improvizovat. Díky online výuce se přestala řada tanečníků bát improvizace. Při improvizaci je vhodné nechat tanečníky nejdříve tančit cokoliv. Lektor pouze pustí a vypíná hudbu. Později je možné improvizaci trénovat a rozvíjet pomocí nejrůznějších konceptů. Konceptem může být například improvizace v jednom konkrétním tanečním kroku. Tanečník tančí zadaný taneční krok a snaží se pracovat s dynamikou pohybu, rytmikou, prostorem. Dalším konceptem může být například tančení jednotlivými částmi těla, pouze nohama, rukama, hlavou, hrudníkem. Různá omezení jsou skvělým cvičením, jak zdokonalit svou improvizaci, kvalitu pohybu i osobitý styl jednotlivce. Může se jednat o omezení rytmu („Tanči pouze na bass line v hudbě“), prostoru („Smíš šlapat jen do trojúhelníku.“), pohybového slovníku („Tanči pouze krok Smurf.“ „Nesmíš zvednout nohy ze země.“), dynamiky („Tanči 8 dob zpomaleně ve slow motiton a dalších 8 dob rychleji, na půl doby.“, „Střídej intenzitu pohybu podle toho, jak hlasitá je hudba, pokud se

ztiší, tančí na 5 %, pokud bude hlasitá, tančí na 100 %.”). Dalším skvělým konceptem je tančení s rekvizitou. Lektor může vymýšlet nejrůznější koncepty, záleží pouze na jeho kreativitě.

Zadání úkolů je možné psát do chatu, aby si ho mohli žáci kdykoliv znovu přečíst.

3.3.3 Taneční battle

Taneční battle je bezkontaktní taneční souboj, v němž se střídá jedna strana s druhou – jednotlivci nebo skupiny. V tanečním battlu se jedna strana snaží předčít druhou tím, že lépe vyjádří danou hudební předlohu prostřednictvím tanečních pohybů a svého srdce. Taneční battle online lze udělat tak, že se žáci rozdělí do dvojic. Lektor je vždy uvaďč, komentátor a DJ zároveň. Vždy dvěma žákům dá „spotlight“ a ostatní jsou porota. Nejprve zatančí jeden z dvojice a potom ten druhý. Následně si porota ukáže vítěze, spočítají se hlasy. Jeden z tanečníků postoupí do dalšího kola a druhý vypadává a stává se porotcem.

Závěr

Nynější doba přináší nové možnosti a také situace, ve kterých se ukázalo, že online výuka tance je možnou alternativou běžné výuky, ale není ideální. Částečně nahrazuje „živou“ výuku, ale atmosféra i výsledná efektivita je jiná. Tanec je sociální záležitost a naprostá většina lidí tančí nejen kvůli tomu, že má ráda tanec jako takový, ale má ráda také komunitu, která je kolem něj, a proto se ukazuje, že online podobou nelze taneční lekce zcela nahradit. Tanečníci v dnešní době nemají rádi stereotyp, vyžadují stále nové činnosti a podněty, proto i online výuka tance by měla v žácích probouzet radost z pohybu a lektorům v online praxi přinést dostatečnou inspiraci. Po zkušenostech s online výukou i rozhovorech, které byly vedeny s různými tanečníky i žáky během „covidové“ krize, jsme našli jednoznačnou shodu.

Online výuka pro tanečníky ani pro jiné účastníky pohybových aktivit není vhodná a bylo by ideální, kdyby se tato forma výuky stala pouze nezbytným doplňkem „živé“ výuky. V případě, že bychom se k ní ale museli vrátit, budeme mnohem lépe připraveni a kvalita výuky se bude už jen zlepšovat.

Literatura

- [1] LEHNERT a kol.: *Základy sportovního tréninku I*. Hanex, Olomouc, 2001. ISBN 80-85783-33-9.
- [2] LEPOLDOVÁ, J.: *Metodika taneční gymnastiky*. JAMU, Brno, 2009. ISBN 978-80-86928-53-1.
- [3] EINONOVÁ, D.: *Naše dítě: Rozvoj tvořivosti*. Fragment, Praha, 2002. ISBN 80-7200-614-2.
- [4] LÖSL, J.: *Rytmičká pohybová a taneční výchova mladšího žactva*. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu – Artama., Praha, 2012. ISBN 978-80-7068-266-1.
- [5] HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum*. Portál, Praha, 2010. ISBN: 80-736-7040-2.

HOW TO TEACH DANCE ONLINE?

This article discusses an alternative way of teaching movement that has been necessitated by coronavirus restrictions. The authors try to introduce online teaching to other teachers, trainers, lecturers, coaches, etc., using the example of teaching dance techniques. The aim of the research was to find out whether dance instructors had used online teaching during the coronavirus epidemic and, if so, which applications had worked best for them. The qualitative research was based on a questionnaire survey conducted with a group of 13 instructors and 10 students during the coronavirus restrictions and subsequent analysis of the responses. Of the available apps, dance instructors used the Zoom app the most. Based on the results, a methodology was further developed to teach general movement online via the Zoom app, which had been validated by more than a year of practical online teaching.

WIE MAN ONLINE TANZSTUNDEN ERTEILT?

Dieser Artikel befasst sich mit einer alternativen Art und Weise des Unterrichts von Bewegung, wie sie auf Grund der Corona-Restriktionen erforderlich wurde. Die Autorinnen bemühen sich, Lehrern, Trainern und anderen den Online-Training am Beispiel des Unterrichts von Tanztechniken nahezubringen. Das Ziel dieser Untersuchung besteht in der Feststellung, ob die Tanztrainer während der Corona-Pandemie online arbeiteten, und wenn ja, welche Applikationen sich dabei am meisten bewährten. Die qualitative Untersuchung wurde auf der Grundlage einer Fragebogenumfrage durchgeführt. Zielgruppe war eine Gruppe von 13 Trainern und 10 Schülern in der Zeit der Corona-Restriktionen. Anschließend wurden die Antworten ausgewertet. Von den zugänglichen Applikationen griffen die Tanztrainer am meisten auf die Applikation Zoom zurück. Auf der Grundlage der Ergebnisse wurde eine Methodik erarbeitet, wie man allgemein Bewegung über die Applikation Zoom unterrichten kann. Diese wurde durch einen mehr als ein Jahr andauernden praktischen Online-Unterricht überprüft.

JAK UCZYĆ TAŃCA ONLINE?

W artykule przedstawiono alternatywny sposób prowadzenia zajęć ruchowych, który został wymuszony przez restrykcje związane z koronawirusem. Autorzy starają się na przykładzie nauczania technik tańca przybliżyć zajęcia online innym nauczycielom, instruktorom, lektorom, trenerom i in. Celem prowadzonych badań było ustalenie, czy instruktorzy tańca korzystali z nauczania online w czasie epidemii koronawirusa, a jeśli tak, to jakie aplikacje najlepiej się u nich sprawdziły. Badania jakościowe opierały się na badaniach ankietowych przeprowadzonych w grupie 13 instruktorów i 10 uczniów w czasie restrykcji koronawirusowych oraz późniejszej analizie odpowiedzi. Spośród dostępnych aplikacji instruktorzy tańca najczęściej korzystali z aplikacji Zoom. Następnie na podstawie wyników opracowano metodykę prowadzenia zajęć ruchowych online przy wykorzystaniu aplikacji Zoom, która została sprawdzona w ramach ponad rok prowadzonych praktycznych zajęć online.

INTERPRETACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK RELIABILITY JAZYKOVÝCH TESTŮ

Hana Romová¹; Tomáš Římský²

Policejní akademie ČR v Praze, Fakulta bezpečnostního managementu, Katedra jazyků,
Lhotecká 559/7, 143 00 Praha 4, Česká republika
e-mail: ¹romova@polac.cz; ²tomas.rimsky@polac.cz

Abstrakt

Tento článek řeší problematiku reliability jazykových didaktických testů v rámci jazykového testování. Získaná data slouží pro interpretaci a moderaci testových položek na katedře jazyků. Testování byli studenti 1 a 2. ročníků Fakulty bezpečnostního managementu a Fakulty bezpečnostně právní Policejní akademie ČR v Praze, oborů Bezpečnostní management ve veřejné správě a Bezpečnostně právní studia. Pro stanovení reliability byl stanoven jako měřitelný indikátor index vnitřní konzistence s rozdělením do škál, které byly použity pro stanovení kritéria pro hodnocení reliability sub-testů. Reliabilita sub-testů je interpretována v širším kontextu a je důležitým krokem k optimalizaci testovacích procesů v rámci vytváření a doplňování testové banky pro katedru jazyků.

Keywords

Test construction; Items; Reliability; Distractors; Terms; Terminology; Practice.

Úvod

V rámci testování a vyhodnocování prací studentů na katedře jazyků jsme přistoupili k implementaci digitalizovaných dat získaných z výstupů jazykových testů.

Data získaná ve výzkumu, která byla generována v procesu testování, poskytují testerům objektivnější základ pro interpretaci a aplikaci získaných výstupů a jsou v tomto smyslu nenahraditelným vodítkem pro interpretaci a následnou moderaci testových položek a při hledání odpovědí na výzkumné otázky. Jedním z těchto kritérií, na které jsme se zaměřili v této části výzkumu, jsou otázky týkající se reliability jazykových testů a vzájemné srovnatelnosti reliability testů prověřujících jednotlivé jazykové dovednosti [1]. Pod termínem reliabilita testu si můžeme představit měřenou či odhadovanou hodnotu, která představuje míru, do jaké dokážeme testovat konzistentně a přesně.

1 Metody výzkumu

Při testování je třeba vycházet ze tří základních otázek: *co bude hodnoceno*, *jak*, tj. jaké nástroje a způsob „měření“ je třeba zvolit, a *v jakém kontextu*, tj. mimo jiné k jakému účelu budou výsledky testování sloužit.

Jazykové testy mají nepochybně dlouhou historii. Za první odbornou monografii k problematice testování (anglického) jazyka bývá považováno *Language Testing*, které R. Lado publikoval v roce 1961. Koncem 70. a počátkem 80. let 20. století se začíná rozvíjet jeden z dosud nevlivnějších trendů, komunikační přístup k jazykovému testování [5].

V návaznosti na rozbor skutečných potřeb testování byly především pro položkovou banku pro anglický jazyk vypracovány zásady jejího vytváření, konstruktů a specifikací testů a jejich obsahové náplně vycházející z učebnic doporučených pro studium [2]. Položková banka, terminologicky též nazývaná banka testových úloh (BTÚ) nebo banka testových položek

(BTP), anglicky Item Bank, v našem pojetí operuje s jednotlivými kompletními svazky položek, které jsou výsledkem promyšleného sestavování tvůrcem testu, nikoli náhodného generování počítačem či náhodného výběru tvůrcem testu ze sumy položek. Vzhledem k našim technickým možnostem vytváříme tuto banku ve smyslu úložiště testových položek, nikoli ve smyslu celého informačního systému se všemi procesy až po vygenerování testu počítačem. Jako metody výzkumu byly použity **receptivní testovací techniky**. K výzkumným otázkám bylo provedeno empirické šetření ilustrativního charakteru, dílčí statistické vyhodnocení a interpretace některých získaných dat.

2 Předmět výzkumu

Předmětem našeho výzkumného zájmu byla vybraná problematika reliability jazykových didaktických testů [1].

Z několika běžně používaných přístupů ke generaci dat pro stanovení reliability testů jsme zvolili reliability akcentující vnitřní konsistenci testu. Tento postup je založen na jedné administraci jednoho testu jedné skupině respondentů. Indikátor reliability pak ukazuje míru, do jaké sledované položky testu měří konzistentně stejnou věc (např. porozumění psanému textu, kdy respondent na položky z jedné oblasti (sub-testu) odpovídá podobně a odpovědi pak spolu korelují) [7].

Jako číselný měřitelný indikátor jsme použili index Cronbachova alfa, který ukazuje na korelaci skóre všech položek testu. Tento index, který bývá někdy označován jako index vnitřní konzistence, se pohybuje v hodnotách od 0 do 1 s rozdělením do škál odpovídajícím různé míře konsistence testu. Tyto škály následovně používáme jako kritérium pro hodnocení reliability sub-testů, viz Tab. 1.

Tab. 1: Indikátor alfa a interpretační škála použita při výzkumu

Cronbachova alfa	Míra vnitřní konsistence testu
$\alpha \geq 0.9$	Výborná
$0.9 > \alpha \geq 0.8$	Dobrá
$0.8 > \alpha \geq 0.7$	Přípustná
$0.7 > \alpha \geq 0.6$	Problematická
$0.6 > \alpha \geq 0.5$	Špatná
$0.5 < \alpha$	Nevyhovující

Zdroj: [4]

Při interpretaci jsme si však také vědomi skutečnosti, že při hodnocení ukazatele Cronbachova alfa je nutné přihlédnout k okolnostem, za kterých bylo testování realizováno. Platí zde obecná závislost, že pro vyšší relevanci indikátoru Cronbachova alfa je vhodnější menší počet položek a větší počet respondentů. S nárůstem počtu testovaných položek úměrně narůstá i hodnota Cronbachova alfa, čímž tento indikátor ztrácí na relevanci pro další interpretaci. Stejně pak platí, že Cronbachova alfa je relevantním ukazatelem pro jedno-faktorové testy, přičemž pro více-faktorové testy je lépe využitelný indikátor McDonaldovo omega. Při analýze se proto neomezujeme pouze na jednu statistickou hodnotu, ale hodnotíme vždy sub-testy v kontextu s přihlédnutím k dalším faktorům, např. k vzorku respondentů nebo faktorovosti testu [6].

Tab. 2 uvádí výstupní data z realizovaných testů relevantní pro posuzování testové reliability.

Tab. 2: Výstup z datové analýzy

Skupina / Semestr TEST	Alfa	Omega	Počet respondentů
B60 1. semestr			
Listening	0,3657	0.258679	200
Reading	0,8087	0.804603	
Vocabulary	0,963	0.516512	
Grammar	0,9395	0.781337	
B60 3. semestr			
Listening	0,8892	0.434316	134
Reading	0,9345	0.929683	
Vocabulary	0,9632	0.966356	
Grammar	0,9542	0.924319	
B71 1. semestr			
Listening	0,7325	0.619843	87
Reading	0,1988	0.521898	
Vocabulary	0,8046	0.004019	
Grammar	0,8475	0.591863	
B71 3. semestr			
Listening	0,6684	0.539776	76
Reading	0,8173	0.632205	
Vocabulary	0,9071	0.157758	
Grammar	0,9171	0.302243	
B71 4. semestr			
Listening	0,6177	1.045658	72
Reading	0,7374	0.747673	
Vocabulary	0,9329	0.268062	
Grammar	0,8668	0.644990	

Zdroj: Vlastní

B60 označuje Bezpečnostně právní studia a B71 Bezpečnostní management ve veřejné správě. Pro přehlednější hodnocení výsledků testů podle indikátoru reliability je z praktického hlediska vhodné testy rozdělit do dvou skupin podle velikosti alfa, a následně se zaměřit na celkovou interpretaci dat. Interpretaci provádíme vždy pro jednotlivou skupinu sub-testu podle zaměření, viz Tab. 3.

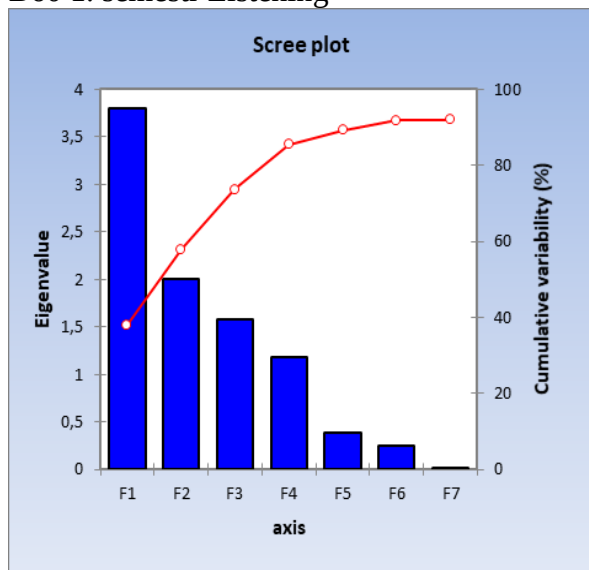
3 Reliabilita sub-testu Listening

Tab. 3: Hodnoty alfa – subtest Listening

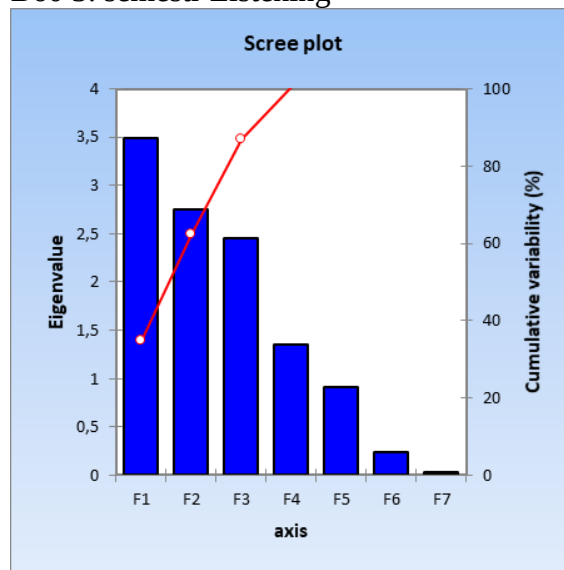
Sub-test	B60 1. semestr Alfa	B60 3. semestr Alfa	B71 1. semestr Alfa	B71 3. semestr Alfa	B71 4. semestr Alfa	Průměr Alfa
Listening	0,3657	0,8892	0,7325	0,6684	0,6177	0,6547

Zdroj: Vlastní

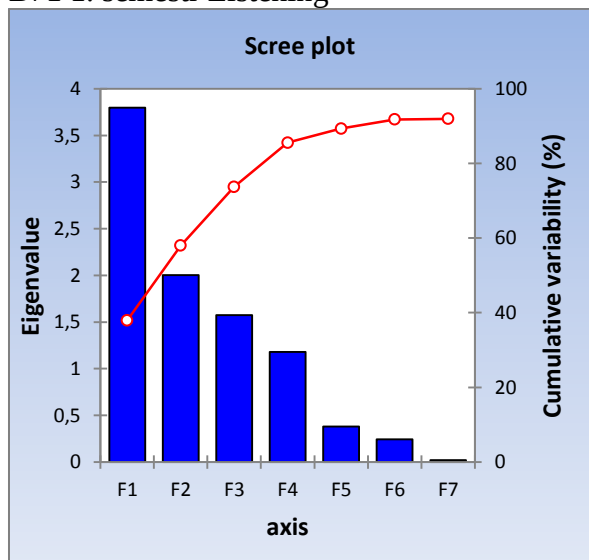
B60 1. semestr Listening

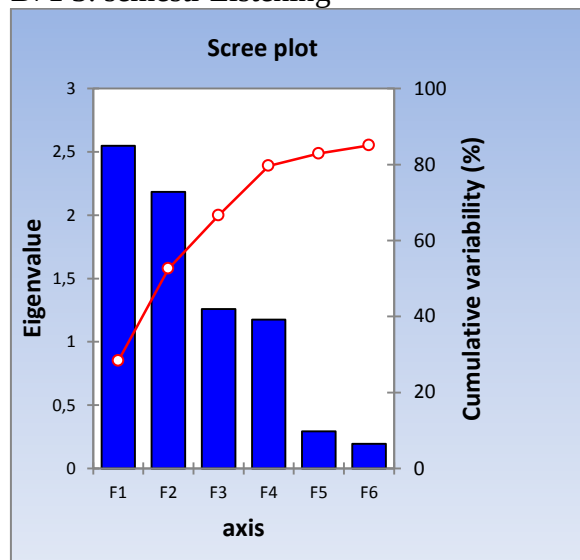
B60 3. semestr Listening

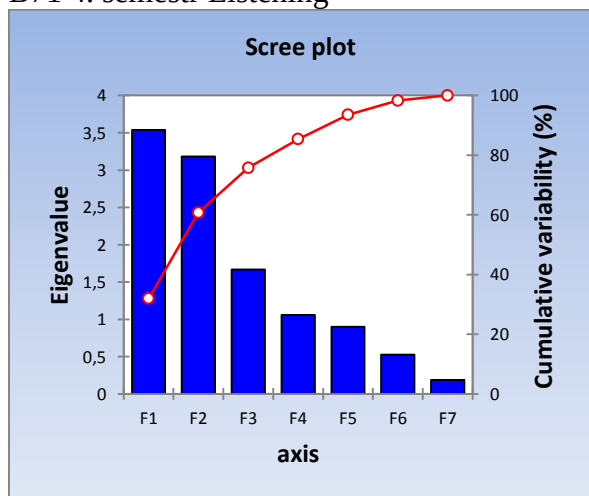
B71 1. semestr Listening

B71 3. semestr Listening

B71 4. semestr Listening

Zdroj: Vlastní

Fig. 1: Faktorová zátěž – sub-testy Listening

Výsledky sub-testu Listening s průměrnou úrovní alfa 0,6547 vykazují hodnoty na hodnotící škále – dobrá, akceptovatelná, slabá – s výjimkou testu B60 1. semestr, jehož hodnota je alfa neakceptovatelná a tento test se zdá být nejproblematictější. Kromě tohoto problematického testu je zde tedy možno vysledovat jistou konzistenci výsledků s tím, že hodnoty reliability jsou v průměru horší než u zbývajících tří sub-testů. Tento fakt lze vysvětlit tendencí k více-faktorovosti u sub-testu Listening, viz obrázek 1 (Fig. 1).

Vzhledem k výše zmíněné tendenci k více-faktorovosti u sub-testů Listening lze konstatovat, že indikátor reliability alfa má pouze informativní charakter. U více-faktorových testů má větší vypovídací hodnotu indikátoru omega, viz Tab. 2. Nicméně i za použití indexu omega zůstávají výsledky Listening sub-optimální.

Dalším aspektem vysvětlujícím již zmiňovanou tendenci relativní obtížnost dovednosti Listening, která může způsobovat asymetrie v odpovědích různých studentů, které pak následně vedou k nižšímu koeficientu alfa. Tato zvýšená obtížnost sub-testu Listening je obzvláště patrná mezi studenty kombinovaného studia, na jejichž menším úspěšném skóre se zcela logicky projevuje výrazně nižší dotace výukových hodin včetně konzultací v porovnání se studenty prezenčního studia. Lze se tedy domnívat, že studenti kombinovaného studia častěji využívají možnosti odpovídat náhodně, což ve svém důsledku znamená, že se snižuje relevance koeficientu alfa.

Na základě uvedeného lze konstatovat, že pro hodnocení reliability, testy Listening dosahují ve většině případů srovnatelných skóre z hlediska jednotlivých studijních oborů. V následujícím období je třeba dále vyladit stávající sub-testy, obzvláště ty které mají nižší skóre reliability. Je také na zvážení a na případném experimentálním prověření, zdali zvolená struktura sub-testu, (a) 5 bodů true/fause, (b) 5 bodů multiple-choice na bázi dvou různých nahrávek, nevede k více-faktorovosti a tím i k horším výsledkům indexu reliability alfa.

Při tvorbě sub-testů Listening je třeba dále sledovat indikátory reliability a věnovat více pozornosti distraktorům, které ovlivňují vnitřní konsistenci testu. Ověřili jsme si, že nastavením procesů moderace lze docílit zkvalitnění sub-testů Listening, a tím i zvýšení objektivity testů. Z pohledu optimalizace testování je relevantní soustředění se na problematictější sub-testy a aplikaci zásad pro kvalitní přípravu testovacího cyklu (sestavení testu, pilotní testace, moderace, re-testace, další modifikace testu) a s tímto výhledem je integrovat do dalšího testovacího období [3].

4 Reliabilita sub-testu Reading

Tab. 4: Hodnoty Alfa – subtest Reading

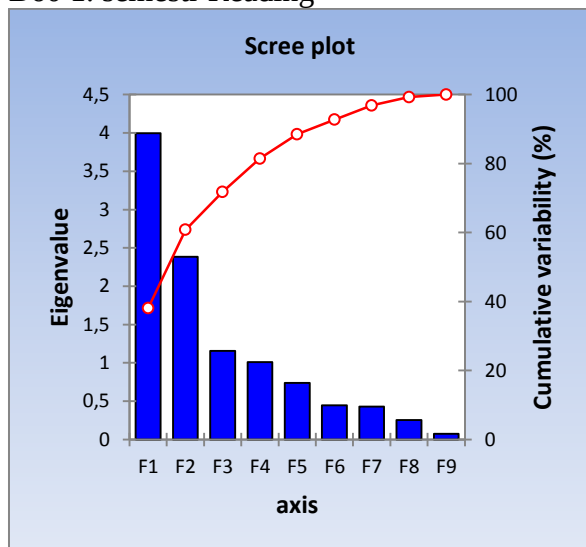
Sub-test	B60 1. semestr Alfa	B60 3. semestr Alfa	B71 1. semestr Alfa	B71 3. semestr Alfa	B71 4. semestr Alfa	Průměr Alfa
Reading	0,8087	0,9345	0,1988	0,8173	0,7374	0,6933

Zdroj: Vlastní

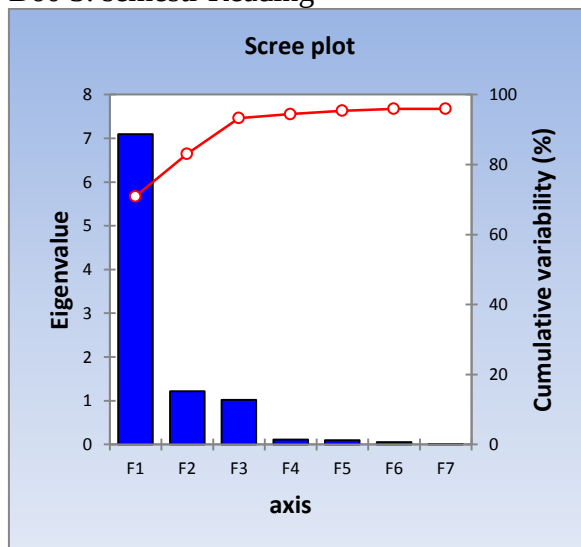
Sub-testy Reading vykazují průměrně lepší hodnoty reliability ve srovnání s předchozí skupinou taktéž deseti-položkových sub-testů Listening. Vyjma testu B71 1.sem., který sráží celkové skóre, přesáhlo alfa ve šech testech hodnotu 0,7, viz Tab. 4. Lze tedy konstatovat, že testy mají *přípustnou* úroveň reliability.

Na grafu faktorové analýzy problematického testu B71 1. semestr, viz obrázek 2 (Fig. 2), je na první pohled zcela patrné, že v porovnání s ostatními testy je silně vícedimenzionální. Reliabilitu u testů s tendencí k více-dimenzionalitě je pak lépe indikovat z indexu omega, které v tomto případě činí 0.521898, což je podstatně vyšší hodnota než index alfa.

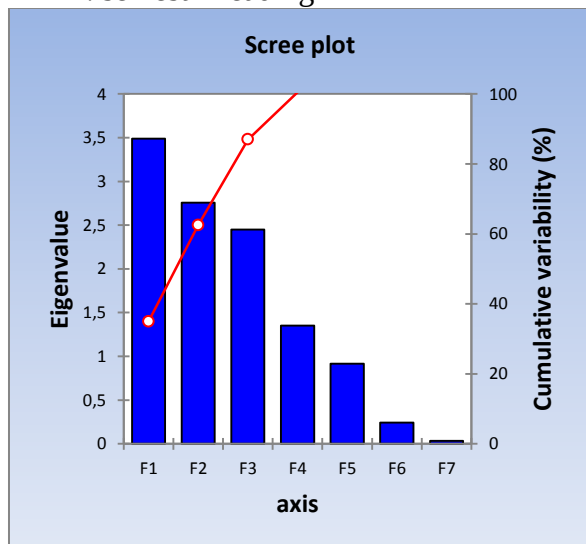
B60 1. semestr Reading

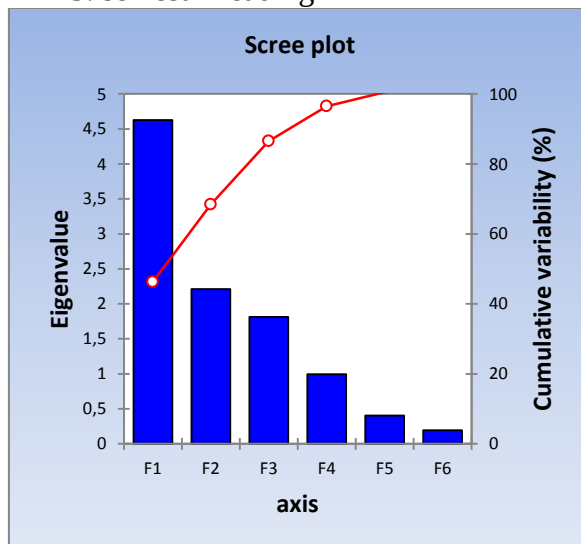
B60 3. semestr Reading

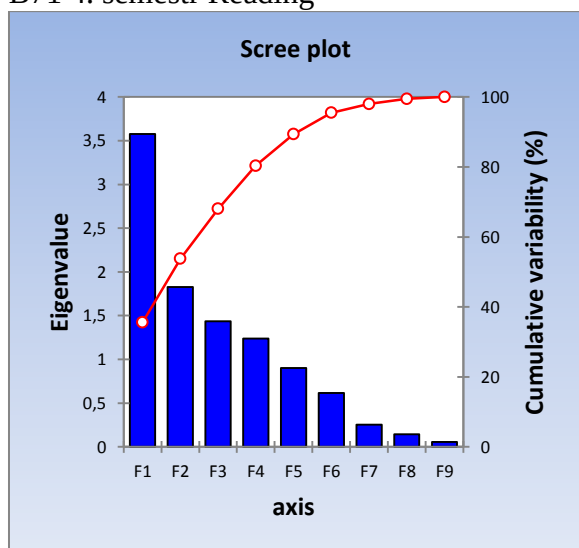
B71 1. semestr Reading

B71 3. semestr Reading

B71 4. semestr Reading

Zdroj: Vlastní

Fig. 2: Faktorová zátěž – sub-testy Reading

Nicméně více-dimenzionalita je zde z principu problematická i z jiného důvodu. V sub-testech Listening a Reading testujeme vždy jen jednu dovednost. Bylo by tedy žádoucí, aby sub-test testoval pouze jednu oblast, čímž by byl vnitřně konzistentní. V případě variant sub-testů s nízkým skóre indexu alfa je nutné provést následnou položkovou analýzu a pojmenovat a nahradit položky, které sytí jiný faktor, než je faktor dominantní. Pro identifikaci položek se osvědčilo použití numerických nebo grafických výstupů z analýzy dat.

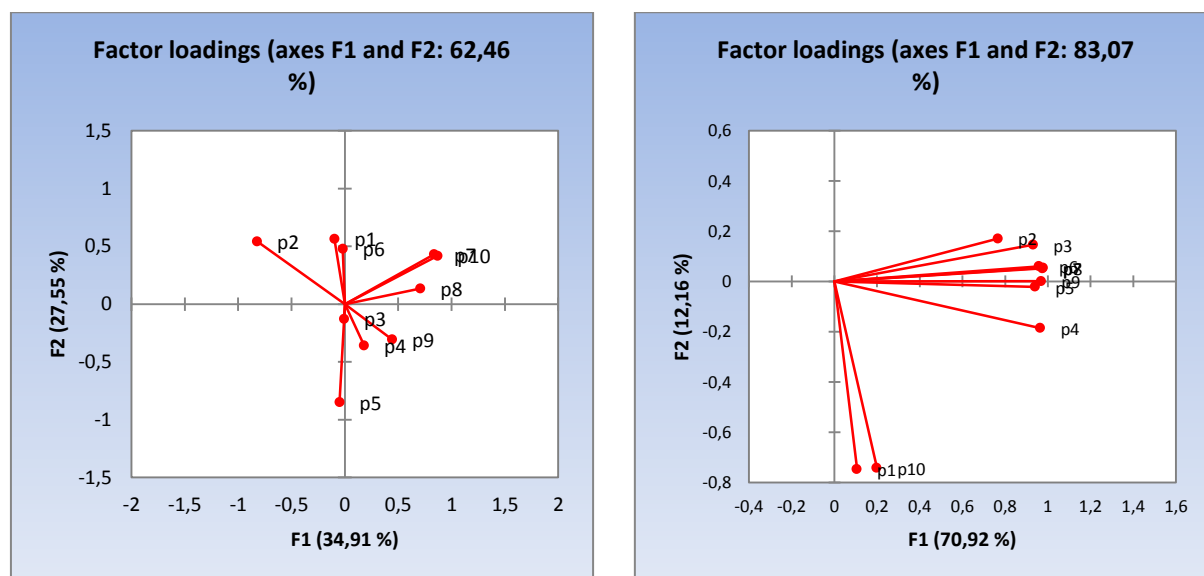
Tab. 5: Identifikace problémových položek pro test B71 3. semestr

	F1	F2	F3	F4	F5	Initial communality	Final communality	Specific variance
p1	-0,0973	0,5640	0,0915	-0,8108	0,0816	0,4771	1,0000	0,0000
p2	-0,8221	0,5416	-0,0282	-0,1637	0,0566	1,2822	1,0000	0,0000
p3	-0,0065	-0,1289	-0,1275	-0,4064	0,2140	0,3377	0,2438	0,7562
p4	0,1811	-0,3584	0,8680	-0,2710	-0,1088	1,7927	1,0000	0,0000
p5	-0,0496	-0,8501	-0,2044	-0,3935	-0,2797	1,3389	1,0000	0,0000
p6	-0,0191	0,4772	-0,5000	-0,0687	-0,5035	0,5559	0,7364	0,2636
p7	0,8373	0,4299	0,3173	-0,0737	-0,0894	0,9551	1,0000	0,0000
p8	0,7086	0,1340	-0,5937	-0,1461	-0,3258	0,8406	1,0000	0,0000
p9	0,4432	-0,3068	-0,6287	-0,1935	0,5261	0,6953	1,0000	0,0000
p10	0,8683	0,4169	0,2174	0,0413	0,1524	0,9234	1,0000	0,0000

Tučně vytištěné hodnoty indikují, že položka „sytí“ faktor v záhlaví sloupce.

Zdroj: Vlastní

Bereme-li v úvahu jako nosný faktor 1 (F1 v Tab. 5), pak by položky, které „sytí“ jiné faktory měly být modifikovány. Jedná se o položky 1, 3, 4, 5, 6, 9. Z toho vyplývá, že v případě problematických sub-testů, jako je tento případ, je nutná celková rekonstrukce položkového svazku, protože vnitřní konzistence sub-testu je ze statistického pohledu neuspokojivá. Graficky je tento stav názorně vyjádřen grafem na obrázku 3 (Fig. 3), kde u problémového sub-testu (Reading B71 3. semestr) jsou položky rozptýleny namísto toho, aby spolu do značné míry korelovaly, viz sub-test B60 3. semestr.

Zdroj: Vlastní

Fig. 3: Porovnání sub-testu B71 3. semestr s nízkou reliabilitou a sub-testu B60 3. semestr s vysokou reliabilitou

Z výše uvedeného vyplývá závěr pro stanovení reliability sub-testů Reading. Reliabilita čtyř sub-testů je dobrá, ovšem jeden sub-test neprošel kritériem reliability, a proto musí být přepracován nebo nahrazen. V rámci řešení si vědecký tým na vzorku pro pilotní testování vyzkoušel a nastavil odborné postupy, které umožňují na základě tvrdých dat i expertního posouzení testerů eliminovat takové sub-testy Reading, které jsou vnitřně nekonzistentní a jejichž výsledky by mohly být problematické.

5 Reliabilita sub-testu Vocabulary

Tab. 6: Hodnoty Alfa - Subtest Vocabulary

Sub-test	B60 1. semestr Alfa	B60 3. semestr Alfa	B71 1. semestr Alfa	B71 3. semestr Alfa	B71 4. semestr Alfa	Průměr Alfa
Vocabulary	0,9630	0,9632	0,8046	0,9071	0,9329	0,9080

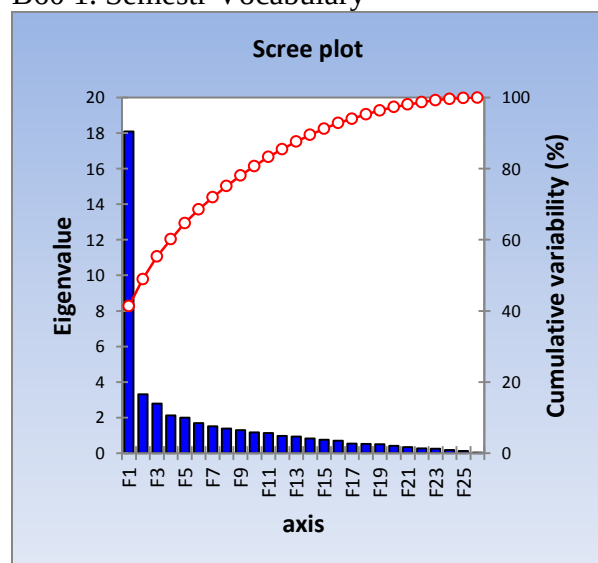
Zdroj: Vlastní

Ukazatele reliability alfa u sub-testu jazykových prostředků Vocabulary, viz Tab. 6, je podle škály *dobrá* (sub-test B71 1. semestr) a v případě čtyř dalších sub-testů *výborná*. Tento fakt je pozitivní a ukazuje na vysokou vnitřní konzistenci sub-testů v této kategorii.

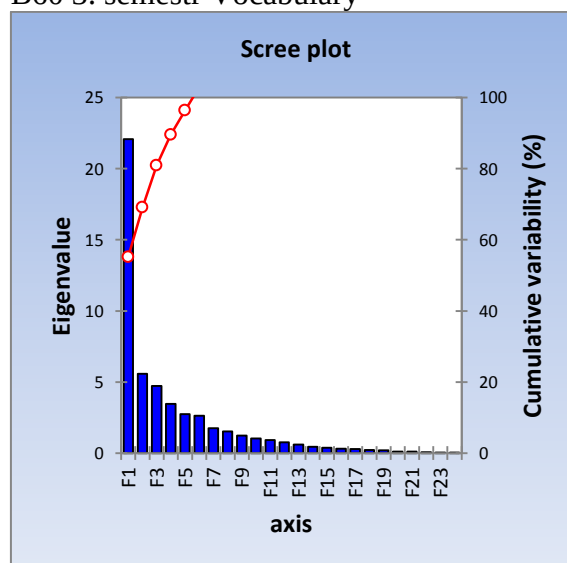
Nicméně při kritickém pohledu na dané výsledky v kontextu konstrukce i administrace sub-testů, existují skutečnosti, které mohou umenšovat váhu výše uvedených výstupů. Jako první si bedlivý pozorovatel povšimne skutečnosti, že se zde jedná o 40ti-položkový sub-test. Sama tato skutečnost statisticky zvyšuje výsledné hodnoty alfa a tím ubírá na relevanci indexu. Stejně tak působí skutečnost, že položkově relativně bohatý sub-test pracuje s malým počtem respondentů. Pro tento fakt sice existují objektivní důvody, a to maximální kapacity jednotlivých skupin, nicméně stálo by za úvahu v příštích testováních a měřeních upravit poměr mezi počtem položek a počtem respondentů, a to tak, aby poměr byl alespoň 1:10. Prakticky by bylo možné toho dosáhnout rozdělením 40ti-položkové sady na menší svazky, např. po deseti položkách, a ty by se následně vyhodnocovaly separátně. Měření po rozdělení by mohla být přesnější a více reflektovat kvalitu každé jednotlivé položky. Výsledky by potom také usnadnily položkovou analýzu sub-testu a jejich další moderaci.

Z hlediska četnosti faktorů (viz. níže) je zřejmé, že testy mají tendenci k jedno-faktorovosti. Dominance jednoho klíčového faktoru je ve většině případů zřetelná. Tento závěr posiluje předchozí zjištění o reliability sub-testů měřené indexem alfa.

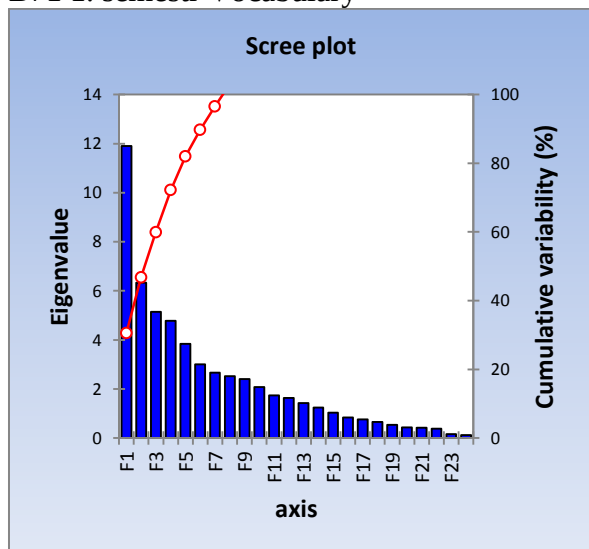
B60 1. Semestr Vocabulary

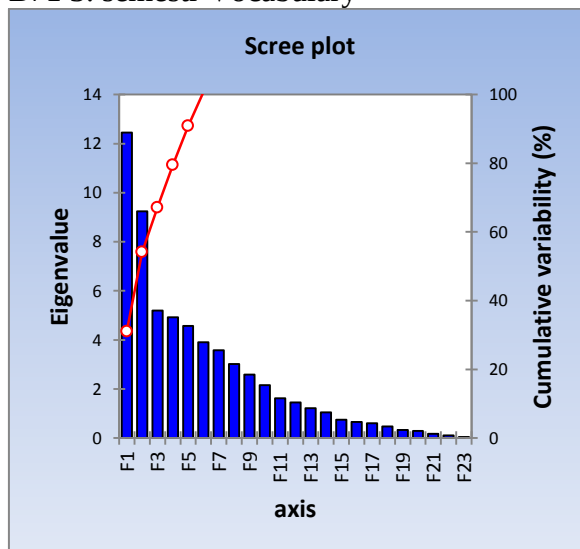
B60 3. semestr Vocabulary

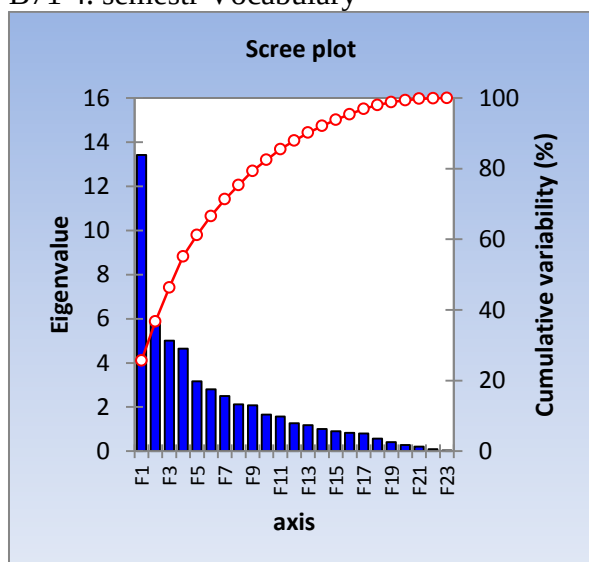
B71 1. semestr Vocabulary

B71 3. semestr Vocabulary

B71 4. semestr Vocabulary

Zdroj: Vlastní

Fig. 4: Faktorová zátěž - sub-testy Vocabulary

Závěr z analýzy reliability sub-testu Vocabulary sumarizuje, že sledovaný indikátor reliability dosahuje s přihlédnutím k výše zmíněných poznámka požadovaných hodnot, a to jak, pokud jde o jeho číselné vyjádření (alfa), tak průřezově na vzorku pěti pilotních sub-testů, kde naměřené hodnoty jsou konzistentní a vzájemně vyvážené, viz obrázek 4 (Fig. 4). Vzhledem k tomu, že práce s odbornou slovní zásobou představuje klíčovou část výuky cizího jazyka, jsou zjištěny, že generované položkové testovací soubory (sub-testy) představují relevantní a spolehlivý nástroj pro hodnocení výstupních znalostí respondentů, nepochybně pozitivním signálem.

6 Reliabilita sub-testu Grammar

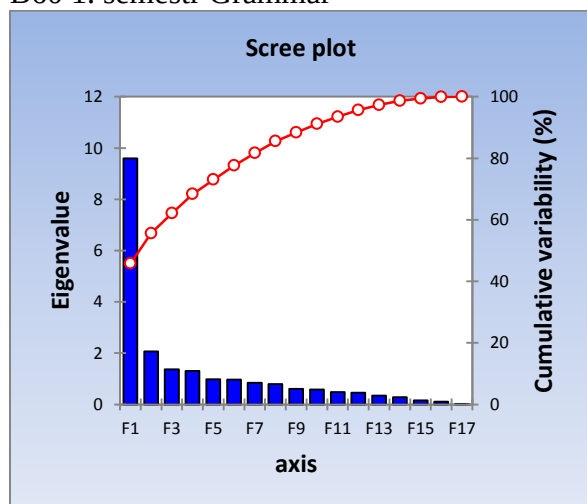
Tab. 7: Hodnoty Alfa – Subtest Grammar

Sub-test	B60 1. semestr Alfa	B60 3. semestr Alfa	B71 1. semestr Alfa	B71 3. semestr Alfa	B71 4. semestr Alfa	Průměr Alfa
Grammar	0,9395	0,9542	0,8475	0,9171	0,8668	0,9050

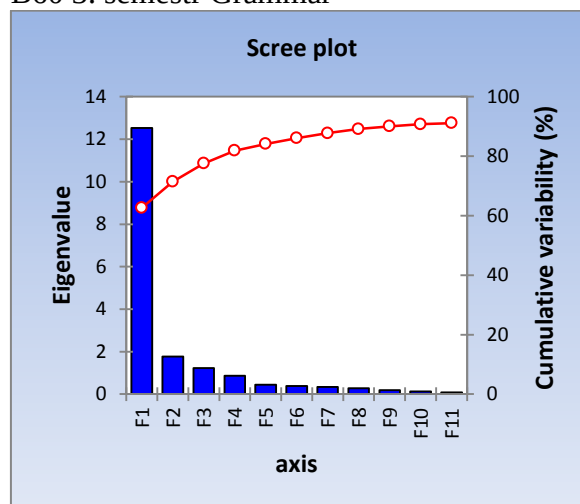
Zdroj: Vlastní

Hodnoty reliability testované na souboru pěti pilotních sub-testů Grammar, viz Tab. 7, dosahují konstantně vysokých hodnot s výslednou průměrnou hodnotou 0,9050, která odpovídá na škále hodnocení alfa klasifikaci – *výborná*. Tato skutečnost je pozitivní i v kontextu množství testovaných položek (sub-test Grammar má 20 položek), a to i přesto, že poměr počtu položek v porovnání s počtem respondentů není ideální, ovšem je výrazně lepší nežli v sekci sub-testů Vocabulary. Pozitivní stránkou je také průřezová konsistence výsledků hodnot alfa na pilotní sadě testů. V tomto směru se nejmenší a největší hodnota od sebe liší o pouhých 0,1067, což představuje největší soudržnost výstupních hodnot napříč sledovanými skupinami sub-testů.

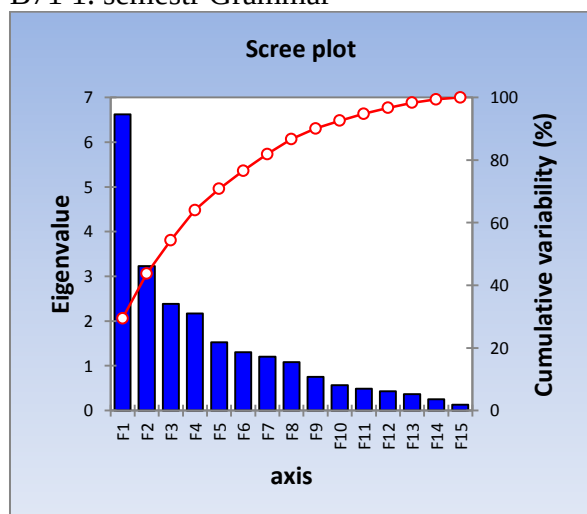
B60 1. semestr Grammar

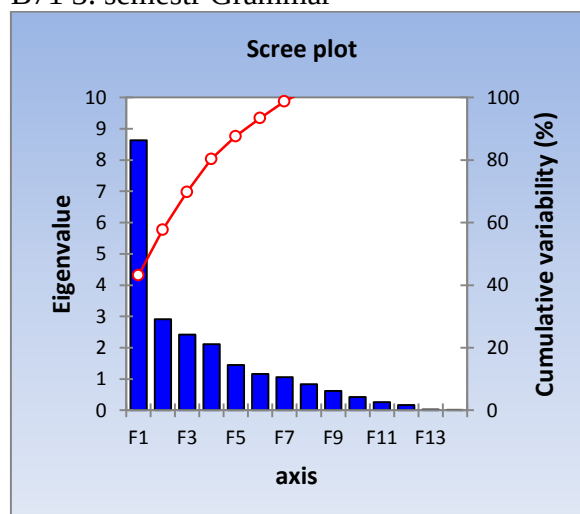
B60 3. semestr Grammar

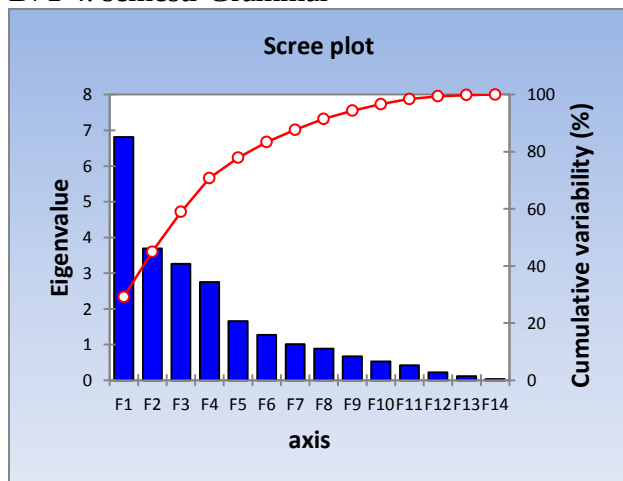

B71 1. semestr Grammar

B71 3. semestr Grammar

Zdroj: Vlastní

Fig. 5: Faktorová zátěž – sub-testy Grammar

Pokud jde o faktory jednotlivých testů, je situace vesměs pozitivní, neboť umožňuje identifikovat sub-testy, které z tohoto pohledu vycházejí lépe, a které jsou naopak problematičtější. Pozitivně v tomto hodnocení vychází sub-test B60 3. semestr, kde celých 12 položek z 20 je soustředěno v dominantním faktoru a zbylých osm rovnoměrně podporuje další faktory. Z opačné škály můžeme vybrat sub-test B71 4. semestr, kde dominantní faktor soustřeďuje 6 položek a zbytek je rozptýlen v dalších faktorech. Konzistence nebo rozptyl položek je graficky demonstrován na srovnávacích grafech na obrázku 5 (Fig. 5).

Lze konstatovat, že celkové hodnocení reliability pro sub-testy Grammar je pozitivní. V těchto sub-testech jsou dosahovány největší hodnoty reliability v porovnání s dalšími skupinami sub-testů. Tuto skutečnost lze vysvětlit relativně velkou praxí v sestavování tohoto typu sub-testů, jakožto i obeznámeností studentů s testovanou oblastí. Pro další smysluplnou interpretaci se jeví jako nezbytné zajištění přiměřeně početného vzorku respondentů ve všech testovaných studijních skupinách, které by dodaly celkovým výsledkům měření na větší relevanci.

Závěr

Je důležité poznamenat, že identifikace pozitivních a problematických příkladů sub-testů z pohledu jejich reliability, která je interpretována v širším kontextu, je důležitým krokem k optimalizaci testovacích procesů v rámci vytváření a doplňování testové banky. Při výzkumu byly odzkoušeny různé postupy (ať již s pozitivním či negativním výsledkem) a z těchto zkušeností je čerpáno při vytvoření postupů tzv. dobré praxe, které jsou aplikovány při následném sestavování dalších testů na katedře.

Literatura

- [1] ALDERSON J. Ch.; CLAPHAM C.; WALL D.: *Language Test Construction and Evaluation*. Cambridge University Press, 1995. ISBN 978-0521478298.
- [2] ALTE: *Manual for Language Test Development and Examining*. [online]. 2011. Available from WWW: <http://www.alte.org/Materials>
- [3] BROWN, J. D.; HUDSON, T.: *Criterion-Referenced Language Testing. The Cambridge Applied Linguistics Series*. Cambridge University Press, 2008. ISB 978-0-521-80628-2.

- [4] CRONBACH, L. J.: Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. 1951, Vol. 16, pp. 297–334. ISSN 0033-3123. DOI: [10.1007/BF02310555](https://doi.org/10.1007/BF02310555)
- [5] FULCHER, G.: *Practical Language Testing*. Routledge, 2013. ISBN-13 978-340-98448-2.
- [6] GREEN, A.: *Exploring Language Assessment and Testing*. Routledge Taylor Francis Group, 2014. ISBN 978-1-415-88962-7.
- [7] HAMBLETON, R. K.; ROVINELLI, R. J.: Assessing the Dimensionality of a Set of Test Items. *Applied Psychological Measurement*. 1986, Vol. 10, Issue 3, pp. 287–302. DOI: [10.1177/014662168601000307](https://doi.org/10.1177/014662168601000307)

TEST CONSTRUCTION AND EMPIRIC TESTING

This article deals with the topic of reliability of language didactic tests in the framework of language testing. Gained data serve as a means for interpretation and moderation of testing at the language department. Tested students are 1st and 2nd year students of the Faculty of Security Management and the Faculty of Security Management and Security and Legal Studies of the Police Academy of the Czech Republic. For determining the reliability the measurable indicator index of inner consistence with subdivision into scales was set, these scales were used for setting the criteria for the evaluation of the reliability of sub-tests. The reliability of sub-tests is interpreted in a wider contest and is an important step to the optimization of the testing process of creating a test bank for the language department.

INTERPRETATION DER UNTERSUCHUNGSFRAGEN DER RELIABILITÄT VON SPRACHTESTS

Dieser Artikel befasst sich mit der Reliabilität von didaktischen Sprachtests im Rahmen von Sprachprüfungen. Die gewonnenen Daten dienen zur Interpretation und der Moderation von Testaufgaben an den Lehrstühlen für Fremdsprachen. Dem Test unterzogen sich Studenten des ersten und zweiten Studienjahres folgender Institutionen: Fakultät für Unmittelbares Management, Fakultät der Akademie der Sicherheitspolizei der Tschechischen Republik in Prag, Fachbereiche Sicherheitsmanagement in der öffentlichen Verwaltung und Sicherheitsrechtliche Studien. Zur Festsetzung der Reliabilität wurde ein messbarer Indikatorindex der inneren Konsistenz mit einer Skaleneinteilung festgelegt, welche zur Festlegung des Kriteriums für die Bewertung der Reliabilität der Subtests verwendet wurde. Die Reliabilität der Subtests wird im weiteren Kontext interpretiert und ist ein wichtiger Schritt zur Optimalisierung der Testprozesse im Rahmen der Bildung und zur Ergänzung einer Testdatenbank für den Lehrstuhl für Fremdsprachen.

INTERPRETACJA PYTAŃ BADAWCZYCH DOTYCZĄCYCH RZETELNOŚCI TESTÓW JĘZYKOWYCH

W artykule omówiono kwestię rzetelności językowych testów dydaktycznych w kontekście egzaminów językowych. Uzyskane dane wykorzystano do interpretacji i moderacji testów w katedrze języków obcych. Badaniami objęto studentów pierwszego i drugiego roku Wydziału Zarządzania Bezpieczeństwem oraz Wydziału Prawa w Zakresie Bezpieczeństwa Akademii Policyjnej Republiki Czeskiej w Pradze, na kierunkach Zarządzanie bezpieczeństwem w administracji publicznej oraz Studia prawnicze z zakresu bezpieczeństwa. W celu określenia rzetelności określono mierzalny wskaźnik spójności wewnętrznej z podziałem na skale, służące określeniu kryteriów do oceny rzetelności podtestów. Rzetelność podtestów jest interpretowana w szerszym kontekście i stanowi ważny krok w kierunku optymalizacji procesów testowania w ramach tworzenia i uzupełniania bazy testów dla katedry języków obcych.

DIE ROLLE DER LEHRKRAFT ALS MODERATORIN LERNENDER GEMEINSCHAFTEN IN VIRTUELLEN, BINATIONALEN AUSTAUSCHPROJEKTEN – ANFORDERUNGEN AN DIE GESTALTUNG VON AUFGABEN UND GRUPPENPROZESSEN

Karin Schöne

Technische Universität Dresden, Lehrzentrum Sprachen und Kulturen,
Helmholtzstr. 10, 01062 Dresden, Deutschland
e-mail: karin.schoene@tu-dresden.de

Abstrakt

Der Beitrag evaluiert die Einflussmöglichkeiten der Lehrkräfte auf die erfolgreiche Gestaltung der Gruppenarbeit in virtuellen Austauschprojekten. Er stützt sich dabei auf Erfahrungen und Umfragedaten, die im Rahmen des Austausches zwischen Sprachkursen der Technischen Universitäten in Liberec und Dresden gewonnen wurden. Die Daten werden vor dem Hintergrund des Konzepts der „Communities of Inquiry“ ausgewertet. Im Vordergrund stehen die Anforderungen, die an die Unterstützungsleistung der Lehrenden gestellt werden. Ein besonderes Augenmerk gilt dabei der Einbindung der Lernenden in den Prozess der Moderation und Steuerung der Lernprozesse und den damit verbundenen mediatorischen Anforderungen. Der Beitrag schließt mit Impulsen für die organisatorische und didaktische Unterstützung von binationalen, virtuell gebildeten Teams auf niedrigem sprachlichen Kompetenzniveau.

Keywords

Virtual exchange; Teaching presence; Mediation.

Einleitung

Virtuelle Austauschprojekte sind keine neue Erfindung. Seit mehr als 25 Jahren, seit es die technischen Voraussetzungen ermöglichen, werden Formen der virtuellen Zusammenarbeit insbesondere im Sprachunterricht praktiziert und das Lernen im sozialen Austausch erforscht [11]. Im Kontext der Internationalisierung der Bildung haben sie nach wie vor eine hohe Relevanz und ihre Popularität ist stetig gestiegen [14; 11].

Dabei ist ein virtueller Austausch (*Virtual Exchange*) mehr als nur ein Zusammenbringen von Kursen unterschiedlicher geografischer Provenienz zum Zwecke des gemeinsamen Lernens. Dahinter steht eine Lehrpraxis, die gezielt durch Aufgabenstellungen und didaktische Interventionen die konstruktive Kommunikation und Interaktion zwischen Einzelpersonen oder Gruppen fördert und damit das kollaborative Lernen anregt. Der vorliegende Praxisbericht stützt sich auf die Definition des *Virtual Exchanges* (VE), wie sie im Rahmen des EVOLVE-Projektes¹ entwickelt worden ist:

“Virtual Exchange (VE) is a practice, supported by research, that consists of sustained, technology-enabled, people-to-people education programmes or activities in which constructive communication and interaction takes place between individuals or groups who are geographically separated and/or from

¹ EVOLVE: Evidence Validated Online Learning through Virtual Exchange

different cultural backgrounds, with the support of educators or facilitators. Virtual Exchange combines the deep impact of intercultural dialogue and exchange with the broad reach of digital technology.“ [13: 6]

Für die Beschreibung und Untersuchung der Lernprozesse in dieser komplexen Lernumgebung hat sich der Begriff der *Community of Inquiry* durchgesetzt. Man versteht darunter das Modell einer lernenden Gemeinschaft:

„[...] in which students listen to one another with respect, build on one another's ideas, challenge one another to supply reasons for otherwise unsupported opinions, assist each other in drawing inferences from what has been said, and seek to identify one another's assumptions.” [7: 11, nach Lipman 2003]

Hinter dem Modell der *Community of Inquiry (CoI)* stehen soziokulturell konstruktivistisch geprägte Annahmen über das Lernen, nach denen eben die aktive Beteiligung an bedeutsamen sozialen Aktivitäten in einer forschenden Lerngemeinschaft zum Kompetenzerwerb führt [1]. Sie bietet im besten Fall den Rahmen für bedeutungsvolles und lösungsorientiertes Handeln, Aushandeln und Reflektieren in einem positiv besetzten, emotional abgesicherten Kontext [9].

In der Her- und Bereitstellung dieses gemeinsamen, abgesicherten Lernraumes und einer entsprechenden Lernkultur liegt ein wichtiges Moment für die Aufgabenbestimmung der Lehrkraft in einem virtuellen Austausch², gerade wenn sich Lernende nicht nur in der direkten Begegnung austauschen, sondern Lernen auch mittels asynchroner Kommunikationsformen geschieht. Und so ist die Unterstützungsleistung der Lehrkräfte ein wichtiger Bestandteil der Begriffsbestimmung des *Virtual Exchange*. Ihr gestalterisches Wirken und die Orchestrierung der Zusammenarbeit ist für ein Gelingen des Lernens und für den kollaborativ-konstruktivistischen Lernprozess im virtuellen Austausch wesentlich. Sie wird im Modell der *CoI* mit dem Begriff der *Teaching Presence (TP)* erfasst: „the design, facilitation, and direction of cognitive and social processes for the purpose of realizing personally meaningful and educationally worthwhile learning outcomes“ [1: 5]. Gemeinsam mit der *Cognitive Presence*, der kollaborativen Wissenskonstruktion durch die Teilnehmenden, und der *Social Presence*, dem Ermöglichen des kollegialen Austausches in einer Gemeinschaft sozialer und emotionaler Wesen, schafft sie die notwendigen Voraussetzungen für die gemeinschaftliche Wissenskonstruktion [5; 9: 54]. Die *TP* basiert auf drei Komponenten, die die wesentlichen Aufgabenfelder der Lehrkräfte in Austauschprojekten beschreiben [1; 5; 3]:

- **Design and Organization:** Konzeption und Gestaltung des Lernangebots, Sicherstellen der Rahmenbedingungen (im Vorfeld des VE) und der notwendigen Anpassungen (im Verlauf des VE)
- **Facilitating Discourse:** Unterstützung des selbstgesteuerten Lernens und der Gruppenprozesse, Förderung des Diskurses in der Gruppe und damit des gegenseitigen Verstehens und der persönlichen Sinnzuweisung
- **Direct Instruction:** Inhaltliche Unterstützung der Wissenskonstruktion durch Strukturierung, Aufbereitung und Präsentation der Inhalte, aber auch durch konstruktives Feedback und die Anregung zur Reflexion

² Czerwionka & de Witt [3] heben in der Begriffsbestimmung der *CoI* die Verschiebung des Fokus vom individuellen hin zum gemeinsamen Lernprozess hervor: „Eine Online-Community of Inquiry ist eine forschende Lerngemeinschaft, die durch synchrone und asynchrone Kommunikationsformen im Internet eine gemeinsame Lernkultur entwickelt. Nicht die Interessen des Einzelnen, sondern der gemeinsame Forschungsprozess steht im Vordergrund.“ [3: 128]

Dass der *Teaching Presence* für die Qualität der Lernergebnisse eine Schlüsselrolle zukommt, wird vielfach durch die Literatur gestützt (vgl. für einen Überblick [9]³). Der vorliegende Beitrag nutzt das Modell der *TP* als Schablone, um Hürden in der Zusammenarbeit aus Sicht der Teilnehmenden einzuordnen und mögliche Interventionen für den konkreten Kontext der deutsch-tschechischen virtuellen Austauschprojekte abzuleiten.

1 Zielstellung des Praxisberichts

In diesem Praxisbericht werden sechs virtuelle Austauschprojekte, die zwischen in Regelsprachkursen einer tschechischen und einer deutschen Universität im Verlaufe von zwei Semestern als Pilotprojekte durchgeführt wurden, vorgestellt und aus studentischer Perspektive evaluiert. Im Fokus der Betrachtung steht die Wahrnehmung von Hürden und Positiva der projektbezogenen Zusammenarbeit. Sie werden auf die Einflussbereiche der Lehrkräfte im Sinne der *Teaching Presence* bezogen und diskutiert. Dabei stehen folgende Fragen im Vordergrund: Was hat nach Aussage der Studierenden den Lernprozess in der Gemeinschaft behindert, was hat ihn befördert? Welcher Einflussbereich ist aus dieser Perspektive besonders wichtig für die Gestaltung und Unterstützung von lernenden Gemeinschaften im Sinne der *CoIs*? Zielstellung ist es, didaktische und organisatorische Interventionen abzuleiten und damit konkrete Empfehlungen für Organisator:innen und Lehrkräfte in Austauschprojekten zu formulieren.

Schließlich soll herausgearbeitet werden, welche Anforderungen ein zweisprachiges Austauschprojekt an die sprachlichen und mediatorischen Kompetenzen der Lernenden auf niedrigen Sprachniveaus stellt und worauf der Schwerpunkt der sprachdidaktischen Unterstützungsarbeit in der Vorbereitung und Begleitung eines virtuellen Austausches liegen sollte.

2 Methodik

2.1 Durchführung der Austauschprojekte

Im Rahmen des EU-geförderten deutsch-tschechischen Projektes „Grenzüberschreitendes Lehren und Lernen mit Virtual Exchange und Flipped Classroom im Sprachunterricht an der TU Liberec und TU Dresden“⁴ wurden sechs virtuelle Austausch-Projekte durchgeführt. Die beteiligten Lehrkräfte hatten keine Erfahrung mit dem Format, wurden jedoch in einem Intensiv-Workshop in das Konzept des *Virtual Exchange* eingeführt und erhielten eine Intensivschulung zur Vorbereitung und Durchführung von VE-Projekten, an deren Abschluss eine eigene Projektkonzeption stand.

Die Projekte waren für einen Zeitraum von durchschnittlich sechs Wochen konzipiert und gliederten sich in eine Kennenlernphase, eine Phase der Analyse und des Vergleiches (Gruppenarbeitsphase 1) und in eine Kollaborationsphase, an deren Ende ein gemeinsames Produkt stand (Gruppenarbeitsphase 2 mit Abschlusspräsentation). Sie folgten dabei in

³ In Untersuchungen zum Einfluss von Interventionen durch Lehrkräfte bestätigt sich eine starke Korrelation zwischen der Qualität der *Teaching Presence* und den wahrgenommenen Lernerfolgen [16]. Eine ganz wesentliche Aufgabe bei der Förderung des Gemeinsinns einer Lerngemeinschaft ist das Herstellen und Absichern einer positiven Lernatmosphäre, damit Lernende ihre Teilhabe (*social presence*) in kognitives Engagement (*cognitive presence*) verwandeln können [6].

⁴ Das Projekt wurde durch die Europäische Union im Rahmen der Förderung der regionalen Entwicklung Sachsen-Tschechien unter der Projektnummer 100526125 gefördert. Ziel des Projektes war die Entwicklung und Erprobung von Konzepten und konkreten Lehr-Lernszenarien für a) den Flipped Classroom und b) den Virtual Exchange sowie die Bereitstellung von erprobten Konzepten mit Durchführungsvorschlägen als Best Practise.

wesentlichen Zügen dem traditionellen Aufbau eines *Virtual Exchange* [15]. Alle sechs Austauschprojekte waren aufgaben- und handlungsorientiert gestaltet, sie hatten jeweils die gemeinsame Erstellung eines Produktes zum gewählten Thema zum Ziel. Ein Überblick kann Tabelle 1 entnommen werden. Dieser Aufgabentyp (*collaborative tasks*) stellt in der Typologie der Virtual-Exchange-Aufgaben den anspruchsvollsten dar, da er ein hohes Maß an Absprachen zum Vorgehen und zur inhaltlichen Gestaltung beinhaltet [15: 178]. Dies bedeutet jedoch nicht zwingend, dass ein Austausch dieser Art nur auf höheren Sprachkompetenzniveaus durchgeführt werden kann (ebenda). Vier der hier vorgestellten Austausch-Projekte wurden auf Niveau A2 und B1 nach dem *Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GER)* als tschechisch-deutsches Tandem durchgeführt, zwei auf B2-Niveau mit Englisch als Lingua franca.

Tab. 1: Übersicht über die Austauschprojekte

Thema	Sprachen
Erkundung und Vergleich von stadt- und studienbezogenen Themenfeldern, gemeinsame multimediale Präsentation	Deutsch & Tschechisch [B2 & B1]
Studierende erkunden (digitale) Formate der Selbstdarstellung für die Bewerbung und erstellen eine „Personal Branch“	Englisch [B2]
Studierende erstellen ein digitales Informations- und Unterstützungsangebot für Erstsemester am Central European Campus	Englisch [B2]
Studierende erstellen Umfragen zu den Themen Reise-, Verkehrs- und Einkaufsverhalten und werten diese auf einfache Weise aus	Deutsch & Tschechisch [B1 & A2+/B1]
Studierende analysieren je ein deutsches und tschechisches Lied, übertragen die Texte in die andere Sprache und interpretieren (singen) Ihre Produkte	Deutsch & Tschechisch [B2 & B1]
Studierende erkunden Unterschiede in Anforderungen an Bewerber und an die Selbstdarstellung auf dem Arbeitsmarkt	Englisch [B2]

Quelle: eigenes Werk

In jedem Austauschprojekt wurden mehrere Einzelthemen bearbeitet, die sich die Teilnehmenden entweder selbst suchten oder aus einem Set von Themen selbst auswählten. Auf dieser Basis wurden die Teilnehmenden in einzelne Arbeitsgruppen aufgeteilt, die in der Regel zu gleichen Teilen mit Studierenden der tschechischen und der deutschen Seite besetzt waren. Die Eröffnungsphase wurde durch eine gemeinsame Videokonferenz eingeleitet. Die Zusammenarbeit in der Gruppenarbeitsphase 1 war für alle Arbeitsgruppen weitgehend textbasiert und verlief vor allem asynchron. Während die Arbeit in ersten Phase vorrangig durch die Aufgabenstellungen der Lehrkräfte vorstrukturiert war, entschieden die Studierenden in Gruppenarbeitsphase 2 zunehmend selbst über die Strukturierung und Art der Kollaboration. Videokonferenzen in den Gruppen ermöglichten eine direkte synchrone Zusammenarbeit.

Die Unterstützungsleistung der Lehrkräfte wurde im Rahmen einer abschließenden Fragebogenerhebung unter den Studierenden evaluiert.

2.2 Datenerhebung

Die virtuellen Austauschprojekte fungierten als Pilotprojekte im binationalen Austausch der Sprachenzentren der beiden Universitäten. Die Pilotierung erstreckte sich über zwei Semester und wurde nach jedem Durchgang mittels Fragebogen durch die studentischen Teilnehmer:innen evaluiert. Die Evaluation begleitete die konzeptionelle Umsetzung und verfolgte das Ziel, die Möglichkeit der Integration der Projekte in das Curriculum zu bewerten

und Verbesserungspotential in den Bereichen Organisation, Aufgabendesign und Förderung der studentischen Kollaboration zu ermitteln.

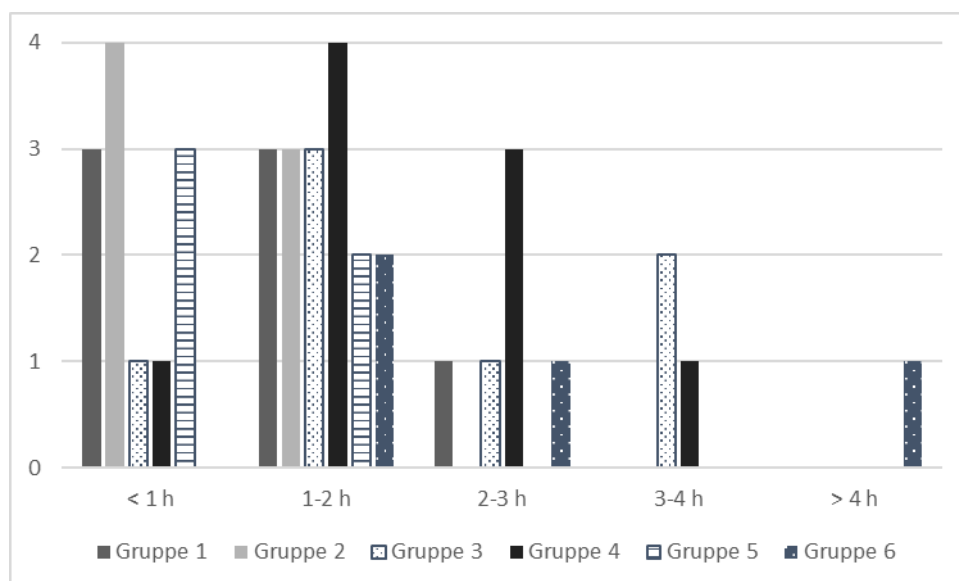
Im Kontext dieses Praxisberichts werden die Fragen ausgewertet, die in einem direkten Bezug zu den Handlungsfeldern der Lehrkraft im Sinne der *Teaching Presence* stehen. Die Ergebnisse stützen sich zum einen auf die quantitative Auswertung geschlossener Fragen zum Arbeitsaufwand und zum Aufgabendesign. Erfahrung mit der Kollaboration in internationalen Teams wurden dann in offenen Fragen erfasst. Mittels qualitativer Inhaltsanalyse dieser Antworten werden Problemfelder und positive Impulse induktiv abgeleitet. Diese werden im letzten Abschnitt, der Diskussion, in den Kontext von Forschungsergebnissen zur effektiven Intervention von Lehrkräften im Rahmen von Telekollaboration gesetzt, um Empfehlungen für die Betreuung von zweisprachigen Austauschprojekten abzuleiten.

2.3 Auswertung

An der Befragung nahmen insgesamt 41 Studierende beider Einrichtungen teil, 21 in Kohorte 1 (Wintersemester 21/22) und 20 in Kohorte 2 (Sommersemester 2022). Nur eine Person hatte zuvor bereits Erfahrung mit einem Virtual Exchange Projekt gemacht. Die Teilnahme war freiwillig, es waren Teilnehmende aus allen sechs VE-Projekten vertreten.

2.3.1 Rahmenbedingungen

Für das Projekt waren pro Woche durchschnittlich 1,5 bis 2 Stunden Arbeitsaufwand eingeplant. 70,8 % der Teilnehmer:innen gaben an, weniger als eine Stunde oder 1-2 Stunden pro Woche für das Projekt aufgewandt zu haben. 14,6 % verwandten im Schnitt 2-3 Stunden. 9,7 % mit benötigten mit mehr als 3 Stunden deutlich mehr Zeit. Abbildung 1 (Fig. 1) zeigt den Zeitaufwand der Teilnehmenden aufgeschlüsselt nach Austauschprojekten (hier Gruppen). Es wird deutlich, dass der Aufwand variiert, was mit den unterschiedlichen Anforderungen der Aufgabenstellung der Gruppen zusammenhängen kann. Auffällig ist eine erhöhte Varianz der Angaben von einzelnen Teilnehmer:innen innerhalb der Gruppe 3 und 4, weniger ausgeprägt auch bei Gruppe 1 und 6. Sie deutet darauf hin, dass nicht alle gleichmäßig an der Arbeit beteiligt waren. Dennoch bewerteten insgesamt 87,8 % der Studierenden, dass sie die Aufgaben in der vorgegebenen Zeit gut bewältigen konnten.

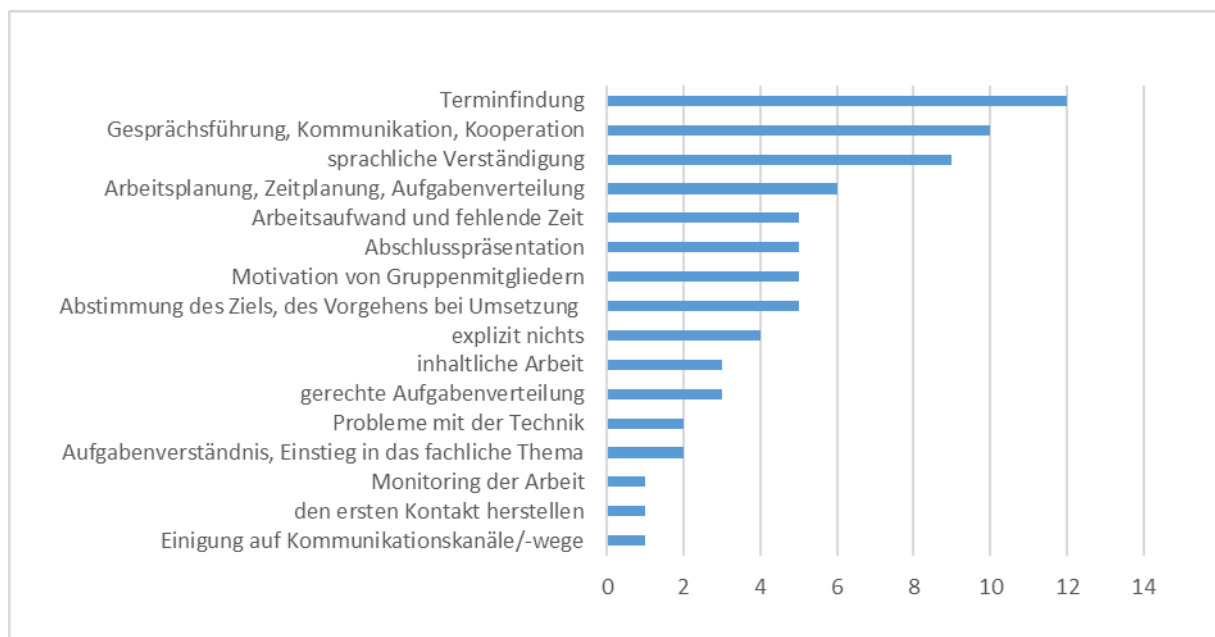
Quelle: eigenes Werk

Fig. 1: Zeitaufwand der Teilnehmenden nach Austauschprojekten (Gruppe 1 – 6)

92 % der Befragten haben ihr VE-Projekt erfolgreich abgeschlossen. Je zwei Teilnehmer:innen haben ihre Aufgabe nicht bzw. nur teilweise gelöst. Neben fehlender Zeit wurde als Grund angeführt, dass die Aufgabenstellung und der Sinn dahinter nicht verstanden wurden. Die betroffenen Personen gaben zudem bei der Frage „Ich fühlte mich gut über die Ziele des VE-Projektes informiert“ an, dass sie nicht oder nur teilweise zustimmen. Im Vergleich stimmten 71 % der Teilnehmer:innen dieser Aussage zu bzw. voll und ganz zu und insgesamt 10% nur teilweise. Hier zeigt sich ein deutlicher Zusammenhang zwischen ausreichender Explikation von Ziel- und Aufgabenstellung und erfolgreicher Umsetzung durch einzelne Teilnehmer:innen.

2.3.2 Werkzeuge und Plattformen

Erfragt wurde, welches die Hauptkommunikationskanäle in der Gruppe⁵ waren und warum sie gewählt wurden. Für synchrone Besprechungen wurden die von den Lehrkräften bzw. der Institution bereitgestellten Videokonferenzwerkzeuge (Zoom, Google meets) bevorzugt. Nur in einem Fall wählten die Studierenden eine andere Plattform (Jitsi). Für organisatorische und Terminabsprachen nutzten die Studierenden ihnen gut bekannte Apps und Plattformen wie WhatsApp, Discord, Facebook Messenger, aber auch E-Mail. Aus den Begründungen geht hervor, dass die Auswahl nicht in allen Gruppen einfach war, da z. B. nicht alle Team-Mitglieder über soziale Netzwerke oder WhatsApp erreichbar waren. Für die gemeinsame asynchrone Bearbeitung der Aufgaben wählten die Gruppen die Plattformen Google Docs und Moodle. Diese kannten sie aus dem Unterricht bzw. sie wurden von den Lehrkräften vorgeschlagen.

Quelle: eigenes Werk

Fig. 2: Herausforderungen der Gruppenarbeit und Häufigkeit ihrer Nennung durch Studierende

2.3.3 Herausforderungen der Kollaboration in internationalen Teams

Die Studierenden wurden in zwei offenen Fragen explizit nach Herausforderungen, die Ihnen im Austausch-Projekt begegnet sind, befragt: einmal konkret nach den als herausfordernd

⁵ Gruppe bezieht sich hier auf die Lerngemeinschaften bzw. Arbeitsgruppen, die innerhalb eines Austausch-Projektes gebildet wurden. Sie umfassten in der Regel 3-4 Teilnehmer:innen.

empfundenen Aspekten der Kollaboration in der Gruppe, einmal allgemein im Rahmen der abschließenden Bewertung des Austausches. Die Antworten ließen sich nach Inhaltsanalyse in 16 Kategorien zusammenfassen. Mehrfachnennungen durch dieselben Personen wurden nicht berücksichtigt. Abbildung 2 (Fig. 2) zeigt die durch die Studierenden benannten Herausforderungen der Gruppenarbeit geordnet nach der Häufigkeit ihrer Nennung.

Das nach der Häufigkeit der Nennung (12) größte Problem stellt das Planen gemeinsamer Treffen dar. In diesem rein organisatorischen Kontext sind auch das Finden geeigneter Kommunikationsmittel und die Probleme mit der Technik zu sehen, die aber nur in jeweils einer Gruppe auftraten.

Sieben der insgesamt 16 Problembereiche lassen sich dem Komplex der Kooperation oder Kollaboration im Sinne des gemeinsamen zielgerichteten bzw. lösungsorientierten Handelns auf ein gemeinsames Produkt hin zuordnen. Mit insgesamt 42 % aller Nennungen ist dieser Bereich recht gewichtig. Die einzelnen Kategorien lassen sich nicht immer trennscharf beschreiben, zumal die Studierenden zum Teil nur sehr grob von Herausforderungen mit der „Kommunikation“ oder „Kooperation“ sprechen. Das lässt darauf schließen, dass nicht bei allen Teilnehmenden ein detaillierteres Verständnis jener Faktoren und Fertigkeiten vorhanden ist, die für das Gelingen der Gruppenarbeit relevant sind. Es werden aber auch konkrete Aspekte wie die Planung und Strukturierung der Projektaufgabe und die entsprechende Aufgabenverteilung genannt. Vor allem das Finden einer gemeinsamen Vorstellung vom Ziel und davon, wie die Projektaufgabe umgesetzt werden soll, wird als schwierig wahrgenommen.

Probleme mit der Motivation von Gruppenmitgliedern und die damit eng zusammenhängende gerechte Verteilung der Arbeitslast sind unmittelbar mit der Kollaboration verbunden, hängen aber auch von externen und organisatorischen Faktoren ab. (So konnten deutsche Teilnehmer:innen ihre Leistung im Rahmen des Projektes nicht in gleichem Maße anrechnen lassen wie Teilnehmer:innen auf der tschechischen Seite.) Sie weisen aber auch auf soziale Aspekte der Zusammenarbeit (*social presence*) hin.

Rein inhaltsbezogene Herausforderungen, die sich auf die Auseinandersetzung mit dem Thema beziehen, finden vergleichsweise selten Erwähnung (13 % aller Nennungen). In zwei Projekten wurde von insgesamt fünf Personen die Abschlusspräsentation des Ergebnisses als besonders anspruchsvoll wahrgenommen. Die Auseinandersetzung mit Inhalten und der Einstieg ins Thema wurden insgesamt fünf Mal erwähnt.

Abschließend soll auf Schwierigkeiten mit der sprachlichen Verständigung eingegangen werden. Diese wurden gleich zehnmal erwähnt, jedoch nur von Teilnehmer:innen der zweisprachig durchgeführten Projekte, nicht in den Gruppen, in denen Englisch die *lingua franca* war. Die Herausforderung der sprachlichen Verständigung wurden allgemein auf beiden Seiten formuliert, konkret wurden die unterschiedlichen sprachlichen Kompetenzniveaus auf deutscher und tschechische Seite benannt und die Schwierigkeit, sich spontan im Gespräch zu äußern. Ein:e Teilnehmer:in machte explizit auf mediatorische Schwierigkeiten aufmerksam: „sich gegenseitig zu verstehen (in jeder der beiden Sprachen hat eine Hälfte der Gruppe Schwierigkeiten); die Gesprächsleitung zu übernehmen“ (TN-ID 1).

Es soll nicht unerwähnt bleiben, dass 11 Befragte keine Herausforderungen erwähnten, darunter vier, die explizit angaben, auf keinerlei Schwierigkeiten gestoßen zu sein.

2.3.4 Positive Lernerfahrungen und Verbesserungsvorschläge

In der abschließenden Bewertung wurden die Studierenden gebeten einzuschätzen, was Sie aus dem Projekt mitgenommen haben. Die Inhaltsanalyse der studentischen „Takeaways“ spiegelt wider, dass der virtuelle Austausch generell als eine positive Erfahrung gewertet wird, auch auf der Ebene der interkulturellen und interpersonellen Erfahrungen. Mehrfach wird erwähnt, dass die Erfahrungen des deutsch-tschechischen Austausches, das Knüpfen von Kontakten mit Studierenden aus dem Nachbarland als eine persönliche Bereicherung empfunden werden (10 Nennungen). Auch ein Zugewinn an Kenntnissen zum behandelten Thema spielt eine Rolle (5 Erwähnungen).

Es wird zudem deutlich, dass die im vorangegangenen Abschnitt identifizierten Herausforderungen auch als Lernanlass gesehen werden, insbesondere im Bereich der Kollaboration und Interaktion in der Lerngemeinschaft (10 Nennungen). Die Erkenntnisse betreffen Steuerungsprozesse in der Gruppe wie auch das selbstgesteuerte Lernen und Arbeiten:

- “communication within the group is important; in case other team members miss deadlines and aren’t that motivated accomplishing the task gets complicated” (TN-ID 34)
- „Gruppenorganisation und Treffen sind wichtig, genauso wie klare Absprachen“ (TN-ID 31)
- „time management since i [sic!] had to manage this project with other personal tasks, school, work and other project” (TN-ID 41)
- “To read the instructions and tasks more carefully and to not delay the tasks.” (TN-ID 16)

Tab. 2: Was befördert den Lernprozess aus studentischer Sicht

	Design and Organization	Facilitating Discourse	Direct Instruction
Verbesserungsvorschläge	– Auftakttreffen zu Beginn – mehr Zeit und Gelegenheit für direkten Austausch – mehr Offline-Treffen – Anwesenheit beider Kursleiterinnen – zeitigere Information über das Projekt	– gelenkte Kommunikation zwischen den Studierenden aus beiden Ländern – Unterstützung bei der Organisation der Treffen – mehr Zeit zur Gruppenfindung	– mehr Klarheit über die Zielsetzung – Sicherstellen der gleichmäßigen Nutzung beider Sprachen
Positiva	– das Projekt war gut gestaltet – keine Zusatzbelastung – gute Themenwahl – lockere Zusammenarbeit u. Organisation durch Lehrende – die vielfältigen Methoden und Tools wirkten beteiligend und lernfördernd	– gute Zusammenarbeit von deutschen und tschechischen Studierenden – sehr gute Unterstützung durch die Lehrer – Förderung der Selbstständigkeit	– die finale Präsentation war herausfordernd, aber auch der beste Teil

Quelle: eigenes Werk

In den Austausch-Projekten, die zweisprachig verliefen, spielt zusätzlich der Zugewinn an produktiven kommunikativen Fertigkeiten, an kommunikativen Strategien und auch die Erweiterung des Wortschatzes eine wichtige Rolle (insges. 11 Nennungen). Dabei reflektierten die Studierenden nicht nur einzelsprachliche Kompetenzen, sondern auch plurilinguale Erfahrungen, wie folgende Zitate zeigen:

- „Es ist wichtig einfach drauf los zu reden. Meistens verstehen uns die Gegenüber und es wäre viel schlimmer nichts zu sagen.“ (TN-ID 15)

- „Práce ve skupině, kde se mluví s [sic!] více jazyky.“ (Arbeit in einer Gruppe, in der mehrere Sprachen gesprochen werden). (TN-ID 18)
- „dass beide Sprachen sehr unterschiedlich in Satzbau, Rhythmus etc. sind.“ (TN-ID 29)

Schließlich schätzten die Befragten ein, was sie insgesamt positiv bewerten und welche Verbesserungsvorschläge sie haben. Die genannten Maßnahmen werden unter der Fragestellung, was befördert den Lernprozess aus studentischer Sicht, analysiert und kategorisiert. Tabelle 2 zeigt überblicksmäßig ihre Zuordnung zu den Einflussphären der Lehrkraft nach dem Modell der *Teaching Presence*.

3 Diskussion

Nachdem im vorangegangenen Abschnitt dargestellt wurde, was aus Studierendensicht den Lernprozess in der Gemeinschaft behindert und befördert hat und welche Rolle sprachliche Schwierigkeiten spielen, soll in der Diskussion der Ergebnisse vor allem erörtert werden, durch welche instruktiven und organisatorischen Interventionen die Lehrkraft die lernenden Gemeinschaften effektiv unterstützen kann.

3.1 Die Lehrkraft als Gestalter:in und Ermöglicher:in des selbstregulierten Lernprozesses

Ein großer Teil der von den Studierenden benannten Herausforderungen fällt in den Bereich der Organisation des selbstgesteuerten Lernens: der Definition bzw. Findung des Zieles der gemeinsamen Arbeit und der Strukturierung der Aufgaben. Diese Hürden treten vor allem in der Anfangsphase der Gruppenarbeit auf und kreuzen sich hier mit eher organisatorischen Problemen, wie gemeinsame Besprechungstermine zu finden, sich auf ein Kommunikationstool zu einigen, Aufgaben in der Gruppe gerecht zu verteilen. Diese Phase stellt die Studierenden vor recht viele parallele Herausforderungen und ist gleichzeitig kritisch für den Erfolg der weiteren Zusammenarbeit. Sie wirkt sich unmittelbar auf die Motivation einzelner und nachfolgend auf die Verteilung der Arbeitslast aus. Hier können sich Studierende schnell überfordert fühlen, einige lösen ungleiche Beteiligung mit erhöhtem Eigeneinsatz. Erschwerend kann wirken, wenn die Aufgabenstellung nicht ausreichend klar ist.

Lehrkräfte werden hier besonders benötigt, um die Teilnehmer:innen bei der Organisation der Gruppenarbeit zu unterstützen, aber gleichzeitig auch dazu, den Prozess des selbstgesteuerten Lernens anzustoßen, und den Diskurs, das gegenseitige Verstehen und die persönliche Sinnzuweisung zu befördern (*Facilitating Discourse*).

In ihrer Rolle als Ausgestalter des Lernprozesses und der Rahmenbedingungen (*Design and Organization*) müssen sie in dieser Phase vor allem darauf achten, dass die Aufgabenstellung ausreichend explizit ist bzw. dass alle Teilnehmer:innen Gelegenheit haben, diese für sich zu klären. Auch initiale Aufgaben, die primär der Beförderung der Gemeinschaft und des Kennenlernens oder dem Abbau von Anspannung bei intensiven Absprachen dienen, wirken sich nachweislich positiv auf die *social presence* der Teilnehmenden, also die Teilhabe an der Gemeinschaft, und damit auf ein lernförderliches Milieu aus [9]. Kurek und Müller-Hartmann zeigen zudem auf, dass bei der Vermittlung und Explikation der Aufgabe auch dem Zusammenwirken beider Kursleiter:innen eine wesentlich Rolle zukommt [9: 68].

Auch Shea et al. [17] bestätigen, dass sowohl eine effektive Gestaltung der Lehr-Lern-Szenarien und der Organisation (*Design and Organization*) als auch eine gezielte Unterstützung des Diskurses in den Teams (*Facilitation of Discourse*) ganz allgemein zu einer Intensivierung der Lerngemeinschaft führen, in der alle ein gemeinsames Verständnis der Lernziele haben, sich gegenseitig unterstützen und vertrauen [17: 184]. In ihrer Studie, die

vor allem den Einfluss der *Teaching Presence* auf die studentische Wahrnehmung der Verbundenheit in der *CoI* und den erfolgreichen Lernprozess untersucht, zeigen Shea et al. [17] jedoch auch, dass es gerade Maßnahmen zur Beförderung des konstruktiven Diskurses in der Gruppe (*Facilitating Discourse*) sind, die zur gleichberechtigten Teilhabe an den Lernprozessen in der Gruppe beitragen. Sie zeigen auf: “a strong and active presence on the part of the instructor—one in which she or he actively guides and orchestrates the discourse—is related both to students' sense of connectedness and learning” [17: 185].

Es ist auch über die Anfangsphase hinaus wichtig, die Gruppen bei der Steuerung der Arbeit und des Lernprozesses, wie Absprachen zu Teilzielen und Arbeitsschritten, nicht allein zu lassen, was die mehrfache Erwähnung von Herausforderungen bei der Gesprächsführung, Kooperation und Kommunikation in der Gruppe zeigt. Untersuchungen von Pool et al. [16] zur Entwicklung der *Learning Presence* in *Communities of Inquiry* zeigen: „... that a lack of self-regulation skills, such as time-management, coordination, and management of tasks, influenced the learning presence and required a stronger teaching presence. We concluded that self-regulation skills are supportive of effective learning in a blended learning environment.” [16: 153]. Studierende in den hier untersuchten Austauschprojekten haben sich häufigere Treffen gewünscht. Sie schätzten die moderierende Anwesenheit der Lehrkraft, gleichzeitig aber auch die Selbstständigkeit. Die besondere Herausforderung für Betreuer von forschenden Lerngemeinschaften (*CoI*) besteht nun darin, dass diese (bzw. die Lehrkräfte) ihre Unterstützungsleistung nach und nach auf die Lernenden übertragen [3: 128]. Den Lehrenden „obliegen [dennoch] kontinuierlich die Strukturierung, Gestaltung und Beurteilung der Lernerfahrungen“ [3: 129].

Eine Möglichkeit, die Selbstständigkeit bei der Koordination der Gruppenaufgaben zu verbessern, ist z. B. die Wahl von studentischen Gruppenkoordinator:innen, was in einem der Austauschprojekte gute Ergebnisse zeitigte. Zielstellung sollte es insgesamt sein, dass Studierende nach und nach Planungs- und Kontrollaufgaben und mithin die Verantwortung für ihren Lernprozess übernehmen. Konkrete Indikatoren für selbstreguliertes Lernen in *CoIs* sind dabei nach Shea und Bidjerano [18]:

- vorausschauendes Planen: Aufgaben koordinieren und delegieren
- Monitoring-Aufgaben: Verständnis innerhalb der Arbeitsgruppe und Stand der Arbeit und der Ergebnisse überprüfen
- Nutzung von Strategien: Hilfe und Unterstützung proaktiv suchen, anbieten und leisten

3.2 Die Lehrkraft als Mentor:in

Die Frage ist, inwiefern vor allem diese Fähigkeiten bereits vor dem Austausch thematisiert werden können und sollten. O'Dowd und Sauro [14] geben ganz allgemein mit Blick auf die Kompetenzentwicklung in internationalen virtuellen Austauschprojekten zu bedenken, dass allein das Zusammenführen zweier Kurse für einen Online-Austausch und die aktive Beteiligung der Studierenden noch keine Garantie für erfolgreiche Entwicklung interkultureller und digitaler Kompetenz darstellt. Sie plädieren dafür:

„[...] that in order for virtual exchange to be a more effective educational tool, greater attention must be paid to how teachers can actively integrate the exchanges into their classes and mentor their students as they negotiate the linguistic, cultural, and digital hurdles of online intercultural collaboration.” [14: 147]

Eine der von ihnen vorgeschlagenen Mentoring-Strategien ist die aktive Auseinandersetzung mit Online-Interaktionsstrategien im Vorfeld des Austausches. Einen Schwerpunkt bildet hier

die Bewusstmachung von Sprach- und Interaktionsstrategien. Ihre Studie zeigt, dass Strategien wie die persönliche Ansprache, Nutzung von Emoticons und der Austausch persönlicher Informationen wesentlich zur Entwicklung einer lern- und gemeinschaftsfördernden *social presence* beitragen [14: 160].

So möglich, sollte die Lehrkraft auch bereits bei der Gestaltung der Aufgaben an Möglichkeiten und Raum zur Reflexion über den angemessenen und richtigen Gebrauch sprachlicher Formen denken [11]. Denn damit ein virtueller Austausch positive Effekte auf die sprachliche Entwicklung der Lernenden hat, kommt es wesentlich darauf an, dass die Aufgaben Raum und Anlass für das Fokussieren sprachlicher Formen geben und der Austausch selbst mit Phasen für Reflexion und Arbeit an sprachlichen Strukturen kombiniert ist [11: 64].

3.3 Besonderheiten von Tandem-Austauschprojekten

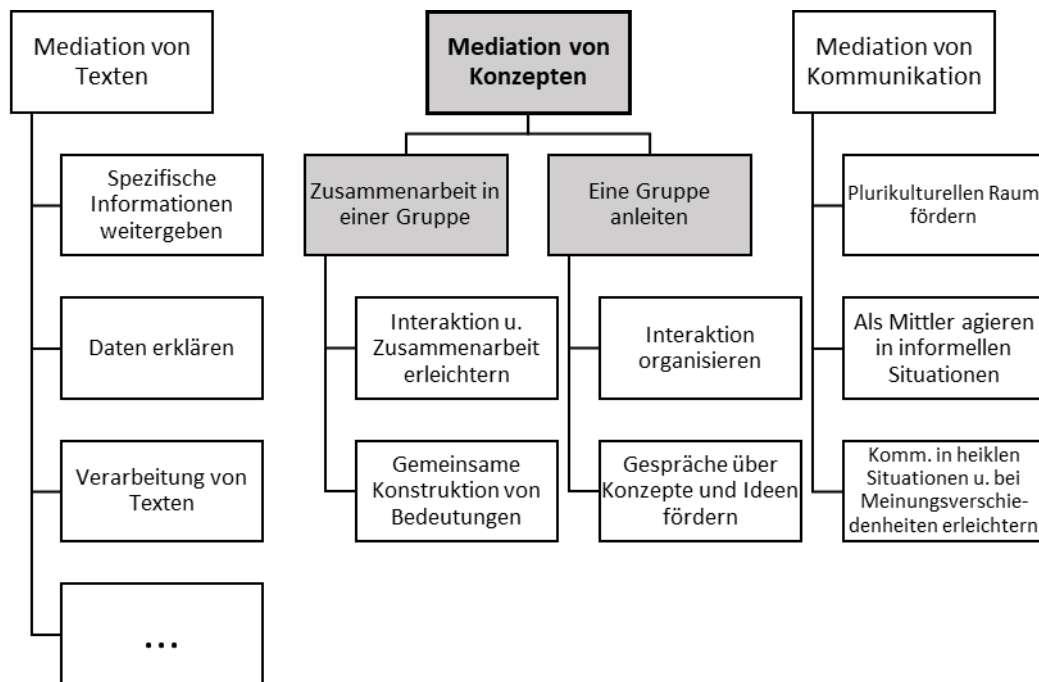
Die sprachliche Verständigung spielt für zweisprachig und auf unterschiedlichen Kompetenzniveaus durchgeführte Projekte, wie in dieser Situation des Austausches zwischen Deutschkursen (B1 und B2) und Tschechischkursen (A2 und B1), eine wesentliche Rolle, wie nicht zuletzt die Anmerkungen der Studierenden deutlich machen. Im Kontext von (virtuell) lernenden Gemeinschaften ist Sprache nicht nur Mittel des Informationsaustausches, sondern auch Gegenstand des Lernprozesses und insbesondere Vehikel zur Aushandlung und Bestimmung von Zielen, Vorstellungen und Konzepten.

Die Anforderungen an Sprachlernende sind mithin in diesem Zusammenhang sehr hoch und es stellt sich die Frage, inwiefern gemeinsame Aufgaben in einem Austauschprojekt auch von Lernenden auf A2 und B1-Niveau bewältigt werden können bzw. ob sich die Anforderungen für diese Niveaus beschreiben lassen und welche besondere Unterstützungs- und Vorbereitungsleistung hier notwendig wird.

Mit dem *Begleitband zum Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen* [2] wurden die Skalen für kommunikative Aktivitäten und Strategien um die Dimension der **Mediation** erweitert, die für die aufgabenorientierte Zusammenarbeit in Teams eine besondere Rolle spielt, da sie sprachliche Kompetenzen in den Kontext von Kollaboration, Organisation von Kommunikation und Aushandeln von Konzepten setzt. Kursplaner:innen und Lehrkräften stehen neben Deskriptoren für die Mediation von Texten auch Skalen zur *Mediation von Konzepten* und *Mediation von Kommunikation* zur Verfügung. Sie sind in Abbildung 3 (Fig. 3) dargestellt. Im Bereich der *Mediation von Konzepten* werden die beschriebenen Aktivitäten danach unterteilt, ob sie im Kontext kooperativer Arbeit stattfinden oder Teil der Aufgaben eines Moderators / einer Moderatorin sind, der /die Kommunikationshandlungen der Gruppe organisiert.

Es würde den Rahmen dieses Praxisberichts sprengen, im Detail auf die Anforderungsbeschreibung der einzelnen Mediationsskalen einzugehen. Es soll jedoch hervorgehoben werden, dass sie Lehrkräften einen Überblick geben können, welche Interventionsmöglichkeiten auf einem bestimmten Kompetenzniveau erwartbar und welche sprachlichen Mittel sinnvoll anwendbar sind. So liegt im Bereich *Interaktion und Zusammenarbeit in einer Gruppe erleichtern* der Schwerpunkt der erwartbaren Leistungen auf B1/B1+-Niveau darauf, gezielt Fragen zu stellen und andere einzuladen, sich am Gespräch zu beteiligen [2: 130]. Entsprechende Implikationen für das Beherrschen von Redemitteln sind: andere auffordern, ihre Ansichten beizutragen, Vorschläge unterbreiten, Zustimmung erfragen, eine alternative Vorgehensweise vorschlagen und andere bitten, ihr Fachwissen beizusteuern [2: 132]. Die Formulierung der Einschränkung bleibt in den Deskriptoren recht allgemein. Sie findet z. B. für das Niveau B1/B1+ Ausdruck in

Formulierungen wie „in einfachen Begriffen“ „mit unkomplizierten Fragen und Antworten“ (ebenda).

Quelle: Mediationsaktivitäten und -strategien [2: 112; Hervorhebungen KS]

Fig. 3: Mediationsaktivitäten nach dem GER

Als Vorbedingung für das gemeinsame Entwickeln, für die Mediation von Konzepten setzt der GER die vorherige Beziehungsarbeit [2: 129]. Er definiert sogar eine „ausgeprägte emotionale Intelligenz beziehungsweise die Bereitschaft diese zu entwickeln“ als Voraussetzung für die Beteiligung an Mediation überhaupt [2: 113]. Hier zeigt sich, wie eng auch im GER sprachliche Aktivitäten mit sozial-emotionalen Faktoren verknüpft sind. Gleichzeitig liegt hierin auch ein Schwachpunkt der Mediationsskalen, da diese die emotionale Intelligenz nicht durchgängig und konsistent abbilden [10: 89].

Die Mediationsskalen des GER können aber auch aufgrund ihrer Struktur Orientierung bieten und helfen sich bewusst zu machen, worin die Beschränkungen im Sprachgebrauch bei einer handlungsorientierten Kommunikation in einer lernenden Gemeinschaft, einer *Online-Community of Inquiry*, bestehen.

Dies kann nicht nur für die Lehrkraft von Bedeutung sein, sondern auch für die Teilnehmer:innen von Tandem-Austausch-Projekten. Wie der Literaturüberblick von Lewis und O'Dowd [11] zeigt, legt eine große Zahl an Studien zu Effekten des Lehrformats VE auf die sprachliche Kompetenzentwicklung nahe, dass Lernende durch das Feedback ihrer *Peers* stärker (als nur durch das Feedback der Lehrkraft) dazu angehalten werden, auf sprachliche Formen, deren Korrektheit und vor allem Angemessenheit zu achten [11: 54]. Konsens ist dabei, dass die Gelegenheit zu einem „Focus on Form“, das Aushandeln von Bedeutungen und Konzepten und korrekatives Feedback nicht automatisch entstehen, sondern durch geeignete Aufgabengestaltung und durch gezieltes Training der Lernenden, die als Tutor:innen für ihre Partner fungieren, unterstützt werden muss (ebenda).

Zusammenfassung

Die Evaluation der Austauschprojekte, die als Pilotprojekte im Rahmen einer deutsch-tschechischen Kooperation durchgeführt wurden, sollte im Kontext dieses Praxisberichts

aufzeigen, was aus Sicht der Studierenden den Lernprozess in der Gemeinschaft behindert und was hat ihn befördert hat und welche didaktischen Einflussbereiche demnach in diesem Kontext als besonders relevant für die Gestaltung und Unterstützung von lernenden Gemeinschaften im Sinne der CoIs zu bewerten sind.

Es hat sich gezeigt, dass vor allem in der Anfangsphase der Gruppenarbeit ein großer Bedarf an Unterstützungsleistungen besteht, der sich den Bereichen der Orchestrierung der Lernprozesse und Diskurse in der Gruppe (*Facilitating Discourse*) und der Gestaltung und Organisation des Austausches (*Design and Organization*) zuordnen lässt. Hier sind Impulse während und auch konkrete Maßnahmen im Vorfeld des Austausches angezeigt, um den Prozess des selbstgesteuerten Lernens anzustoßen und die Gruppe für die Bedeutung der Kommunikation um die Aufgabenstellung und gemeinsame Zielfindung zu sensibilisieren. Hierbei muss vor allem auf eine ausreichende klare Darstellung der Idee und Aufgabe des Austauschprojektes geachtet und gegebenenfalls die Aufgabenstellung nachjustiert werden. Eine engmaschige Betreuung und Beobachtung der Gruppenarbeit in dieser Phase kann auch helfen, rechtzeitig Motivationsprobleme aufzudecken und zu thematisieren und durch einfache gemeinschaftsfördernde Aufgaben ein gutes soziales Lernklima zu schaffen und damit die gleichberechtigte Teilhabe aller an den Lernprozessen in der Gruppe sicherzustellen. Wichtig ist in diesem Zusammenhang auch, die Gruppe dabei zu begleiten, dass sie koordinative, aber auch Planungs- und Kontrollaufgaben nach und nach selbst übernimmt, etwa durch die Wahl von studentischen Gruppenkoordinator:innen.

Im Folgenden soll knapp und beispielhaft dargestellt werden, welche konkreten Empfehlungen sich für die genannten Einflussbereiche ableiten lassen.

Design and Organization: Aufgabenstellung explizieren und organisatorisch unterstützen

- Feste Meeting-Zeiten nehmen den Gruppen Planungslast ab. Bewährt haben sich drei synchrone Meetings mit allen Teilnehmer:innen eines Austauschprojektes und das Festlegen von festen Zeiträume für individuelle Gruppen-Meetings.
- Sinnvoll ist das Bereitstellen einer für alle gleichermaßen gut zugänglichen Plattform, wie z. B. Moodle oder Google Drive.
- Die Gesamtaufgabe, aber auch die Teilschritte müssen klar kommuniziert werden. Bewährt haben sich Wochenpläne, die mit dem jeweiligen Wochenziel auf der Plattform bereitgestellt werden.
- Gruppen sollten dazu angehalten werden, sich bereits in der ersten synchronen Gruppensitzung auf einen gemeinsamen Kommunikationskanal für Absprachen zu einigen und Termine für die synchronen Treffen festzulegen.
- Der planerische Anschluss der individuellen Gruppensitzungen an die reguläre Unterrichtszeit bzw. die Sitzungen der Gesamtgruppe hat sich bewährt, um den Übergang zu den selbstregulierten Gruppenarbeitsphasen zu erleichtern.

Facilitating Discourse: Selbstregulierungskompetenz fördern, Selbstvertrauen stärken

- Die kommunikativen aber auch organisatorischen Anforderungen an die Gruppenarbeit werden idealerweise bereits vor dem Austausch, spätestens in der ersten Gruppensitzung thematisiert.
- Es sollte angeregt werden, dass es pro Gruppe eine:n Koordinator:in und eine:n Moderator:in gibt. Dabei sollten diese Rollen möglichst auf beide Seiten verteilt sein.
- Die Aufgabenstellung sollte Raum lassen, um eigene Umsetzungsvarianten zuzulassen.

- Studierende sind nicht zwingend mit digitalen Werkzeugen für die gemeinsame Arbeit in den Gruppenarbeitsphasen vertraut und sollten in der Kennenlernphase Gelegenheit bekommen, diese auszuprobieren. Bewährt haben sich z. B.: Padlet, Jamboard, Zoom, Google Meet, Wonder.me.

Ein weiterer großer Aufgabenbereich ist die **sprachliche Betreuung und Vorbereitung** des Austausches, die idealerweise bereits im Vorfeld in den Unterricht eingebunden wird. Neben dem gezielten Training von Sprach- und Interaktionsstrategien können Lehrkräfte Studierende mit den Mediationsskalen des GER vertraut machen, um sie für die Anforderungen zu sensibilisieren und dem Niveau angemessene sprachliche Strukturen und um Ausdrucksmittel zu trainieren, die für das Aushandeln von Ideen und Abwägen von Vorschlägen benötigt werden. Denn auch im Bereich der Sprachkompetenzentwicklung können Aufgaben rund um die Steuerung der Kommunikation, um Feedback und Besprechen sprachlicher Fragen sukzessive auf die Studierenden als Peer-Tutor:innen übertragen werden.

Diese Empfehlungen stellen natürlich nur einen Ausschnitt dar, der insbesondere die Situation und Erfahrungen mit Austauschprojekten in binationalen deutsch-tschechischen Austauschprojekten widerspiegelt. Im Rahmen von Projekten wie *EVALUATE* oder der *Stevensinitiative* sind Handreichungen mit umfangreichen Durchführungshinweisen und Beispielen entstanden, die eine sehr fundierte Vorbereitung auf einen virtuellen Austausch ermöglichen: [12] und [8].

Auch wenn in diesem Artikel hauptsächlich auf Herausforderungen und Problemstellungen eingegangen wurde, so soll abschließend bekräftigt werden, dass der virtuelle Austausch im Rahmen der einjährigen deutsch-tschechischen Kooperation von den Studierenden wie auch den Lehrkräften fast ausschließlich als positive Erfahrung bewertet wurde, die Kompetenzgewinn nicht nur sprachlich und inhaltlich, sondern auch auf der Ebene der Reflexion interkultureller Erfahrung in bi- und multinationalen Teams gezeitigt hat. Es hat sich gezeigt, dass er mit einer stärkeren Unterstützungs- und Mentoringleistung durch die Lehrkräfte als Instrument auch auf niedrigeren Kompetenzniveaus einsetzbar ist.

Danksagung

Das hier untersuchte Projekt wurde mit finanzieller Unterstützung der Europäischen Union, Fonds für Regionalentwicklung, Programm SN-CZ umgesetzt.

Literatur

- [1] ANDERSON, T.; ROURKE, L.; GARRISON, D. R.; ARCHER, W.: Assessing Teaching Presence in a Computer Conferencing Context. *Journal of Asynchronous Learning Networks (JALN)*. 2001, Vol. 5, Issue 2. DOI: [10.24059/olj.v5i2.1875](https://doi.org/10.24059/olj.v5i2.1875)
- [2] COUNCIL OF EUROPE: *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lehren, lernen, beurteilen. Begleitband*. Ernst Klett, Stuttgart, 2020. ISBN 9783126769990; 3126769993, 3468494696, 9783468494697, 9783126065207.
- [3] CZERWIONKA, T.; de WITT, C.: Betreuung von Online-Communities of Inquiry. In: Arnold, R.; Lermen, M. (eds.), *eLearning-Didaktik*. 2006, Vol. 48, pp. 117–131.
- [4] DOOLY, M. A.: Telecollaboration. In: Chapelle, C. A.; Sauro, S. (eds.), *The handbook of technology in second language teaching and learning*. Hoboken, New Jersey, USA, 2017, pp. 169–183.
- [5] GARRISON, D. R.; ANDERSON, T.; ARCHER, W.: Critical Inquiry in a Text-Based Environment: Computer Conferencing in Higher Education. *The Internet and Higher Education*. 1999, Vol. 2, Issue 2–3, pp. 87–105. DOI: [10.1016/S1096-7516\(00\)00016-6](https://doi.org/10.1016/S1096-7516(00)00016-6)

- [6] GARRISON, D. R.: Online collaboration principles. *Journal of Asynchronous Learning Networks (JALN)*. 2006, Vol. 10, Issue 1, pp. 25–34. DOI: [10.24059/olj.v10i1.1768](https://doi.org/10.24059/olj.v10i1.1768)
- [7] GARRISON, D. R.: *E-Learning in the 21st Century: A Framework for Research and Practice*, 2nd ed. 2011. DOI: [10.4324/9780203838761](https://doi.org/10.4324/9780203838761)
- [8] GUTIÉRREZ, B. F.; GLIMÄNG, M. R.; O'DOWD, R.; SAURO, S.: *Mentoring Handbook for Virtual Exchange Teachers*. Stevens Initiative, 2021. [accessed 2022-08-02]. Available from WWW: <https://www.stevensinitiative.org/resource/mentoring-handbook-for-virtual-exchange-teachers>
- [9] KUREK, M.; MÜLLER-HARTMANN, A.: The formative role of teaching presence in blended Virtual Exchange. *Language Learning & Technology*. 2019, Vol. 23, Issue 3, pp. 52–73. DOI: [10.125/44696](https://doi.org/10.125/44696)
- [10] LEUNG, C.: Action-oriented Plurilingual Mediation: A Search for Fluid Foundations. In: Little, D.; Figueras, N. (eds.), *Reflecting on the Common European Framework of Reference for Languages and its Companion Volume*. 2022, pp. 78–92. ISBN 9781800410206. DOI: [10.21832/9781800410206-011](https://doi.org/10.21832/9781800410206-011)
- [11] LEWIS, T.; O'DOWD, R.: Online Intercultural Exchange and Foreign Language Learning: a Systematic Review. In O'Dowd, R.; Lewis, T. (eds.), *Online intercultural exchange: Policy, pedagogy, practice*. 2016, pp. 21–66. ISBN 9780367024291.
- [12] MÜLLER-HARTMANN, A.; O'DOWD, R. et al.: *A Training Manual on Telecollaboration for Teacher trainers*. [online]. 2017. [accessed 2022-07-20]. Available from WWW: https://www.unicollaboration.org/wp-content/uploads/2020/08/Training-Manual_Final_EVALUATE.pdf
- [13] NISSEN, E.; KUREK, M.: *The Impact of Virtual Exchange on Teachers' Pedagogical Competences and Pedagogical Approach in Higher Education*. EVOLVE Project Report. [online]. 2020. [accessed 2021-12-12]. Available from WWW: https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/151948472/EVOLVE_project_report_teacher_pedagogical_competences_Final_version_201223.pdf
- [14] O'DOWD, R.; SAURO, S.; SPECTOR-COHEN, E.: The Role of Pedagogical Mentoring in Virtual Exchange. *TESOL Quarterly*. 2019, Vol. 54, Issue 1, pp. 146–172. DOI: [10.1002/tesq.543](https://doi.org/10.1002/tesq.543)
- [15] O'DOWD, R.; WAIRE, P.: Critical issues in telecollaborative task design. *Computer Assisted Language Learning*. 2009, Vol. 22, Issue 2, pp. 173–188. DOI: [10.1080/09588220902778369](https://doi.org/10.1080/09588220902778369)
- [16] POOL, J.; REITSMA, G.; van den BERG, D.: Revised Community of Inquiry Framework: Examining Learning Presence in a Blended Mode of Delivery. *Online Learning*. 2017, Vol. 21, Issue 3, pp. 153–165.
- [17] SHEA, P. J.; LI, Ch. S.; PICKETT, A.: A study of teaching presence and student sense of learning community in fully online and web-enhanced college courses. *The Internet and Higher Education*. 2006, Vol. 9, Issue 3, pp. 175–190. DOI: [10.1016/j.iheduc.2006.06.005](https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2006.06.005)
- [18] SHEA, P.; BIDJERANO, T.: Learning presence as a moderator in the community of inquiry model. *Computers & Education*. 2012, Vol. 59, Issue 2, pp. 316–326. DOI: [10.1016/j.compedu.2012.01.011](https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.01.011)

Karin Schöne, Ph.D.

ROLE UČITELE JAKO MODERÁTORA VZDĚLÁVACÍCH KOMUNIT VE VIRTUÁLNÍCH, BINACIOALNÍCH VÝMĚNNÝCH PROJEKTECH – POŽADAVKY NA TVORBU ÚLOH A SKUPINOVÝCH PROCESŮ

Článek hodnotí vliv učitelů na úspěšný design skupinové práce ve virtuálních výměnných projektech. Opírá se o zkušenosti a data z průzkumů získaných v rámci výměny jazykových kurzů na Technické univerzitě v Liberci a Technické univerzitě v Drážďanech. Data jsou vyhodnocována na základě konceptu „Communities of Inquiry“. V popředí stojí požadavky kladené na podporu poskytovanou učiteli. Zvláštní pozornost je věnována zapojení studentů do procesu moderování a řízení procesů učení a souvisejících mediátorských požadavků. V závěru článku nalezneme podněty pro organizační a didaktickou podporu binacionálních, virtuálně sestavených týmů, s nízkou jazykovou kompetencí.

THE TEACHER'S ROLE AS A MODERATOR OF EDUCATIONAL COMMUNITIES IN VIRTUAL, BINATIOAL EXCHANGE PROJECTS – REQUIREMENTS FOR THE CREATION OF TASKS AND GROUP PROCESSES

The article evaluates the influence of teachers on the successful design of group work in virtual exchange projects. It is based on experience and data from surveys obtained as part of the exchange of language courses at the Technical University of Liberec and the Technical University of Dresden. The data are evaluated in the context of the “Communities of Inquiry” concept. The focus is on the demands placed on teacher support (Teaching presence). Particular attention is paid to the involvement of students in the process of moderating and managing learning processes and related mediation requirements. The article concludes with suggestions for organizational and didactic support for binational, virtually assembled teams at lower levels of linguistic competence.

ROLA NAUCZYCIELA JAKO MODERATORA SPOŁECZNOŚCI UCZĄCYCH SIĘ W PROJEKTACH WIRTUALNEJ WYMIANY DWUNARODOWEJ – WYMAGANIA DOTYCZĄCE TWORZENIA ZADAŃ I PROCESÓW GRUPOWYCH

W artykule poddano ocenie wpływ nauczycieli na skuteczne projektowanie pracy grupowej w projektach wirtualnej wymiany. Opiera się on na doświadczeniach i danych ankietowych uzyskanych z kursów wymiany językowej na Uniwersytecie Technicznym w Libercu i Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie. Dane są analizowane na tle koncepcji Społeczności Badawczej (Communities of Inquiry). Na pierwszy plan wysuwają się wymagania dotyczące wsparcia udzielanego przez nauczycieli. Szczególną uwagę zwrócono na zaangażowanie studentów w proces moderowania i zarządzania procesami uczenia się i związane z nimi wymogi dotyczące mediacji. Na końcu opracowania znajdują się sugestie dla organizacyjnego i dydaktycznego wsparcia dwunarodowych, wirtualnie stworzonych zespołów o niskiej kompetencji językowej.

CRISIS MANAGEMENT IN RESIDENTIAL CARE FOR THE ELDERLY

Kateřina Thelenová

Technical University of Liberec, Faculty of Science, Humanities and Education,
Department of Social Studies and Special Education
Studentská 1402/2, 461 17 Liberec 1, Czech Republic
e-mail: katerina.thelenova@tul.cz

Abstract

The aim of this text is to describe the procedure and outcomes of the research in the area of management of coping strategies among helping professionals. The study focuses on the professionals in residential social care facilities for the elderly, their definitions of the stress connected to the epidemic, and anti-epidemic measures concerning the Covid-19 disease. We described and analysed the coping experience through qualitative research with one organisation in Liberec. The outcomes from individual open interviews and focus groups were coded and analysed, and consequently formulated into the grounded theory. In the future, this theory will be the base for methodology. We also plan to develop an evaluation study. All the steps mentioned above are parts of a project called “Crisis Management Innovation of Residential Social Services for the Elderly”.

Keywords

Stress management; Residential social care facilities for the elderly; Crisis; Crisis management.

Introduction

The presented text offers a summary of the current outputs of the project *Innovation of crisis management of residential social services for the elderly*, which is implemented with the support of the Technology Agency of the Czech Republic. The project is implemented in the ÉTA programme, in the area of *Man and Society in the context of dynamic social and technological changes and challenges of the 21st century*. Specifically, these are the challenges of the 21st century in social services, social work, social housing and social inclusion.

Social work reflects social dynamics in a specific way. The project is implemented in cooperation with a residential facility for the elderly, which is a specific social microclimate that is not only in dynamic contact with its environment but also has its own internal climate and organisational culture. These aspects are reflected in the possibilities of conducting research, but also in the outputs that are available based on the information found.

The research is carried out in collaboration with two basic expert entities. The main beneficiary of the project support is the Technical University of Liberec, the solution team is professionally anchored at the Faculty of Science, Humanities and Education, and the specific workplace is the Department of Social Studies and Special Education. The team that processes the research is made up of experts, academic workers, who at the same time have professional experience in the social work environment. PhDr. Kateřina Thelenová, Ph.D. is the main researcher of the project. She is an academic worker, a sociologist by profession, a social worker and a supervisor. PhDr. Pavel Kliment, Ph.D. is a member of the research team, a psychologist, an academic worker, and a supervisor. Mgr. Lenka Nádvorníková Ph.D. is an

academic worker and an expert on social policy and quality in social services. Mgr. Martin Korych is an academic worker, a crisis manager and a professional director of social services.

In 2021, two interviewers were involved in the project activities – a student of Social Work and a student of Special Education. Both students provided valuable contributions to the research team, especially with regard to the requirement to eliminate the distortion of research data by the researcher. The role of co-workers in the application guarantor's workplace is irreplaceable. The main contact people for the needs of data collection were the director of the organisation Bc. Jan Gabriel, MBA and the head of the social work department Bc. Petr Kučera.

1 Theoretical Background

The research is based on a professional review of previous achievements of both research and practical nature in the field of practice of crisis management of social services with special regard to residential social services for the elderly and residential services with a special regime.

For the purposes of the presented article (taking into account its scope), we offer a dense summative presentation of the starting points in the field of crisis management and coping strategies in the helping professions.

Crisis management is a systematic response to unexpected events that threaten people, property and financial and operational stability [7]. In professional literature, we can also encounter the term *crisis leadership*, which can be considered the same as the term *crisis management*. Antušák [1] states that it is a

“comprehensive set of theoretical approaches, practical recommendations and methods, applied in a hierarchical and functionally connected system of public administration bodies, legal entities and individuals, the aim of which is to minimise (prevent) the possibility of a crisis or (if the crisis has already occurred) to reduce the extent of damage and minimise the duration of the crisis. An important part of crisis management is also the removal of the consequences of negative crisis factors, the restoration of the system, and its return to a new (improved) normal state.”

Vodáček [9] adds that crisis management, by its very nature, works with situations that are characterised by little possibility of prediction, a high speed of progress and impact of changes, a critical negative impact on the functioning of the organisation and its collective, causing psychological stress in the organisation and requiring a lot of attention.

From the point of view of the organisation providing residential social services, the basic principles of crisis management include the identification of real causes, the appointment of crisis management, the short-term centralisation of powers in its hands, and the implementation of a complex of recovery measures [3]. A crisis manager is a specific type of a manager who heads crisis management. According to Antušák and Kopecký [2], it is generally true that the ideal crisis manager has strong personality qualities and knows how to maintain peace in the organisation; they can sensitively implement changes and find internal resources for surviving a critical period. Lednický [5] adds that a crisis manager can come directly from the environment of the organisation, be invited by the organisation, or the function of crisis manager can be held by a consulting company. The presence of a manager unburdened by functioning informal structures within the organisation can be an advantage for solving a crisis, but on the other hand, it can be a depletion in the area of possible resources for solving a crisis situation, precisely because of ignorance of the internal

environment of the organisation. Such starting points are reflected when working with the data that we obtain in the field thanks to the cooperation with the application guarantor.

The other theoretical starting point is the knowledge of coping strategies specifically grasped by workers in the so-called helping professions. A coping reaction is a natural and more or less conscious response of an individual with the aim of preventing (averting), eliminating (gradually reducing) or mitigating the effects of stressor-type demands on the individual or creating, supplementing, strengthening the individual's resources to effectively manage the given type of demands. A stressor-type demand is ideally transformed into a challenge-type demand by a coping response. In other words, the coping response can be simultaneously directed both against the acting stressor and towards creating, supplementing or mobilising internal resources. The goal of the coping response is to prevent harm at the level of the organism, the individual's psyche, or harm related to the individual's social space [4, 8].

In this context, it is expedient to add that individuals do not always achieve the mentioned ideal, in the sense of preventing harm. Therefore, coping is sometimes divided at the basic level into effective adaptive and ineffective or non-adaptive coping [10]. It is necessary to point out that an adaptive response does not have to be an action that is approved in society; one can encounter responses that are outside the usual normative definition.

If we stick to the above division, coping strategies such as attack and escape can be included among the coping responses that can ultimately be considered rather maladaptive. Despite the fact that it is one of the most natural responses in a stressful situation, attack (against an obstacle that stands in the way of the pursued goal) is strangely neglected in the professional literature. It is a response that, like escape, is innate and observable even in sub-human animals and it takes two forms. These are two types of physical and psychological (the psychological one is found in the form of verbal, non-verbal, and it can also be communicated by the actions of its bearer) aggression. Physical aggression is increasingly pushed out of life, but we still encounter the psychological one, and the latter takes on different forms.

Coping strategies such as problem solving, search for meaning, or social coping are considered to be adaptive forms of coping in contrast to the above-mentioned forms. Problem solving is a welcome alternative to the coping responses mentioned above. As part of solving the problem, paths leading to set goals are sought and found, when it is expected that the set goals will be achieved in socially accepted forms. The following problem solving strategies are distinguished [4]:

- Analysis of the problem situation
- Determination of transformational goals
- Selection of appropriate procedures
- Creation and use of the plan
- Non-aggressive direct response
- A restrained deliberative approach
- Redoubling efforts
- Focusing attention exclusively on the problem
- Utilising acquired experience
- Considering your own options
- Positive gains from the situation
- Finding the benefit
- Reminder of the benefit by comparison
- Redefining values
- Reflection on strengthening own competences

- Leaning towards a positive experience of everyday life
- Seeking the presence of others to satisfy the need for safety
- Talks about the problem
- Talks about feelings
- Accepting support from others
- Seeking or requesting advice
- Seeking or requesting help

It is interesting that the data obtained in the research in a qualitative form not only conforms to the above-mentioned overview of functional solutions to stressful situations by means of coping strategies, but also expands them with specific ones that are a reaction to the unusualness of the stressor which is a life-threatening epidemic in the environment of the performance of the helping profession.

2 Research Objectives

The current and still changing situation in connection with the epidemic of the new disease Covid-19, with the introduction of various measures that have an immediate impact on the operation of the organisation and its daily regime, point to changes also in group dynamics at the workplace, in communication models towards the environment, in which the residential setting is located and to family members who are in contact with the service. To change the approach to the crisis, it is necessary to understand the wider context of social changes and their impact on the daily performance of work in the helping professions. The aforementioned research wants to contribute to such a change with its outputs.

The aim of the research and its methods are given by the project application. In the project, the goal is formulated as follows: on the basis of qualitative research and pilot verification in cooperation with an external application guarantor to develop an innovative methodology for crisis management of residential social services for the elderly. The methodology is based on qualitative data reflecting the experience of the crisis by its actors (employees, clients) in a residential care facility for the elderly in the Liberec region. The research focused on reflecting crisis situations in social services for the elderly in connection with the management of these services at all levels of management (top, middle, and lower). Thematic research used the current experience of actors in the provision of services in 2020 with regard to Covid-19. The methodology, which is the final practical output of the project, is based on real experience and is ready for replication and wide use in all services for the elderly in the Czech Republic.

The subject of the investigation was, in the first step, an experiential definition of crisis, then an experiential definition of crisis management with application requirements to the practice of providing residential care services for seniors in the Senior Citizens Home Františkov in Liberec.

3 Research Methods

The research environment is the environment of the application guarantor of the project, namely the Senior Citizens Home Františkov in Liberec <https://www.dsfrantiskov.cz/>, whose founder is the Statutory City of Liberec from 1 January 2022. The application guarantor provides two types of social services: a care home for the elderly and a care home with a special regime.

The research sample consists of workers, clients and family members of the Senior Citizens' Home Františkov. In total, 33 individual interviews and 3 focus groups were conducted.

Based on an agreement with the application guarantor, those respondents who were also respondents to individual interviews were approached for Focus groups. The respondents were both men and women; the gender aspect was not primarily monitored. The same applies to not tracking the length of experience, education, or exact job title. Those who were willing to devote time and energy to data collection entered the research. The aspect of voluntariness and willingness is reflected in the data evaluation.

The research methodology is based on the concept of qualitative research, which was defined in their work by Anselm Strauss and Juliet Corbinová (in Czech language, 1999) [6], especially on the concept of grounded theory. The research is mainly based on methodological considerations of these two authors published in Czech in 1999 under the title Basics of Qualitative Research.

The methodological procedure we have chosen for our initial research is as follows: we will use quantitative data, in this case the evaluation of the crisis management innovation methodology for residential services for the elderly to verify the qualitative analysis carried out as an initial investigation of the research. Stasuss and Corbinová [6] mention this possibility of methodological anchoring of research on page 11. The reason - the argument of the research team - here is the nature of the investigated problem, where they try to reveal the essence of the problems of the people involved, the essence of people's experiences with the crisis associated with the epidemic of the Covid-19 disease in the Czech Republic in 2020 and 2021, and the measures that brought about the realisation of residential social services for the elderly. The purpose is to find new essential information about the phenomenon, about which a lot is already known, but there is a lack of understanding of the specific form of the investigated phenomenon in the practice of residential social services for the elderly. At the same time, the application level in the form of crisis management methodology is lacking.

The central category of the research is the behaviour of people – actors of residential social services for the elderly in crisis, one selected residential care service provision for the elderly in Liberec respectively.

The components that enter the research are three basic ones that include research activities:

1. data from interviews, observations, video recordings of Focus Groups, data from documents,
2. analytical or interpretation procedures or coding, creation of schemes of relationships between concepts,
3. research reports.

Data are interpreted in a theoretically based way and conceptualized, that is, similar data are grouped together and given adequate names. Here, the theoretical background of the researcher is needed as well as his creativity and abstract thinking skills.

This grounded theory of managing the stress in the residential care service provision for the elderly in Liberec must meet the general four criteria in relation to the investigated reality according to Strauss and Corbin [6]:

1. match
2. clarity
3. generality
4. control

The theory clearly establishes the conditions under which the theory will apply, meaning conditions that the researchers are aware of and name as valid only for the situation under

investigation. Therefore, evaluation research will be carried out, which will determine the parameters of replication and dissemination of the formulated innovation.

4 Research Results

The obtained data are presented as the basic axes of the grounded theory of the crisis and its management. The word “Crisis” is used by the respondents to denote a situation in the everyday life of the provision of social services, and in the interviews it is described via various situations and feelings that the respondents felt in these situations. It can be argued that crisis can be understood as three areas of experience:

- Uncertainty that has internal and external sources.
- Events that reduce uncertainty.
- Protective factors (how uncertainty can be prevented or dealt with) of uncertainty.

The sources of the crisis were named in the internal-external dichotomy. The thematic analysis shows how these two dimensions meet and are inherently linked like two sides of the same coin.

The fact that the crisis is perceived by the respondents in just such a way leads to an understanding of the overall context of the crisis in the management of social services, or in the way of its implementation. The concept of crisis has the following effect on defining (or re-defining) the quality of service:

- New quality of service – innovation. The respondents talk about the fact that the provision of the service acquired new characteristics, a new context and new methods of implementation that they had not applied until then.
- Objective and subjective quality innovation. Innovations - news - in the provision of the service - had their objective reasons (new regulations, obligation to wear protective equipment, etc.) and subjective reasons – experiencing the situation on the part of all interested actors of the service.
- Maintenance tools and changes in the concept of quality (with expectations towards crisis management). The previous two points lead to the fact that the respondents – workers have realised that the new situation in the provision of service should not have the characteristics of randomness and chaos, but should be consciously controlled.
- In such a situation, crisis management must respect the imperative of social innovation. Innovation in the field of service quality must be reflected in social care service quality standards as an effective management tool, including management of crisis, change management and crisis management. Effective communication plays the most important role in this area.

General recommendations for crisis management are based on subjective attributes:

- confirmation of the validity of experienced emotions – in a situation of strong internal and external uncertainty, a situation defined in the public space as threatening life and existence, workers need to know that they can experience fear, and anxiety. That they are emotions corresponding to the situation and not expressing, for example, their weakness or lack of competence,
- definition of some graspable framework of the situation – timing of sub-tasks and steps, offering a time perspective that is based on valid and real information, and opening the topic of uncertainty in the service setting if even managers do not have information that

allows the framework to be defined. Not to lie, not to hide. To pay attention to media reports and rumours,

- to find situations in the workplace that remain the same or those whose change takes place without conflict and it is successful (in the case of our respondents, it was, for example, moving, changing the technical parameters of the premises for the provision of services) and to appreciate the management of such change,
- to create a network of functional relationships in the workplace, both formal and informal, face-to-face as well as those mediated by technology,
- to devote time and space to appreciation, strengthening employees' awareness that their work has a positive impact on the functioning of the organization and the lives of clients,
- to innovate the team only if it is absolutely necessary, create the position of mentor of new workers, who mediates communication between newcomers and the original actors of the situation. The arrival of new workers always has the attributes of a crisis, if it is situated in the moment of crisis of the entire organism of the facility, it must be perceived as potentially conflictual,
- prevention of conflicts in the facility through open communication, information sharing, legitimising errors and failures as due more to the situation than to the skills of individuals.

Conclusion

The research, as a necessary premise of the methodology, was carried out with the aim of finding out how helping professionals coped with the stress associated with Covid-19, or with the change in the service delivery regime that resulted from the epidemic of the new disease. From the point of view of the creation of the methodology (spring 2022), this is a retrospective, where we can use the concrete experience with the topic of Covid-19 from the years 2020 and 2021 to formulate the principles of crisis management of residential care services for seniors in a situation of threat to health and life in general.

Acknowledgement

The presented text is supported by a project and offers a summary of the current outputs of the project *Innovation of crisis management of residential social services for the elderly*, which is implemented with the support of the Technology Agency of the Czech Republic. Number of project: TL05000664, Programme: TL – Programme to support applied social science and humanities research, experimental development and innovation of ÉTA. Project solution time: 05/2021 – 04/2023. Main beneficiary: Technical University of Liberec. Principal investigator: PhDr. Kateřina Thelenová, Ph.D.

Literature

- [1] ANTUŠÁK, E.: *Krizový management. Hrozby, krize, příležitosti. (Crisis Management: Threats, Crises, Opportunities)*. Wolters Kluwer ČR, Prague, 2009. ISBN 978-807-3574-888.
- [2] ANTUŠÁK, E.; KOPECKÝ, Z.: *Krizový management: krizová komunikace. (Crisis Management: Crisis Communication)*. 1st ed. Oeconomica, Prague, 2005. ISBN 80-245-0945-8.
- [3] HÁLEK, V.: *Krizový management: teorie a praxe. (Crisis Management: Theory and Practice)*. 1st ed. DonauMedia, Bratislava, 2008. ISBN 978-808-9364-008.

- [4] KLIMENT, P.: *Zvládací (copingové) odpovědi v pomáhajících profesích. (Coping Responses in Helping Professions)*. Univerzita Palackého v Olomouci (UPOL), Olomouc, 2014. ISBN 978-80-244-4206-8.
- [5] LEDNICKÝ, V. a kol.: *Krizový management. (Crisis Management)*. Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Karviná, 2012. ISBN 978-80-7248-782-0.
- [6] STRAUSS, A. L.; CORBIN, J.: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie. (Basics of Qualitative Research. Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory)*. 1st ed. ALBERT, Sdružení Podané ruce, Brno, 1999. ISBN 978-80-8583-460-4.
- [7] ŠPAČEK, M.: *Krizový management a jeho zvládání. (Crisis Management and its Management)*. *Ekonom.* 2008. ISSN 2787-9380.
- [8] ŠPATENKOVÁ, N. a kol.: *Krize: psychologický a sociologický fenomén. (Crisis: Psychological and Sociological Phenomenon)*. Grada, Prague, 2004. ISBN 80-247-0888-4.
- [9] VODÁČEK, L.; VODÁČKOVÁ, O.: *Management: Teorie a praxe v informační společnosti. (Management: Theory and Practice in the Information Society)*. 3rd extended ed. Management Press, Prague, 2001. ISBN 80-85943-94-8.
- [10] ZEIDNER, M.; SAKLOFSKE, D.: Adaptive and Maladaptive Coping. In. Zeidner, M.; Endler, N. S. (eds.), *Handbook of Coping: Theory, Research, Applications*. John Wiley & Sons, Oxford, England, 1995. pp. 505–531. ISBN 978-0-471-59946-3.

KRIZOVÝ MANAGEMENT V POBYTOVÉ SOCIÁLNÍ SLUŽBĚ PRO SENIORY

Cílem předloženého textu je popsat základní postup a výstupy výzkumu na téma zvládání zátěžových situací v pomáhajících profesích. Konkrétně se výzkum zaměřuje na pracovníky pobytové sociální služby pro seniory a jejich definování zátěže v souvislosti s protiepidemickými opatřeními ve vztahu k nemoci covid-19. Zkušenosti se zvládáním situace nadlimitní zátěže byly zjišťovány kvalitativním výzkumem ve spolupráci s vybraným poskytovatelem služeb v Liberci. Výstupy individuálních otevřených rozhovorů a focus groups byly podrobeny kódování, následně formulovány do podoby zakotvené teorie. Zakotvená teorie bude sloužit jako základ metodiky, která bude dále podrobena evaluačnímu výzkumu. Všechny dosud zmíněné kroky jsou podpořeny projektem „Inovace krizového řízení pobytových sociálních služeb pro seniory“.

KRISENMANAGEMENT IN EINER SOZIALEN WOHNEINRICHTUNG FÜR SENIOREN

Das Ziel des vorliegenden Textes besteht in der Beschreibung der grundlegenden Vorgehensweise bei der Untersuchung zum Thema der Bewältigung von Belastungssituationen in helfenden Berufen. Die Untersuchung befasst sich mit den Angestellten sozialer Wohneinrichtungen für Senioren und deren Definition der Belastung im Zusammenhang mit den Covid-19-Maßnahmen. Die Erfahrungen mit der Bewältigung der Situation der ausufernden Belastung wurden durch eine Qualitätsuntersuchung in Zusammenarbeit mit einem ausgewählten Dienstleister in Liberec zusammengetragen. Die Auftritte individueller offener Gespräche und von focus groups wurden einer Kodierung unterzogen und anschließend in die Form einer verankerten Theorie formuliert. Die verankerte Theorie soll als Grundlage der Methodik dienen, welche dann einer Evaluation unterzogen wird. Alle bislang erwähnten Schritte werden durch das Projekt „Innovation des Krisenmanagements von sozialen Wohneinrichtungen für Senioren“ unterstützt.

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE W ZAKŁADACH STACJONARNYCH OPIEKI SPOŁECZNEJ DLA OSÓB STARSZYCH

Celem artykułu jest opisanie podstawowej procedury i wyników badań na temat radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w zawodach opiekuńczych. Konkretnie, badania skupiają się na pracownikach domu opieki społecznej dla osób starszych i ich definicji obciążenia w odniesieniu do restrykcji antypandemicznych w związku z chorobą covid-19. Doświadczenia z radzeniem sobie z sytuacją wyjątkowego obciążenia były badane w ramach badań jakościowych we współpracy z wybranym podmiotem świadczącym omawiane usługi w Libercu. Wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych i grup fokusowych zostały zakodowane, a następnie sformułowane w formie teorii ugruntowanej. Teoria ugruntowana posłuży jako podstawa metodyki, która zostanie następnie poddana badaniom ewaluacyjnym. Wszystkie wymienione do tej pory działania zrealizowano w ramach projektu pn. „Innowacyjność zarządzania kryzysowego w zakładach stacjonarnych opieki społecznej dla osób starszych”.

Essay

TVORBA VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ PRO STAVEBNÍ OBORY A TRUHLÁŘE NA PŘÍKLADU ODBORNÉHO CIZÍHO JAZYKA – NĚMČINY

Blanka Blažková¹; Eva Kahounová²

Západočeská univerzita v Plzni,
Ústav jazykové přípravy, Oddělení německého jazyka,
Univerzitní 22, 301 00 Plzeň, Česká republika
e-mail: ¹blazkovb@ujp.zcu.cz; ²kahounov@ujp.zcu.cz

Abstrakt

Příspěvek je věnován tvorbě digitálního vzdělávacího zdroje (DVZ) pro výuku odborného cizího jazyka (OCJ) pro stavební obory a truhláře, který vznikl v rámci projektu „Odborný cizí jazyk pro stavební obory a truhláře s implementací digitálního vzdělávání. Stavaři, let's go!“ Představuje souhrnný studijní materiál, který byl vytvořen vyučujícími Oddělení německého jazyka na Ústavu jazykové přípravy při Západočeské univerzitě v Plzni. Informuje o tématech jednotlivých lekcí a jejich struktuře, o typech cvičení, které byly vytvořeny pro internetový e-learningový portál Moodle. Zmiňuje také výuková videa z profesního prostředí, která byla v rámci projektu natočena.

Keywords

Project; Digital educational tool; E-learning portal; Lesson; Video.

Úvod

Projekt „Odborný cizí jazyk pro stavební obory a truhláře s implementací digitálního vzdělávání. Stavaři, let's go!“ s číslem CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012321 patří do výzvy č. 02_18_067 Implementace strategie digitálního vzdělávání II. V rámci tohoto projektu vznikl digitální vzdělávací zdroj (DVZ) pro výuku odborného cizího jazyka (OCJ) pro stavební obory a truhláře.

Projekt byl zahájen 1. prosince 2019 a nyní se finalizují jeho poslední úpravy. Na tvorbě DVZ se podílí celkem tři součásti Západočeské univerzity – Oddělení německého jazyka na Ústavu jazykové přípravy zodpovědné za materiály v němčině, Katedra anglického jazyka a literatury Fakulty filozofické, která vytváří materiály v angličtině a Katedra ruského jazyka Fakulty pedagogické, která se podílí na výukových materiálech v ruštině. Kromě těchto součástí naší univerzity se do projektu zapojili kolegové z Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, kteří zajišťovali ICT podporu, a pět partnerských středních škol.

1 Cíl projektu, cílová skupina

Cílem projektu bylo vytvořit ucelený materiál pro výuku odborného cizího jazyka pro obory Truhlář [1], Zedník [2], Instalatér [3] a obor Stavebnictví [4]. Cílovou skupinu tvoří žáci středních učilišť a středních odborných škol, kteří studují tyto obory. Požadovaná jazyková úroveň pro výuku odborné němčiny je A1/A2 dle SERR.

Ve spolupráci metodiků výuky cizích jazyků, učitelů cizích jazyků, rodilých mluvčích, odborných garantů z praxe a metodiků ICT vznikl komplexní materiál, který vychází z RVP všech čtyř oborů. Vzniklo 16 lekcí pro jeden obor, celkem tedy 64 lekcí pro čtyři obory. Také bylo vytvořeno celkem 16 videí, která vycházejí z pracovního prostředí.

2 Témata lekcí

Uvádíme zde témata, která byla vytvořena pro žáky učící se v rámci svého vzdělávání němčinu. Témata lekcí jsou napříč jazyky totožná a v oboru Zedník, Truhlář a Instalatér zahrnují tato témata:

1. *Zahraniční návštěva v naší škole – Ausländischer Besuch an unserer Schule*
2. *Na praxi – Beim Praktikum*
3. *Mezinárodní soutěž v zahraničí – Internationaler Wettbewerb im Ausland*
4. *Stal se úraz. – Ein Unfall ist passiert.*
5. *Na výstavě/veletrhu v ČR – Auf der Messe in Tschechien*
6. *Na výstavě/veletrhu v Německu – Auf der Messe in Deutschland*
7. *Jednání se zahraničním majitelem firmy – Verhandlungen mit einem ausländischen Arbeitgeber*
8. *Práce v mezinárodním kolektivu a její řízení – Arbeit in einem internationalen Team und deren Management*
9. *Nákup náradí a strojů ze zahraničí – Einkauf von Werkzeug und Maschinen aus dem Ausland*
10. *Montáž v ČR se zahraničním partnerem (jednání se soukromým zákazníkem) – Die Montage in der Tschechischen Republik mit einem ausländischen Partner (Verhandlungen mit einem privaten Kunden)*
11. *Montáž v zahraničí jako zaměstnanec společnosti sídlící v ČR – Montage im Ausland als Angestellter eines Unternehmens mit Sitz in der Tschechischen Republik*
12. *Hledání práce v zahraničí z ČR, brigáda, zaměstnání – Arbeitssuche im Ausland von der Tschechischen Republik aus, Nebenjob, feste Arbeit*
13. *Hledání brigády nebo práci v zahraničí – Suche nach einem Job oder einer Arbeit im Ausland*
14. *Práce u zahraniční společnosti (zaškolení v zahraničí) – Arbeit in einem ausländischen Unternehmen (Praktikum im Ausland)*
15. *Inovativní odborný článek – Innovativer Fachartikel*
16. *Odborný seminář – Ein Fachseminar*

Pouze obor Stavitelství má některá oborově specifická témata, jako např. lekce:

6. *Zakázka pro zahraničního investora – Auftrag für einen ausländischen Investor*
9. *Kalkulace nákladů a jednoduchý rozpočet stavby – Kostenkalkulation und Baukosten*
10. *Geodézie 1 – Geodäsie 1*
11. *Geodézie 2 – Geodäsie 2*
12. *Vodohospodářské stavby – Wasserwirtschaftliche Anlagen und Bauwerke*
14. *Dopravní stavby 2 – Verkehrsbauwerke 2*
15. *Přehled architektonických stylů – Übersicht von Architekturstilen*
16. *Ekologie ve stavebnictví – Ökologie im Bauwesen*

Témata ostatních lekcí jsou totožná s lekcemi pro obory Truhlář, Zedník a Instalatér.

3 Struktura lekcí

Struktura všech lekcí je napříč obory stejná, a to jak ve Wordu, v němž lekce nejdříve vznikaly, tak v Moodle. Každá lekce obsahuje kapitoly **Naučím se** s cílem lekce; **Jak jsem na tom**, jejímž obsahem je opakuji se slovní zásoba z předešlých lekcí; **Text a slovníček** – texty byly namluveny rodilými mluvčími a obsahují odbornou slovní zásobu, která se dále ve cvičeních lekce procvičuje; **Porozumění textu**; **Procvičení slovní zásoby** s úkoly na osvojení odborné slovní zásoby, v Moodle jsou nabízena formou autotestů; **Obrázek/fotografie** spojující odbornou slovní zásobu s konkrétním obrázkem či fotografií; **Komunikační cvičení**, která většinou obsahují úkoly s otevřeným řešením; **Rozšiřující cvičení** vedou žáky k samostatné a kreativní práci s textem, k obohacování slovní zásoby a zařazují práci s autentickými zdroji; **Podpůrná cvičení** určená pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) se zaměřují na nejdůležitější informace v lekci a opírají se o češtinu a vizuální materiál; **Společný úkol** zahrnující miniprojekty, skupinovou práci, rozvoj digitálních dovedností; **Souhrnné cvičení**, jež opakuji slovní zásobu z lekce; **Bonus** s materiálem navíc z oblasti reálií s tematicky zaměřenými videi; **Jak jsem na tom teď**, kde si žáci zhodnotí splnění cílů lekce; **Zdroje a odkazy** a **Klíče ke cvičením**.

V Moodle je navíc **Lekce v pdf** a souhrnné oborové překladové **Slovníčky**.

4 E-learningový portál Moodle

V Moodle je na úvodní stránce přehled všech čtyř oborů (Fig. 1) s odkazem na daný cizí jazyk. Žáci zde mají k dispozici **Digitální okénka** (Fig. 2) obsahující výukové materiály na rozvíjení digitální kompetence a informatické gramotnosti. Okénka jsou hypertextově propojena s úkoly v lekcích. Žáci tak odkazem získají například informace, jaké překladače lze na internetu najít, co to jsou myšlenkové mapy, digitální storytelling, jak psát poznámky online, jak vytvořit prezentaci, jak natočit žákovské video nebo jak si upravit obrázek.

Zdroj: [5]

Fig. 1: Přehled oborů

Zdroj: [5]

Fig. 2: Digitální okénko

5 Typy cvičení na e-learningovém portálu Moodle

Cvičení v Moodle jsou většinou interaktivní. Typy cvičení představují např. **Anketa** s možností zaškrtnutí jedné nebo více nabízených odpovědí; **Chat** - diskuzní fórum v reálném čase; **Test** (Fig. 3) je interaktivní cvičení pravda/nepravda, přiřazování, výběr chybějících slov, výběr z možných odpovědí, přetahování do textu, krátká tvořená odpověď; **Fórum**, kde je umožněn volný projev v diskuzi s možností vkládat přílohy; **Stránka** - klasická webová stránka, jež neumožňuje interaktivitu; **Úkol** s odevzdáním samostatných cvičení formou příloh a **Soubor** - vložený dokument ke stažení. Pro názornost, jak vypadají ikony jednotlivých cvičení, uvádíme obrázek č. 4 (Fig. 4).

Úloha 1

Dosud nezodpovězeno

Počet bodů z 8,00

Úloha s vložkou

Upravit úlohu

Ergänzen Sie die richtigen Ausdrücke dem Einleitungstext nach? / Doplňte správné výrazy podle úvodního textu?

- 1) Herr Müller ist ein privater
- 2) Die Vorkalkulation und die haben Sie ja beim letzten Treffen schon zugestimmt.
- 3) Ich habe ja auch auf den unterschrieben.
- 4) Mit welchem arbeiten Sie?
- 5) Ich mag es, weil die einzelnen farbig unterlegt sind.
- 6) Bei den direkten ändert sich im Normalfall nicht viel.
- 7) Das ist also abgesteckt.
- 8) Die Personalkosten stehen hier im .

[Konec testu...](#)

« PREVIOUS ACTIVITY

15) Odpovíte správně na otázky k programu KROS 4? (cvičení 14)

NEXT ACTIVITY

17) Rekapitulace rozpočtu dle cvičení 7.

»

Zdroj: [5]

Fig. 3: Příklad testu jedné z lekcí oboru Stavitelství

Zdroj: [5]

Fig. 4: Příklad ikon cvičení v Moodle

6 Video

Videa vycházejí z autentického profesního prostředí. Představují reálné situace, které v průběhu studia či profese vznikají. Celkem bylo natočeno 16 videí, využitelných jednak pro všechny obory, např. *Bezpečnost práce*, *Naše škola*, *Den otevřených dveří*, *Přijímací pohovor*, *Brigáda v zahraničí*, jednak zaměřených na konkrétní obor, např. pro truhláře video *Staré dveře*, pro zedníky *Na stavbě*, pro instalatéry *Dřez* a pro obor Stavitelství video s názvem *Geodezie*. Všechna videa jsou doplněna o titulky.

Závěr

Příspěvek informuje o vzniku digitálních vzdělávacích zdrojů (DVZ) pro výuku odborného cizího jazyka, konkrétně německého jazyka pro čtyři studijní obory – Truhlář, Zedník, Instalátér a obor Stavebnictví. Celý projekt trval tři roky a vytvořené výukové materiály jsou koncipovány pro trojí způsob využití – pro přímou výuku, pro samostudium online a v neposlední řadě jako úložiště materiálů pro celoživotní vzdělávání. V současné době probíhá pilotování na partnerských středních školách. Po jeho ukončení budou zapracovány případné připomínky učitelů cizího jazyka, odborných konzultantů z praxe a metodiků výuky cizích jazyků.

Poděkování

Prezentovaný příspěvek byl realizován v rámci projektu „Odborný cizí jazyk pro stavební obory a truhláře s implementací digitálního vzdělávání. Stavaři, let's go!“ s číslem CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012321. Projekt patří do výzvy č. 02_18_067 Implementace strategie digitálního vzdělávání II.

Literatura

- [1] MŠMT: *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 3-56-H/01 Truhlář*. [online]. 2007. [accessed 2022-11-14]. Available from WWW: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203356H01%20Truhlar.pdf>
- [2] MŠMT: *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 36-67-E/01 Zednické práce*. [online]. 2009. [accessed 2022-11-14]. Available from WWW: <https://rvp.cz/informace/wp-content/uploads/2009/09/RVP-3667E01.pdf>
- [3] MŠMT: *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 36-52-H/01 Instalátér*. [online]. 2008. [accessed 2022-11-14]. Available from WWW: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203652H01%20Instalater.pdf>
- [4] MŠMT: *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 36-47-M/01 Stavebnictví*. [online]. 2007. [accessed 2022-11-14]. Available from WWW: <http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%203647M01%20Stavebnictvi.pdf>
- [5] ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI: *Project “Odborný cizí jazyk pro stavební obory a truhláře s implementací digitálního vzdělávání. Stavaři, let's go!” materials on Moodle*. [online]. 2022. [accessed 2022-11-14]. Available from WWW: <https://zsipesaty.cz:444/my/>

DEVELOPMENT OF TEACHING MATERIALS FOR CONSTRUCTION AND CARPENTRY STUDY FIELDS ON THE EXAMPLE OF A FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES – GERMAN

The paper deals with the creation of a digital educational resource (DER) for teaching the German language for specific purposes (GSP) for building trades and carpenters, which was created within the project “Professional foreign language for building trades and carpenters with the implementation of digital education. Builders, let’s go!” It is a comprehensive study material created by teachers from the German Language Department at the Institute of Language Training at the University of West Bohemia in Pilsen. It informs about the topics of the individual lessons, their structure, and about the types of exercises that have been created for the Internet e-learning portal Moodle. It also mentions teaching videos from the professional environment that had been filmed within the project.

ERSTELLUNG VON LEHRMATERIALIEN FÜR DIE FACHRICHTUNGEN BAUWESEN UND SCHREINEREI AM BEISPIEL DER FACHSPRACHE DEUTSCH

Dieser Beitrag widmet sich der Erstellung einer digitalen Bildungsquelle (DVZ) für den Unterricht fachgebundener Fremdsprache (OCJ) für die Fachrichtungen Bauwesen und Schreinerei. Er entstand im Rahmen des Projektes „Fachgebundene Fremdsprache für Baufächer und Schreiner mit Implementierung digitaler Ausbildung. Bauleute, let’s go!“ Er stellt zusammenfassendes Studienmaterial vor, welches von den Lehrkräften für deutsche Sprache am Institut für sprachliche Vorbereitung an der Westböhmisches Universität Pilsen zusammengestellt worden ist. Er informiert über die Themen der einzelnen Lektionen und deren Struktur sowie über die Übungstypen, welche für das E-Learning-Portal Moodle erstellt wurden. Erwähnung finden ebenfalls Lehrvideos aus dem fachlichen Umfeld, welche im Rahmen des Projektes gedreht wurden.

TWORZENIE MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH DLA KIERUNKÓW BUDOWLANYCH I STOLARZY NA PRZYKŁADZIE SPECJALISTYCZNEGO JĘZYKA OBCEGO – NIEMIECKIEGO

Artykuł poświęcony jest tworzeniu cyfrowych zasobów edukacyjnych (CZE) do nauczania specjalistycznego języka obcego (SJO) dla kierunków budowlanych i stolarzy, które powstały w ramach projektu „Specjalistyczny język obcy dla kierunków budowlanych i stolarzy z wdrożeniem edukacji cyfrowej. Budowlańcy, let’s go!“. Jest to kompleksowy materiał dydaktyczny opracowany przez lektorów Zakładu Języka Niemieckiego w Instytucie Kształcenia Językowego Uniwersytetu Zachodniopomorskiego w Pilźnie. Informuje o tematach poszczególnych lekcji i ich strukturze, o rodzajach ćwiczeń, które zostały stworzone dla portalu e-learningowego Moodle. Omówiono też filmy dydaktyczne ze środowiska zawodowego, które zostały w ramach projektu nakręcone.

ZOBRAZOVÁNÍ MODERNÍ ŽENY A MOTIV SEBEOBĚTOVÁNÍ V NOVÉ VIETNAMSKE LITERATUŘE

Julie Lien Vrbková¹; Michal Schwarz²

Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Seminář vietnamských studií,

Arne Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika

e-mail: ¹lien.v@seznam.cz; ²schwarz@phil.muni.cz

Abstrakt

V tomto článku k antropologii sociálních vztahů ve Vietnamu rozvíjíme prezentaci z literární konference ve Španělsku pod titulem „New Forms of Devotion and Self-Sacrifice of Beautiful Women in the Vietnamese Romantic Literature of *Tự lực văn đoàn*“. Téma sebeobětování ženských hrdinek v literatuře pomáhá osvětlit, jak se autoritativní normy tradiční vietnamské společnosti uplatňují v interakci s vlivy západní kultury. Problematiky se dotýkáme ve dvou rovinách: na úrovni historických změn a v reflexi literárního hnutí *Tự lực văn đoàn*. Nejdříve charakterizujeme celé literární hnutí. Po představení spisovatelů a jejich typických hrdinů se soustředíme na jednoho autora: Khái Hunga a hlavní rysy jeho díla. V komentáři se věnujeme obsahu jeho novely „Vprostřed jara“. Charakteristikou hlavní hrdinky se snažíme vyložit postavení žen ve vietnamské literatuře a společnosti koloniálního období. Ta zrcadlí silné sociální tenze. Literární tvorba nakonec významně přispěla k lepšímu vnímání a nakonec i postavení žen ve vietnamské společnosti.

Keywords

Contemporary Vietnam; Social norms; Role of women; Romantic literature; Modernization.

Úvod

Východiskem vietnamské společnosti v období přelomových změn byla silná tradice patriarchálního systému a polygamních vztahů u bohatších [1]. Sociální vztahy z druhé strany ovlivňovaly i stopy matriarchátu, které jsou u Vietnamců bezpečně doloženy. Příchod modernity a evropské vědy měl na vietnamské autory též významný vliv. Související nové sociální změny způsobily výrazné kulturní tlaky. Autoři literární skupiny *Tự lực văn đoàn* [2] byli v principu nacionalisty a přirozeně patřili k intelektuální elitě. Jejich moderní zaměření tím již ale nebylo slučitelné s levicovým radikalismem. Toto nastavení je nakonec uvrhlo do konfliktu jak s francouzskou koloniální správou, tak se zásadovějšími skupinami nacionalistů. Stopy všech těchto tlaků se dají v jejich dílech bezpečně identifikovat a lze proto vysvětlit jejich příčiny v dobových okolnostech. Současně je však důležitý také nadčasový rozměr literárních obsahů.

V první části příspěvku se zabýváme autory literárního hnutí, jejich přehledem, osobním pozadím a historickým okolnostem, které formovaly vietnamskou literaturu. Charakterizujeme také cíle naší literární skupiny. V následujících částech se postupně zabýváme životem a dílem Khái Hunga. Dále se zaměřujeme na jeho novely a popisujeme motivy, které zakomponoval do novely *Vprostřed jara* (vietnamsky *Nửa chừng xuân*). Poté se soustředíme na literární strategie, jak Khái Hung píše o ženách, a vše nakonec dokládáme příklady z jeho díla. V závěru naší literární eseje zmiňujeme, jaký dopad mělo toto hnutí na vývoj vietnamské společnosti.

1 Literární hnutí a intelektuální život ve Vietnamu na začátku 20. století

Tự lực văn đoàn je jméno, které si zvolila skupina vietnamských autorů. Jméno má význam „Literární hnutí Vlastní silou (nebo Vlastními silami)“. Výstižněji význam tohoto jména shrnuje heslo „Spoléhat se na vlastní síly“. Literární skupinu s tímto názvem založil v roce 1933 literární redaktor a spisovatel Nhất Linh (1906-1963). Spolu-zakládajícími členy byli významní spisovatelé a novináři právě jako Khái Hưng, který byl druhou nejvýznamnější osobností. Dalšími členy byli například Nhất Linhovi bratři Hoàng Đạo a Thạch Lam, nebo další Nhất Linhovi přátelé Tú Mỡ a Thế Lữ. Členem byl mimo jiné i malíř Nguyễn Cát Tường. Vietnamská kultura tehdy procházela silným národním oživením, protože období po první světové válce přineslo nové technologie a společenský rozvoj i do Vietnamu. Ve vietnamské společnosti a u řady autorů to vyvolalo vysoká očekávání. Dozor policie v Indočíně a zejména kontrola ze strany koloniálních orgánů bohužel vytvářely nadále tlak na vietnamský nacionalismus, který byl pro Francii nežádoucí [3]. Přesto se s asistencí Francie založilo několik škol s evropským typem vzdělávacího systému. Doprovázelo je i vydávání novin a časopisů, ve kterých se psalo o nových společenských trendech. K tehdejším nejvýznamnějším literárním časopisům patřily *Phong Hóa* „Zvyky“ (1932-1936) a *Ngày nay* „Dnes“ (1934-1939). Autoři přispívali nejdříve do těchto časopisů a jejich novely byly později publikovány i jako samostatné knihy.

Ke stěžejním záměrům literárního hnutí patřily cíle:

- 1) posilování představy, role a významu individuální svobody,
- 2) šíření této představy a s ním spojovaného sebevědomí mezi obyvatelstvem a
- 3) zavádění západní vědy a nových přístupů i do vietnamské literatury.

2 Historický kontext

Formativní historické události v tomto období podmínily více faktorů. V první třetině dvacátého století byl Vietnam na jednu stranu izolován od zcela volných vztahů se zahraničím. Současně se ale Vietnam a jeho elita daleko úžeji provázala se západní Evropou, zejména s Francií. Mezinárodní izolace vietnamské společnosti byla přímým důsledkem evropské koloniální expanze a výsledkem francouzsko-čínské války, která v roce 1885 ukončila vietnamskou suverenitu vůči Číně. Nově založenou Francouzskou Indočínu tvořil Laos, Kambodža a tři části tehdejšího Vietnamu: Tonkin na severu, Annam ve střední části, a Kočínčina na jihu. S nástupem koloniálního systému prošla vietnamská společnost nuceně novou sociální stratifikací: elity postupně přišly o politický vliv a na významu ziskávali ti, co spolupracovali s francouzskou koloniální správou. Jejich děti například mohly získat vzdělání ve Francii. Nejvýhodnější postavení a také nejvyšší příjem měli cizinci. Vietnamští intelektuálové protestovali proti novým politickým pořádkům. Silně kritický tón vietnamských autorů byl dán tím, že i když byly původní vietnamské společenské elity a významné rody „osvobozeny“ od poplatnosti vůči Číně, vietnamští císařové vládnoucí dynastie Nguyễn tím ve skutečnosti nezískali žádnou svobodu a místo výkonu autonomní politiky byli nuceni přijmout roli loutkových císařů, které ve funkci potvrzovaly francouzské úřady. Nesouhlas vietnamských císařů byl bez výjimky násilně potlačen a hned několik císařů skončilo nuceně v exilu. Vietnamští intelektuálové byli přísně trestáni za sebemenší náznaky otevřené kritiky Francie a francouzské správy. Část vietnamských nacionalistů se na začátku 20. století ještě pokusila založit v Japonsku středisko pro vojenský výcvik, ale i tyto snahy byly mezinárodní cestou zastaveny. V pozitivním smyslu byl Vietnam na druhou stranu lépe mezinárodně propojen a to nejen v rámci Indočíny. Rostoucí počet Evropanů, tovární výroba, částečná urbanizace a vliv západní kultury ve městech, to vše mělo vliv na vnímavé vietnamské obyvatelstvo, viz kapitola „*Colonial Society*“ v knize [4, s. 169–192]. Velký význam mělo i vzdělání a rostoucí počty Vietnamců, kteří se vraceli se zkušeností z Evropy.

Významnou byla z hlediska dalšího literárního směřování vietnamské literatury a žurnalistiky i cesta Nhất Linhe do Francie, kde pobýval v letech 1927-1930. Po svém návratu do Vietnamu založil hnutí *Tự lực văn đoàn*. Všechny tyto nové impulzy se projeví u vietnamských autorů, kteří přispívali do nově zakládaných novin a časopisů.

3 Cíle literárního hnutí a dílo Khái Hưng

Z pohledu jejich cílů lze působení autorů literární skupiny *Tự lực văn đoàn* vedle pokrokových snah chápat i jako kritiku a útok na tradiční zvyky vietnamské společnosti. Jde hlavně o konfuciánskou hierarchii sociálních vztahů, jmenovitě

- i) vládce a poddaného,
- ii) otce a syna,
- iii) manžela a manželky a
- iv) starší a mladší osoby.

Starší a ideálně zkušenější člen se má v tradičních vztazích automaticky těšit respektu a větší vážnosti. V ortodoxním pojetí je zapovězena například jakákoli kritika nebo odmlouvání. Autoři novel nicméně v rozporu s tím vykreslují postavy, které tyto tradiční role mění. Mladé děti jsou například náhle líčeny jako chytřejší než jejich rodiče, žena je inteligentnější, silnější a daleko schopnější, než její manžel. Členové nízkých sociálních skupin jsou také například popisováni pozitivněji než mocní mandarínští úředníci.

Život Khái Hưnga (1896-1947) byl zasazen do období výrazných sociálních změn. Zaměřujeme se na něj proto, že jeho novely jsou výjimečně vykreslením výrazných ženských hrdinek. Většinu novel Khái Hưng publikoval ve 30. letech. Z níže uvedeného seznamu jsou první dvě jeho vlastní, naopak třetí a čtvrtou novelu stejně jako páté dílo tvořící sbírku povídek napsal společně se zakladatelem literární skupiny Nhất Linhem.

- *Hồn bướm mơ tiên* „Duše motýla sní o nesmrtelnosti“ (1933) – Lan (Ngọc)
- *Nửa chừng xuân* „Vprostřed jara“ (1934) – Mai (Lộc)
- *Đời mưa gió* „Bouřlivý život“ (1933) – Tuyết (Chương)
- *Gánh hàng hoa* „Květinářka“ (1934) – Liên (Minh)
- Povídky *Anh phải sống* „Ty musíš žít“ (1934) – Lạc (Thức)

4 Novela *Vprostřed jara* a její postavy na pozadí doby

Novelu *Nửa chừng xuân* Khái Hưng vydal v roce 1934. Známý vietnamský literární kritik Phan Cự Đệ [5] řadí Khái Hungovo dílo k „rozvinutému“ romantismu. Vietnamský romantismus zdůrazňoval představu a touhu po individuální svobodě. Toto zaměření bylo bohužel v ostrém konfliktu s tradičními sociálními zvyklostmi. Individuální svoboda se zde netýká jen politiky. V primární osobní rovině ji autoři chápali a prosazovali jako svobodu osobních vztahů, konkrétně jako touhu po individuální lásce včetně vlastního výběru partnera. Tento důraz byl v příkrém konfliktu s principem synovské oddanosti. A když dále autoři trvali na právu na osobní štěstí, ocitli se ve střetu s kolektivními imperativy, které jsou základem vietnamské kultury.

Výraznými postavami novely jsou například: Mai a Lộc, Huy jako bratr Mai, paní Án jako Lộcova matka. Mai má v novele dva mužské ctitele: doktora Minhe, druhým je malíř Bạch Hải. Děj novely má tyto hlavní zápletky: Mai hledá způsob, jak hradit školné pro svého dospívajícího bratra Huy. Seznámí se přitom s Locem, kterého si bere za muže. Sňatek se ale odehraje bez vědomí a souhlasu jeho rodičů. Svazek proto není oficiální. To ale zpočátku Mai neví, protože Loc přivádí jinou paní místo své matky Án. Mai nejprve v dobré víře otěhotní, pak se ale vše prozradí. Do děje vstupuje pravá matka Án, která Locovi namluví, že ho Mai

podvádí. Loc matce uvěří, opouští Mai a vezme si na přání rodičů jinou ženu. Mai poté dostane od Locovy matky nabídku, aby se pro dodržení sociálních pravidel stala druhou Locovou manželkou. To ale Mai odmítá, nadále se přitom sama stará o jejich syna. Vlastní bratr Huy mezitím stačí dostudovat, stává se učitelem. Díky tomu pak pomáhá Mai s výchovou dítěte. Když se krásná Mai setkává se svými dalšími ctiteli, nadále přitom pokládá Loca za svého manžela. Lékaři Minhovi například říká, že je vdaná žena, ať si ji nedobírá. Minh je po ne zcela oficiálním sňatku Mai s Locem jejím prvním ctitelem. Dalším ctitelem je pak malíř Bach Hải. Mai ale všechny odmítá a označuje se za vdanou ženu.

V závěrečné kapitole Loc znovu přichází k Mai a prosí ji, aby se k ní mohl vrátit, přestože se mezitím na přání rodičů oženil s dcerou vysoce postaveného hodnostáře. Loc dokonce nabízí Mai, že se k ní vrátí, ale ona to odmítá s ohledem na své morální zásady, protože nechce, aby kvůli ní opustil manželku, kterou si vzal na přání svých rodičů.

A čím se vyznačují podobné ženské postavy v dalších Khai Hungových dílech? Hlavní hrdinky (Mai, Lan, Lien, Tuyet...) bývají mimořádně krásnými a přitažlivými ženami a v románech je jejich krása detailně popisována. Mužské postavy v románu jsou okouzleny krásou Mai a její krásu popisují podobnými vyjádřeními. Například Loc řekl Mai: „*Jsi krásná jako labuť.*“ Doktor Minh vyjádřil Mai svůj obdiv: „*Mai, jen málo žen se vám vyrovná.*“ Či malíř Bach Hải složil Mai tuto poklonu: „*Už jsem hledal mezi tolika modelkami, ale dosud jsem nenašel nikoho tak krásného, jako jste Vy.*“ I v tehdejší dobové módě se ostatně začaly uplatňovat nové ideály a standardy ženské krásy, která byla ovlivněna trendy západní kultury, která se šířila ve vietnamských městech [6], [7].

Další zvláštní rys díla Khái Hunga je, že se soustředí na postavy a vlastnosti žen bez ohledu na jejich skutečný sociální statut. Bez ohledu na sociální zařazení je zde žena vždy osobností, která aktivně uplatňuje svou touhu po svobodě [8].

Naneštěstí navzdory změnám v přístupu a myšlení autorů byla sociální pravidla tehdejší vietnamské společnosti velmi přísná. Moderní vlivy a změna politických podmínek na nich vůbec nic nezměnily, přestože tím vznikalo mnoho mezikulturních tlaků a třecích ploch. Tato tření a tlaky se bohužel silně projevíly i v osobních zkušenostech našich autorů. Mnozí neunikli opakovaným politickým perzekucím. Nejvýmluvnější jsou přímo vražda Khái Hunga. A dále sebevražda, ke které přikročil zakladatel hnutí Nhát Linh, byla v jeho případě tichou formou protestu obdobnou sebeupálení prvního z buddhistických mnichů Thich Quan Duca ve stejném roce 1963. Tyto drastické okolnosti poskytují představu o kontextu podmínek, ve kterých žili autoři této literární skupiny a stejné podmínky se proto objevují i v jejich dílech. Je příznačné, že ačkoli hlavní postavy vyzdvihují svobodu, autoři samotní ji neměli, protože v okolní společnosti ani nebyla svoboda možná. Sebeobětování nebo v krajním případě i sebevražda pak byly nejen obvyklou, ale také jedinou možnou formou protestního sebezprosažení, které bylo v souladu se společenskými pravidly.

5 Charakteristika hlavní hrdinky a ukázky textu

Nyní se budeme blíže zabývat motivy oběti postavy Mai. V románu Mai není šťastná, přestože je výjimečně krásná, přitažlivá a inteligentní. Mai je dcerou chudého učence a v souladu s konfuciánským učením Mai by měla podporovat svého mladšího bratra na studiích, Mai tak chce učinit zcela dobrovolně a z lásky ke svému bratrovi, ke vzdělání a s ohledem na přání zesnulého otce. Raději dává netradičně přednost prodeji domu po rodičích před tím, než by se stala druhou manželkou. Pronáší přitom toto vyjádření: „*Raději bych zemřela, než bych se stala druhou manželkou.*“ Tímto svým rozhodnutím a i dalším jednáním a odvážným vyjádřením svého postoje definuje roli ženy odlišně od žen v tradiční vietnamské literatuře, které jsou často ochotné přinést jakoukoliv oběť pro svou rodinu, včetně např.

prodeje sebe sama do otroctví (příkladem může být ženská postava Kieu v tradičním vietnamském eposu *Kieu*). Tímto jednáním tak překračuje pravidla, která jsou jí diktována soudobou společností.

Mai přistupuje k sebeoběti, když se k ní Loc po čase vrací a chce přitom opustit ženu, kterou mu vybrali rodiče. Mai však obnovení jejich vztahu odmítá. V textu románu Khái Hung říká: „*Mezi lidmi je jeden druh citlivých lidí, kteří raději sami trpí, než aby se dívali na utrpení jiných lidí. A tak raději obětují to a obětují tamto.*“ Na jiném místě se o Mai píše, že „*pro Mai je oběť štěstím.*“ Její ochota sebeoběti ale není podmíněna tlakem společnosti, nýbrž je vědomou volbou a výsledkem vlastního uvážení a vlastních morálních zásad.

Mai takto současně obětuje svou lásku, své štěstí „*vprostřed jara svého mládí*“ a čelí pak mnoha těžkostem, když sama vychovává dítě, aby neovlivnila štěstí jiných. Odmítá žít s Locem, který se k ní snaží vrátit. Je zajímavé, že svoboda hrdinky vzniká i v dialogu s jejím ctitelem. Ten, když se ptá: „*Chtěl bych se Tě zeptat, kým bys ted' chtěla být? Nikdy jsem neslyšel, že bys o sobě takto mluvila.*“ Khái Hung pak jako vypravěč dodává: „*Mai tato otázka překvapila. (protože) obvykle dosud nepřemýšlela jen sama o sobě (tj. bez vztahu k jiným).*“ [6]

Další typické vyjádření, která v novele můžeme najít, je zde přímo přeloženo z vietnamského originálu:

Když dostala nabídku k sňatku od dalšího ctitele lékaře Minhe, Mai ji odmítla se slovy: „Pane, kdybych se znovu vdávala, vy byste skutečně byl manželem, kterého bych si vážila. Ale já jsem se již zamilovala do Loca, a tak již nedokážu nikoho jiného milovat.“

Minh řekl zklamaně a smutně: „Paní, pan Loc s Vámi zacházel tak krutě, jak ho ještě můžete milovat?“

„Pane, ted' svého manžela možná již nemiluji a ani ho již nechci vidět, ale jak jsem říkala, když jsem se již takto zamilovala do jednoho člověka, tak myslím, že to je na celý můj život, a to i když jsem teprve vprostřed svého mládí.“ [6]

Závěr

Závěrem lze říci, že z uvedených citací je zjevné, že ženská postava Mai je ve své roli velmi aktivní a právě tato skutečnost je zcela novým prvkem ve vietnamském chápání mezilidských vztahů. Zdůrazňujeme, že na jednu stranu jsou všudypřítomná pravidla konfuciánské morálky u pokrokových autorů chápána jako z části negativní a přežilá. Na druhou stranu by byl velký omyl si myslet, že by autoři opravdu zpochybňovali základní etické vztahy a nedotknutelné sociální hodnoty. Výsledkem nových kulturních impulzů je sebeobětování, ve kterém hlavní ženské postavy dosahují transcendence. Mění totiž své zakotvení v pasivní roli obětí sociálních pravidel a posouvají je naopak do role dominantních činitelek, které samy řídí a vytváří svůj osud právě prostřednictvím sebeobětování. Hrdinky se v této souvislosti stávají až mistry v sebeobětování, ke kterému plně užívají svou krásu a inteligenci. Těmito silnými prostředky dosahují dominance nad muži. Těmto změnám chápání naštěstí odpovídaly i skutečné změny ve vietnamském uvažování a literární skupina se významně zasloužila o rozšíření těchto nových hodnot do obecného povědomí. Výsledkem působení literární skupiny *Tự lực văn đoàn* je nový typ literární úcty k ženám, která pomohla formovat postavení žen nejen ve vietnamské literatuře, ale i v moderní a již svobodomyslnější vietnamské společnosti.

Literatura

- [1] SCHWARZ, M.: Antropologie sociálních vztahů v soudobém Vietnamu. *ACC Journal*. 2021, Vol. 27, Issue 3, pp. 103–107. ISSN 2571-0613 (Online). ISSN 1803-9782 (Print). DOI: [10.15240/tul/004/2021-3-010](https://doi.org/10.15240/tul/004/2021-3-010)
- [2] LIEN VRBKOVÁ, J.; SCHWARZ, M.: New Forms of Devotion and Self-Sacrifice of Beautiful Women in the Vietnamese Romantic Literature of Tự lực văn đoàn. In: *6th International Conference on Language and Literature*. University of Calabria, Santander, 27. 10. 2022. This conference is without proceedings.
- [3] SCHWARZ, M.; SRBA, O.: *Vietnam v éře západních velmocí*. Série *Spisy Filozofické fakulty Masarykovy university*, 461. kniha. Masarykova univerzita, Brno, 2016. ISBN 978-80-210-8492-6.
- [4] GOSCHA, Ch.: *The Penguin History of Modern Vietnam*. Penguin Random House, United Kingdom, 2017. ISBN 978-0-141-04701-0.
- [5] PHAN CỰ ĐỆ: *Văn học lãng mạn Việt Nam (1930-1945)*. NXB Giáo Dục; Hà Nội; 2002.
- [6] CONG HUYEN TON NU NHA TRANG: Love in Literature: From Hoang Ngoc Phach's To Tam to Khai Hung's Nua Chung Xuan. Presented at the workshop on early modern Vietnamese literature *Literary Images of Changes in Pre-Independent Vietnam*. Harvard University, June 1982. Available from WWW: <https://www.second-sites.com/nhatrang/nuachungxuan.html>
- [7] HLAVATÁ, L.; IČO, J.; STRAŠÁKOVÁ, M.: *Slovník vietnamské literatury*. Libri, Praha, 2011. ISBN 978-80-7277-495-1.
- [8] PHẠM THỊ THIÊM: Nhân vật nữ trong tiểu thuyết của Khái Hưng dưới góc nhìn nữ quyền luận. (Ženské postavy v Khai Hungových románech z pohledu feminismu / The Women Characters in Khai Hung's Novel on Women's Right). *Tạp chí Khoa học Đại học Tân trào*. Vol. 6, Issue 18, 2020, pp. 21–26. DOI: [10.51453/2354-1431/2020/400](https://doi.org/10.51453/2354-1431/2020/400)

THE PORTRAYAL OF MODERN WOMEN AND THE MOTIF OF SELF-SACRIFICE IN NEW VIETNAMESE LITERATURE

In this article, we follow up on a commentary on the anthropology of social relations in contemporary Vietnam. The topic was presented at a literary conference in Spain under the title “New Forms of Devotion and Self-Sacrifice of Beautiful Women in the Vietnamese Romantic Literature of *Tự lực văn đoàn*”. The theme of the self-sacrifice of heroines in literature helps to illuminate how the authoritative norms of traditional Vietnamese society interact with the influences of Western culture. The issue is touched upon at two levels: at the level of historical change and in reflection of the “*Tự lực văn đoàn*” literary movement. First, we characterize the literary movement as a whole. After introducing the writers and their typical heroes, we focus on one author: Khái Hưng, and the main features of his work. In the commentary, we discuss the content of his novel *In the Midst of Spring*. By characterizing the protagonist, we try to interpret the position of women in Vietnamese literature and society during the colonial period. She mirrors strong social tensions. Ultimately, literary works have contributed significantly to a better perception and position of women in Vietnamese society.

DIE DARSTELLUNG DER MODERNEN FRAU UND DAS MOTIV DER SELBSTOPFERUNG IN DER NEUEN VIETNAMESISCHEN LITERATUR

In diesem Artikel knüpfen wir an den Kommentar zur Anthropologie der sozialen Beziehungen in Vietnam unserer Zeit an. Das Thema wurde auf der Literaturkonferenz in Spanien unter dem Titel „New Forms of Devotion and Self-Sacrifice of Beautiful Women in the Vietnamese Romantic Literature *Tự lực văn đoàn*“ präsentiert. Das Thema der Selbstaufopferung der Heldinnen in der Literatur hilft bei der Klärung der Frage, wie die autoritären Normen der traditionellen vietnamesischen Gesellschaft in der Interaktion mit den Einflüssen der westlichen Kultur zur Geltung kommen. Diese Problematik gehen wir auf zwei Ebenen an: auf dem Niveau der historischen Veränderungen und in der Reflexion der literarischen Bewegung *Tự lực văn đoàn*. Zuerst charakterisieren wir die ganze literarische Bewegung. Nach der Vorstellung der Schriftsteller und deren typischen Helden wollen wir uns auf einen Autor konzentrieren: auf Khái Hưng und die Hauptzüge seines Werks. Im Kommentar widmen wir uns dem Inhalt seiner Novelle *Mitten im Frühling*. Durch die Charakterisierung der Hauptprotagonisten bemühen wir uns, die Stellung der Frauen in der vietnamesischen Literatur und Gesellschaft der Kolonialzeit zu deuten. Diese spiegelt eine starke soziale Spannung wider. Die literarische Schöpfung trug schließlich in bedeutender Weise zu einer besseren Wahrnehmung und am Ende auch zu einer besseren Position der Frauen in der vietnamesischen Gesellschaft bei.

PORTRET WSPÓŁCZESNYCH KOBIET I MOTYW SAMOPOŚWIĘCENIA W NOWEJ LITERATURZE WIETNAMSKIEJ

W niniejszym artykule odnosimy się do antropologii stosunków społecznych we współczesnym Wietnamie. Temat został przedstawiony na konferencji literackiej w Hiszpanii pod tytułem „New Forms of Devotion and Self-Sacrifice of Beautiful Women in the Vietnamese Romantic Literature of *Tự lực văn đoàn*”. Zagadnienie samopoświęcenia bohaterek w literaturze pomaga naświetlić, jak autorytatywne normy tradycyjnego społeczeństwa wietnamskiego wyglądają w interakcji z wpływami kultury zachodniej. Zagadnienie to poruszane jest na dwóch płaszczyznach: na płaszczyźnie zmian historycznych oraz w refleksji nad ruchem literackim *Tự lực văn đoàn*. Najpierw scharakteryzowano cały ruch literacki. Po przedstawieniu pisarzy i ich typowych bohaterów, skupiono się na jednym autorze: Khái Hưng i głównych cechach jego twórczości. W komentarzu omówiono treść jego noweli *W środku wiosny*. Charakteryzując główną bohaterkę, podjęto próbę zinterpretowania pozycji kobiet w wietnamskiej literaturze i społeczeństwie w okresie kolonialnym. Odzwierciedla ona silne napięcia społeczne. Twórczość literacka w efekcie w znacznym stopniu przyczyniła się do lepszego postrzegania i ostatecznie także pozycji kobiet w społeczeństwie wietnamskim.

LIST OF AUTHORS

Name	E-Mail and Page Number of Contribution
Babatope Matthew Ajiboye	babatope.ajiboye@fuoye.edu.ng 7
Alena Jaklová	jaklova@ff.jcu.cz 20
Stanislava Pavlíková	stanislava.pavlikova@tul.cz 29
Aneta Prchalová	aneta.prchalova@pedf.cuni.cz 37
Jana Hájková	jana.hajkova@pedf.cuni.cz 37
Šárka Panská	sarka.panska@pedf.cuni.cz 37
Soňa Jandová	sona.jandova@pedf.cuni.cz 37
Hana Romová	romova@polac.cz 47
Tomáš Římský	tomas.rimsky@polac.cz 47
Karin Schöne	karin.schoene@tu-dresden.de 60
Kateřina Thelenová	katerina.thelenova@tul.cz 76
Blanka Blažková	blazkovb@ujp.zcu.cz 86
Eva Kahounová	kahounov@ujp.zcu.cz 86
Julie Lien Vrbková	lien.v@seznam.cz 92
Michal Schwarz	schwarz@phil.muni.cz 92

GUIDELINES FOR CONTRIBUTORS

Guidelines for contributors are written in the form of a template which is available as a Word document at http://acc-ern.tul.cz/images/journal/ACC_Journal_Template.docx.

EDITORIAL BOARD

<i>Editor in Chief</i> Prof. Ing. Pavel Mokrý, Ph.D.	Technical University of Liberec pavel.mokry@tul.cz
<i>Assistant of the Editor in Chief</i> Prof. Ing. Miroslav Žížka, Ph.D.	Technical University of Liberec miroslav.zizka@tul.cz
<i>Executive Editor</i> PaedDr. Helena Neumannová, Ph.D.	Technical University of Liberec helena.neumannova@tul.cz phone: +420 734 872 413

Other Members of the Editorial Board

 doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.	University of South Bohemia in České Budějovice andras@pf.jcu.cz
 doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.	Technical University of Liberec tomas.kasper@tul.cz
 Prof. Ing. Jiří Militký, CSc.	Technical University of Liberec jiri.militky@tul.cz
 doc. Ing. Iva Petříková, Ph.D.	Technical University of Liberec iva.petrikova@tul.cz
 doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný	University of West Bohemia in Pilsen plevny@fek.zcu.cz
 doc. Ing. Petr Šidlof, Ph.D.	Technical University of Liberec petr.sidlof@tul.cz
 Dr. Eckhard Burkatzki	TU Dresden / IHI Zittau burkatzki@tu-dresden.de
 Prof. Dr.-Ing. Frank Hentschel	Hochschule Zittau / Görlitz f.hentschel@hszg.de
 Prof. Dr. phil. PhDr. (MU Brno) Annette Muschner	Hochschule Zittau / Görlitz a.muschner@hszg.de
 Dr. Piotr Gryszel	Universitet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział Ekonomii Zarządzania i Turystyki piotr.gryszel@ue.wroc.pl
 Prof. UE Dr. hab. Elżbieta Sobczak	Universitet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział Ekonomii Zarządzania i Turystyki elzbieta.sobczak@ue.wroc.pl
 Prof. UE Dr. hab. Grażyna Węgrzyn	Universitet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział Ekonomii Zarządzania i Turystyki grazyna.wegrzyn@ue.wroc.pl

Assistant of the editorial office:

Ing. Dana Nejedlová, Ph.D., Technical University of Liberec, Department of Informatics,
phone: +420 485 352 323, e-mail: dana.nejedlova@tul.cz

Název časopisu (<i>Journal Title</i>)	ACC JOURNAL
Rok/Ročník/Číslo (<i>Year/Volume/Issue</i>)	2022/28/3 (2022/XXVIII/Issue C)
Autor (<i>Author</i>)	kolektiv autorů (<i>composite author</i>)
Vydavatel (<i>Published by</i>)	Technická univerzita v Liberci Studentská 2, Liberec 1, 461 17 IČO 46747885, DIČ CZ 46 747 885
Schváleno rektorem TU v Liberci dne	25. 2. 2022, č. j. RE 8/22
Vyšlo (<i>Published on</i>)	31. 12. 2022
Počet stran (<i>Number of pages</i>)	101
Vydání (<i>Edition</i>)	první (<i>first</i>)
Číslo publikace (<i>Number of publication</i>)	55-008-22
Evidenční číslo periodického tisku (<i>Registry reference number of periodical print</i>)	MK ČR E 18815
Počet výtisků (<i>Number of copies</i>)	60 ks (<i>pieces</i>)
Adresa redakce (<i>Address of the editorial office</i>)	Technická univerzita v Liberci Akademické koordinační středisko v Euroregionu Nisa (ACC) Studentská 2, Liberec 1 461 17, Česká republika Tel. +420 485 352 318, Fax +420 485 352 229 e-mail: acc-journal@tul.cz http://acc-ern.tul.cz
Tiskne (<i>Print</i>)	Vysokoškolský podnik Liberec, spol. s r.o. Studentská 1402/2, Liberec 1 460 01, Česká republika

Upozornění pro čtenáře

Příspěvky v časopise jsou recenzovány a prošly jazykovou redakcí.

Readers' notice

Contributions in the journal have been reviewed and edited.

Předplatné

Objednávky předplatného přijímá redakce. Cena předplatného za rok je 1050,- Kč mimo balné a poštovné. Starší čísla lze objednat do vyčerpání zásob (cena 350,- Kč za kus).

Subscription

Subscription orders must be sent to the editorial office. The price is 40 € a year excluding postage and packaging. It is possible to order older issues only until present supplies are exhausted (8 € an issue).

Časopis ACC JOURNAL vychází třikrát ročně (červen, září, prosinec).

Three issues of ACC JOURNAL are published every year (June, September, December).

Liberec – Zittau/Görlitz – Wrocław/Jelenia Góra

© Technická univerzita v Liberci – 2022

ISSN 1803-9782 (Print)

ISSN 2571-0613 (Online)